

בעזרת השם יתברך



מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עו'מי
עו'למים ולנצח נצחים (אשר בחל).



למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת



פרשת מקץ תשפ"א



צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטריסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב

ליבערטי
Heichal Hakodesh
Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק

Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

Visit Our Web Site:

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיזוק פאר די
אידישע שטוב
212-444-9169

קול
ברסלב
212-444-9191

חיזוק יומי

צו באקומען די חיזוק יומי
טעלעפאון מעסידזשינג
אימעיל
347-630-2876
chizikyomi@gmail.com

1 **אותו** אתה משליך — פירש הקונטרס: בדלאו "אותו" לא מצי למשפטי מנפיה דקרא
 2 דאיצטריך שאין מקודש ברוך הוא מקפח סבר כל בריה. והרב רבינו יעקב
 3 דארליניש מפרש: דאיצטריך למישרי עובר ברישוי' חייבי' מישום דמקרא דרביש בשדה
 4 טרפה' דריש גמי קריש' שצאו חזין קריש' למחמתם ב"ה' בהמה והמקשה' (תולין ח.ג.) והיה
 5 אסרינן יד העובר בהנאה, מדאימשק לקדשים
 6 דאסור בהנאה. דימארי' כל שבלש פסול —
 7 בשש השנה ולכן איצטריך אסור ברישוי' אסרימ'.
 8 **חולין** ששעשו בעודה לאו דאורייתא — פירש
 9 הקונטרס: איסור הנאה. ולא משמע שיש
 10 הדיקה כן, אלא לגמרי קאמר לאו דאורייתא. וכן
 11 בסוף שעתה, ובג' דאדמו: איבא בנייהו חולין
 12 ששעשו בעודה — אי אפשר לפרש בענין אחר.
 13 ובפר' ג' ש' שאמר דריני ויד שמעו חבירו ואמר
 14 ואני גומי דריני (שם) פריך' דלאב' דאבא לא
 15 להנבו במצוה — הא קמיייה חולין לעודה ומשני:
 16 קסבר חולין ששעשו בעודה לאו דאורייתא. או
 17 לענין איסור אבילה וכו' דאורייתא — אבמי
 18 חיקשי ליה האין הקרבן נאכל, דמשמע הם
 19 טבועים, וקשה לרבינו שישוין בן אברהם, דבתרל
 20 באעם כפרו צו בני נותר חזין וכו' הורה. ל'
 21 איבלי כי קודש הוא' יבול חטאת העוף הבא על
 22 הספק, ואשם תלו חולין ששעשו בעודה ושרפו
 23 שאלו למור' דהוא'. מדאיצטריך למעטי
 24 שאינם בשריפה — מכלל דאיצטריך בהנאה
 25 מדאורייתא. ורבי' שפעון נמי מיסר אסר בהנאה
 26 — משמע הדיחא הדשולין ידן לגמי' — אתיא כרבי
 27 יהודה. וקשה לרבינו יצחק בן אשר: הדיח הוא
 28 יהודה את ליה פקרא בעמט דמסכת בעודה וזה
 29 (ב.א. שם) דאסור לתן לחם פתחת תבואו שני לומר:
 30 דתא דתא דתא דתא אתה כשני — מותר, מפני
 31 שהוא כמכור לו. וקשה הרב רבינו יעקב
 32 דארליניש: היכי מיצי אתי כרבי יהודה ורבי
 33 יהודה את ליה פקרא' וכו' דעשה' (תולין ק.ג.)
 34 דדי דנשה אסור לבני נתי וקעבר משום ילפיני עו'
 35 דא לתת' וגו' ואומר רבינו יצחק דלא קשה מדי,
 36 דלא קאסר אלא לבני יעקב דקרא, וקדום מתן
 37 תורה איסור בני נתי דהא לא יעקב דאבא כשני. וכן
 38 תנא: חיקשי לחוקקי מרובי שמעון, דסביאי ליה
 39 דתאבול איסור הנאה משמע, מדאסר גיד
 40 דמשע ויש לומר: כי דסבר אין בנידין בנותן טעם — בהנאה נמי
 41 אסור, דלא שייכא ביה אבילה. אי נמי חוקיק לא סבר כרבי שמעון אלא כרבי יהודה.
 42 דלכאורה נמי לא איתרי חוקיק כרבי מאיר, ולרבי מאיר שפטיט לן לעיל מדאיצטריך
 43 למישרי בבילה דכל איסורין אסורים בהנאה, וכן לקמן (ב.ב.ב.) גבי יתוב יהודה מרבני —
 44 שפטיט ליה לגמרא ולרבי מאיר נגמ' במבילה, הוא דקאמר לקמן: איתא בתנאי — היית לרבי
 45 אבא, דחוקיק לא מצי אתי בבבלי' עלמא.
 46 **והר"י** דם דרומנתא דם לא יחי בכלל בהמה, מרולא משני: כשחודרה בהמה
 47 דם נמי הותרה. וקשה לרבינו ע"פ דאמר ב'המציא יחי' (שבת ע"א ושם) דם
 48 בבילה, בית הלל מנמיא. וקאמר תמה, רבי יחי (כרבי) יהודה ולא ממנמיא בית הלל אלא
 49 כשש רביעית דם — והאלו יכול לקדוש ולעמוד על כותל. אלא: חשיב ליה כבשרו וחזיקי
 50 רבינו יתחק' ורדמה אל משום חשיב ליה כבשר, אלא יש פסוק דרדשינן גמול'
 51 בבילות טמא. ומסביר שמעיקר כרביעה, דבאמר תמה. אבל בלא ריבוי לא חשיבין דם
 52 כבשר. ובמעילה (י"א ושם) נמי שפיק דם השרץ מזה לכה תמנא' ומשרץ עפה לא ידעין
 53 ליה.
 54 **מועלין** בן — מדרבנן, ולא מדאורייתא. דבסוק ד'הציוא' ידן (ומא ט.ג. ושם) אמר: אין
 55 ילך דבר ענישהש מחטו ומתעלים בו, ואומר רבינו יצחק: דבבבלי', פועלי' זיל'
 56 תנא: 'הוא' דהו' מרוב מועלים בדמים, דרבי רב אמר רבי שמעון, והבנים אסורים: אין
 57 מועלין, ופולגנתם אינן שריא לנחל קרדון. וקדום וריקא קני' רבי שמעון דהם אסר מועלין
 58 ש' היה. גם בספרי: נאי טעמא דמאן דאמר אין מועלין לא רסין' ד'מאן דאמר' — דאם בן הזה משמע
 59 מועלין, ומאמתיקן אפי', וקאמר בני בתוליה אן מועלין ב'ג' מים מותרים אין מותר — אף על בני
 60 חולין דשרי בהנאה, ולא תאכל דרידה היית אבילה ולא הנאה — הוא חזין לום קריש. ואף על
 61 ג' דמותר בהנאה. כמים המתפסגין. שאסורות בהנאה. שדור קישן וקישו' בבלי
 62 דבולחו אידן דם וחי איסור אבילה וקרא. ו**ואיכא** במים התפסגים על בני העובד — לא פריך
 63 למילק' דשרי בהנאה.

1 **אותו** אתה משליך ב' כל איסורין — שנאמר ברוך' לא תאכל', כן גוה. ומדאיצטריך
 2 קרא למעשה — לא מצי למילק' טעמא. דאי לאו 'אותו' הוה אמנאי קרא למעשה
 3 איצטריך, שאין הקודש ברוך הוא מקפח סבר כל בריה. תאמר במערים: 'לא יחזיק כלב
 4 לשונ' (שבת י"א) לפיכך הקפידה הרהר ליתן שטר, ובבב' ושכרו' הבלב מן הנברי'
 5 שהתבלה ימורו לנברי וטרפה לכלב. ורבי מאיר
 6 — דנפקא ליה איסור הנאה שאר איסוריה'.
 7 — דנפקא בבבליה. בשלמא פוט הויתר סרימ' —
 8 לטפה איצטריך, למפרה ביה היתר. משום דאי
 9 לא דפרט ביה — והה אמנאי ליתסר בהנאה.
 10 אלא 'אותו' למה ליה ומשני: לאיסור הנאה
 11 חולין ששעשו בעודה, דנפקא לן ברו איסור'
 12 אבילה, ומכת (דברים י"ב) 'כי ידחק ממך'
 13 דמקום דהיתר אבולת' — בריחוק מקום, דהיינו
 14 חזין למתנה שכינת אתה וזבח ואוכל, ואי אתה
 15 וזבח ואוכל בקרוב מקום. ומשום דאין מפרט
 16 ברו כלו בדיחא אביהלא. איצטריך למילק' לוד'
 17 איסור הנאה מתבא. והכי משמע: אתו טעמא
 18 משום חזין למודעה — אתה משליך לכלב —
 19 דהא מתא קרי' 'בשר שריה טרפה' נפקא לן
 20 איסור מודעה. כן דודיש העובד את ה'
 21 בשעת שחיטה בפרק 'בהמה המקשה לילד'
 22 (תולין ס"ה). אבל ש' לן אחר תאסר משום
 23 מחצה, ואי אתה חולין לכלב, ואיהו ה' —
 24 ששעשו בעודה. חולין ששעשו בעודה —
 25 דאסרי בהנאה — לאו דאורייתא, בפרק עני'
 26 דקדושין (ג"א). אפילו בו. שרי אלה יד'
 27 לנבי' — לא מצי מערבין לטול דירה, ולא גוזיני'
 28 שמי יראה ישראל חבירו כשיתנו לו וילך'
 29 יקנה ואתה מן הנבדרי, ובסובר גיטיל גידה.
 30 תהיל מוחות לך ישראל יענה, ודאבולת
 31 בגידה. מפני שפיקו יכיר — אם הוא נטול ואם
 32 לאו. שפעון נמי מריחא דריג מותר בהנאה
 33 וקשה לרבי אבהו. ליה ויחלבה גינה חותרה —
 34 לפיכך כל חלב וכל גיד מותרין בהנאה. שון
 35 בכלל' לר' שאר שפירין תננה ונאכל, שם
 36 קריון ענה בגלה. ודין לך היתר בהנאה. וכן
 37 דרבי. לא נמי בבילה ולא כשני שריה. והנאי
 38 למאן דאמר' ש' בנידין. טעם בשר — הדי הוא
 39 בכלל בבילה. אלא למאן דאמר אין בשרי' —
 40 דאיסור נתון טעם אם נתבשל עם הנבשר. ולא
 41 בבילה מקרא, אלא בעצמות, דהן עין בעלמא, ולא אישירי בכלל בבילה. ועין הוא
 42 הותרה חיבה עליו, נאי איבא למימר: ופולגנתיהו בידה געשה' (תולין ע"ג.ב). ורבי
 43 שפעון פוטר' — לגמרי. דבהמה טמאה פטור — דקסבר: אין בנידין בנותן טעם בשר, ומגיד
 44 נמי פטור — דכי אהריה דרומנא גניד — היכא דבשרה מותר, דהיינו בהמה טהורה. דהכי
 45 משמע: גיד לא תאכל — לא בשר אבול, אבל טמאה לא הותרה על גידה. והכי בפרש"י
 46 ליה גבי געשה' (שם ק.א.ק.) ורבי עקיבא, דבי בני אסורין יד דטוהרה אפילו בהנאה
 47 אלא: אלא: 'לא תאכל' — איסור הנאה משמע, ובשחותרה בבילה בהנאה — היא לא
 48 הותרה לרבי שמעון, ולא בכלל בבילה היא. אבל לרבי יהודה מותר, משום דקסבר ש'
 49 בנידים בנותן טעם, בדקתני: רבי יהודה מחייב ששים, הלכך גיד בכלל בשר, ובשחותרה
 50 בבילה — והר"ה ג' ודאי ואלו — שירי דם חטאות הפמיצה והשפכין על יסוד מערב
 51 של מוחה היתרון, ושירי דם חטאות היתרונות והשפכין על יסוד דרומי — ויצאק מן
 52 היסוד לרצה דרך שני נקבים קטנים, ומתערבין באמה — סילון שהיה עובר בעודה.
 53 ויצאק למעט קרדון, כמו 'לחלת איתן' (דברים כא) — עמק, לנגני' — בעילת נתת לכול'
 54 ומועלין בהן — כלומר: אסור לרנות מתן כלא דמים, מפני שזן על הקדוש. מכל מקום,
 55 דם מותר בהנאה. כמים המתפסגין. שאסורות בהנאה. שדור קישן וקישו' בבלי
 56 שרתי, ומתו: (שמות י"ב) 'כל רגועו בהם גבוה'.

1 **ואבר** מן החי לפנינו - ותימה: כיצד דבארנו מן החי של גוי מיירי, כדאמרנו בפרק קמא
2 דמסכת עבודה זרה (ו.ב.שם) מדקדקין: ולא ישישנו, ולא קנינו לא יתן, אם כן, דזכי
3 דייק דשרי בהנאה אלא לפני עור? ויש לומר: דכיון דבבשר היה אסור לדרושישנו, דאסור
4 להשתכר באיסורי הנאה, אף על גב דרדיבנו שכרו מותר, כדמשמע בפרק בתרא דמסכת
5 עבודה זרה (ב.ב.א.) - מכל מקום אסור להתהלך.
6 ובהכח מן אסור, דמה שחוקו לו הניג טובה -
7 חשיב במשכבר, והוא דאבר סופו יאלו מצוינות
8 (בבא מציעא ל.ב.) גבי אם היתה טעונה נין נסך
9 - אין זקוק לה, ואי אמרת דער בעילי חיים
10 דאורייתא, אמאי אין זקוק לה? אף על גב דחשיב
11 כמשכבר באיסורי הנאה, ואסור אפילו בתבוג.
12 מכל מקום יען דבאנו ממוכן שחוקו לו טובה,
13 משום דער בעילי חיים - חשיב כמנע לא אפשר
14 ולא מילתא גופא, אי ימנן אן ודיליה ליה משום דילי
15 אפילו שלא בפניו, ודאן מחוקו לו טובה.
16 **סלקא** דעתך אמיתא בשרו אין ערו לא - ואם
17 תאמר: לישתוק מעורו ומבשרו וכו'.
18 לומר: דאיצטריך בשרו, אף על גב דבעריה בעין
19 בשר, ומנא דרית ליה את דרשה פירוש בשר שנת
20 אכרעה דחמשה (בבא קמא א.א.) - אתא
21 לדרשה אחרתא.
22 **מנין** יאלו יצבע - ואם תאמר: כיון דנפקא לך
23 דשרי דאבר אמיתא אמאי איצטריך לאסור
24 צביעה דהולק? ואומר רבי יוחנן: יסלקא
25 דעתך דבעייה לה חשיב הנאה, וליה ולא אלא
26 חזותא בעלמא, כדאמר ב'הגות' (ש.ס.א. ושם)
27 אין מילתא גופא. וכן דהולק, סלקא דעתך
28 דשריא, אפי' הוה דרך ביעורו, ולמנא דאמרן אן
29 שבו עציב פשו, דשרי עציב בתולק - דא
30 דאסר קניא דהוה בשמן דודי בעין בשתולק
31 נבר. אבל עציב - נעשה נהלים, והשלמת בא מן
32 התולים, ואם תאמר: אמאי איצטריך קרא יבי
33 תרומה טמאה והתורה דדרשיה: "קני" - שכל
34 תואר להסיקה תחת השתולק.
35 דהבא איצטריך קרא למסירי ויש לומר: יסלקא
36 דעתך דנפק מנעשה מקני, דאסר כן בהערה
37 דכתיב: "לא בשתי מנעורו כדאמר בפרק
38 מולדקין" (שבת כ.ה.א. ושם) והה מעשר הקל
39 אמרה תורה וכו'.
40 **לכב** למה לו בתרתיא - כדאמר ר' יהושע רביע
41 יעקב מקובל: אמאי איצטריך שלשה
42 ערלים: ליכותו תרי ערלים לבעייה דהולקת,
43 ועל כרחק אתאי ליכב לנעונו לדרבי, דאי להויתו
44 דהולקת אתא - לא לכותבו לכב, ולא דא מתוך
45 ערלים, ונאסור מילתא אין יאכל הנאה, ומחד ערלים
46 צביעה, דהולקת אן קרא לאסור, ואן לומר
47 דמילא יאכל משמע לאסור אפילו צביעה
48 דהולקת, ואי הוה תיבוי לא יאכל תרי ערלים -
49 הוה איתרין מילא יאכל כל הנאה, וערלים לשום
50 דרשה תיא ומצטרבין קרא לבעייה דהולקת -
51 היינו משום דכתיב: "ולכב משמע דהויתו כל
52 הנאה, ולכבי, אי הוה תיבוי תרי ערלים ולכב -
53 הוה שריה מילתא אי אפשר לומר כן, ומילא
54 יאכל לא שמעונו צביעה, דהא חזותא בעלמא
55 דוא, כדאמר ב'הגות' (בבא קמא ק.א.א. ושם).
56 נעונו

1 ולחוקה - דאמר לעיל: איסור הנאה דחמץ מילא יאכל - דא "לא תאכל" ויאל
2 האכלו לא משמע ליה הנאה. למאי תלמידי איתקש דם למים - למשרייה בהנאה
3 ומדבא תיתי לך דיתסרו? ומבניה לא אותביניה לחוקה למאי איצטריך קרא
4 למשרייה. דאי כרבי יודוח סבר - לדבריש כבחות און דאתא, ואי כרבי גמלי סבר
5 - אצטריך להקדים נותנה דרג לנביחה דנברי,
6 ולא תאכל תנפש עם הישר - מעור שנתפשו בו
7 בני נזאסו ליהם אבר מן החי, דתריבוי ברייתא
8 ט: "אך בשר בפשו דמו לא תאכלו, לפני עור
9 לא תאכלו" - לא תאכלו לא מיתסר אלא משום "לפני עור לא
10 תאכלו מבשרו", אבל בהנאה אפילו כגון ללכב
11 - שרי, לכלתי אבול הוה - סיפיה דקרא ילא
12 תאכל תנפש וגו', מה אבר מן החי אסור -
13 באיסור האמור בו, אף דם מן החי אסור -
14 באיסור האמור בו, כלומר כרת, משום ד
15 גמור. ממו דתימנא: "דך חוק לכלתי אבול הדין"
16 איכותא מבקרו ומצאנך דכתיב לעיל קא,
17 דדם יאכלו הוא דאסור, אבל דם חוקו מותר.
18 ואיזה זת, כלומר על איזה דם מן החי אסור
19 משום דם, וזה דם תנפש כתיב - על דם הקוק
20 של בהמה שנתפשו יוצא בו, ש' ד' מיני דמים
21 בדיקו, כדאמרין בבביותו (ב.ב.א.) בתחלה
22 שותת, ולבסוף נמלקו, ואחר כך משירי, וסופו
23 שוחת. יש מן שאן דנעשה יוצאה בו, ויש מן
24 שדנעשה יוצאה בו, והוה תנאי איתוה דם היש
25 שדנעשה יוצאה בו - כל מן שנקלטה בו, שאם
26 שחמו בו, והבי אמר קרא: סקל יסקל השוה,
27 ואי לא סקלו - דא עיפי' לא יאכל את בשרו.
28 איסור הנאה לא משמע - וקשיא אפילו
29 לחוקה, אפי' כן לרבי אבהו, ולחנך תנאי -
30 לחוקה, קמא פריק שיש שיעור הנאה (מא.ב. ובבא)
31 דמפקי ליה להאי נקי' לדרשא אחרתא,
32 איצטריך דתם פטור מוצי' כופר, דקמאר קני
33 מוצי' בשעור, אלא דמיני איש, דאילו מועד משלם
34 כופר שלם, והוה - אפילו חצי כופר לא
35 משלם, ותימנא תפיסה ליה לזולתו, ואם נגזר
36 אישה דרה ויצאו ליה, ויחד - דנקא ליה
37 הנאה עור מניקין, את לא דריש - לדרביא,
38 דסבר לה בשמעון העמסוני, שפירש כל התיס
39 בשנתרה לרבות, כיון שהגיע עומ' אל הלוך
40 תירא" ותימנא מה ארבה לירא גמור - פירש
41 מנולק, וחוץ בו מכל ריבויין שדרש, ומדא לאו
42 לרביי אתא - מולדו נמי לאו לרביי אתא.
43 לרבות תלפריז הבכיום - שדאם מורא רבך
44 כמורא שמים, ולא יצבע בו - כגון בקליפי
45 אגוזים, שהשומר אסור משום עור לא כפר
46 עצמו, ולא ידליק בו את הני - כגון בשמץ של
47 שרלה, והשתא דכתיבי הני קראי - לאסריה.
48 לכב - דמשמע התיירא, למאי אתא.
49 לרביס

42 **יאכל** משמע בין איסור אכילה בין איסור הנאה, ושאני התם דכתיב "לכב". ואצטרף, סלקא דעתך דהואיל וכתב
43 **יאכל** - ושאני השתא דכתיב הנהך קרא, "לכב" למה לוי? לכדתנא: "לכב" - דלרבות את הנמנע
44 לכב

פסחים. פרק שני - כל שדה עד כג עמוד א - מותר מהדרת "אבן ישראל" - (שטיינזלץ) קמה

לרבים - לצורך רבים כגון באמצע הדרך לכל עבר. ונשתעם ליהוד שמפע - דאין דרך
2 לפי סטודיה שאנה ראויה לה היא. והוא לא מתחיל אבודותיה שראי לה - משרבי.
3 וכן לישאלא ברתיה, דאי בעי מתילת עליה. דתרומת טעת אהי תרומה. והדרא

לרבים. רבי יהודה אומר: להוציא את הנטוע לרבים.
1 לרבים מןקמא דתנא קמא - דכתובי "ונטעתי" - ליהוד
2 משמע לרבים לא משמע, כתב ררמקנא "לכם" -
3 להביא את הנטוע לרבים. ורבי יהודה - "ונטעתי"
4 משמע בין לרבים בין ליהודי. ורמקנא - בין יהוד בין
5 רבים משמע, הוי רבוי אחר רבוי, ואין רבוי אחר
6 רבוי אלא למענה. והרי תרומה, דרמקנא אומר: "וכל
7 זו לא יאכל קדש" והנן מערבין לגויי בין ולישראל
8 בתרומה! אמר רב פפא: שאני התם, דאמר קרא
9 "תרומתכם" - שלכם תהא. ואידך: תרומתכם דכל
10 ישראל אקמו. והרי גזיר, דרמקנא אמי: "מחציתכם
11 ועד ג' לא יאכל", והנן מערבין לגויי בינין! אמר מר
12 וזמרא: שאני התם דאמר קרא "מזו" - שלו יהא.
13 רב אשי אומר: קדש יהיה גדל פתע שער ראשו" -
14 גידולו קדוש, ואין דבך אחר קדוש. מוידו "ואין דבך
15 אחר" כתובי? אלא, מתוורמתא דמר דומרא. והרי
16 הלש, דרמקנא אמר: "התם קלו וקמלו לא תאכלו עד
17 אגם חיום תהו", והנן קוצר לשחת ומאכל לבהמה!
18 עמר רב שבעיה: שאני התם דאמר קרא "קצירכם"
19 קצירכם שלכם יהא. ואידך: "קצירכם" דכל ישראל
20 משמע. והרי שרצים, דרמקנא אמר: "שקץ הוא לא
21 יאכל", והנן צידדי תיה ועופות ורגים, שנדמנו להם
22 מינין קמאין - מותרין למוכרין לגויים! שאני התם, דאמר
23 קרא "לכם" - שלכם יהא. אי הכי, אפילו לכתחלה
24 נמי! שאני הכא, דאמר קרא "יהיו" - בתהויה יהו.
25 ולחוקה, למה לי למכתב "לא יאכל" ומייתו "לכם"
26 למשקיה? אלא לכתוב דרמקנא "לא יאכל" ויהי
27 "לכם"! אמר לך חוקה: טעמא דריי נמי. והאי ורבי
28 וסי הגלילי אומר: קמה על ענמך, היאך המין אסור
29 בתנאה כל שבעיה? שאני התם, דאמר קרא: "ולא
30 יראה לך שאור" - שלך יהא. ורבנן: שלך אי אתה רואה, אבל אתה רואה של אחרים
31 ושל גבות. ואידך: תרי "לך" פתיכי. ואידך: חר בגוי שפיכשו וחר בגוי שלא שפיכשו.
32 וכל מלאכה, מה תלמוד לומר לכל מלאכה? שישול למלאכה גבוה היא מותר, למלאכה
33 הדיוט היא אסור - תלמוד לומר: "לכל מלאכה". דברי רבי עקיבא
34 אומר: שישול למלאכה הדיוט היא אסור, למלאכה גבוה היא טמא - תלמוד לומר: "לכל
35 מלאכה". ורבי יוסי הגלילי: לטומאה ולטהרה לא איצטרך קרא, כי איצטרך קרא - לאיסור
36 ולטהרה. ורבי עקיבא: איסור וטהרה לא צריך קרא, כי איצטרך קרא - לטומאה ולטהרה.

נטוע לרבים - ברשות היחיד לצורך רבים, ולא כמו שפירש הקונטרס באמצע הדרך.
2 דקתני במסכת תרלה (פרק ראשון משנה ב) ונטעו לרבים וכו'. ורבי יהודה פוטר.
3 הדר קתני: ונטעו ברשות הרבים, והני טעמא, והגולן כו'. מודקתני בתריי - שמע מינה
4 הרי מילי ניהו. מערבין לגויי בין - בפרק "בכל מערבין" (עירובין כחא) מפרש טעמא
5 משום דאף על גב דלא חלי לאהי - חוי להאי.
6 ולא פריך הכא איליב דמאן דאמר (שם לאא).
7 אן מערבין אלא לרבי משה. ונטעו ונטעו ולא ליהנות
8 ניהו.
9 נזרו שלו יהא - הימיה לחוקה "נזר" למאי
10 אלא? ואת פסרים ונרסין על נזרו מגלת
11 ואינו מגלה על נזירות אביו.
12 קוצר לשחת ומאכל לבהמה - אף על גב
13 דהא דקוצר לשהת - היינו דוקא
14 לבמה, כדמוכח במנחות. בפרק "רבי שמעאל
15 (ג.כא.) - מכל מקום ומאכל לבהמה לא משמע
16 ליה דקאי אקוצר לשהת, דאם כן לא פריך מוידו,
17 דחדש שאסר הכתוב דהיינו תבואה מנוודה. אלא
18 מאכל לבהמה - דהיינו אפילו חסין גמורין, ועל
19 ידי קטוה, שפירש הקונטרס. ועוד: דקתני סיפא
20 רבי שמעון אומר קוצר ויאל אף משבתי
21 שליט.

קצירכם שלכם היא - ומיהו לרבינו שמעון
22 בן אבדורם, כגון ליה דראה להכי
23 הא איצטרך למדרשין במנחת פפרק ר"ב
24 שישמעאל (נבא ושם) קצירכם - ולא קציר
25 משה, וחוקה נמי לשיני הכי ויש לומר: מלא
26 תבואה דחדש שאסר הכתוב דהיינו תבואה מנוודה. אלא
27 וכתב קצירכם - היינו מניה תרתי.
28 אומר קרא יהו בדייתין יעד - ואם תאמר: ר
29 כן סוסיס ותמורהו היכי ובניין? ויש לומר:
30 דבמדי דאביה מיידי דוקא, ובירושלמי דמסכת
31 שפירש ביה פרק שמעון פריה: דהרי חבור ונזול
32 ומעשי: למלאכתן דן גוילים. אמר חבור דאמרתין
33 בירושלמי (בבא קמא פ"ב שם) אסור לישראל
34 לגזל חורשים, תפיס ליה דתמוראיתא אסורו ויש
35 לומר: דנפקא מינה למשק באהו, אי נמי:
36 דאסור למתאיתא - ונדע להשתרוב ולמכור לגוי
37 לאבול, אבל להשתרוב בשמותא אבן - לא.
38 או שמגדל ליה למכור אלא למשח ולחורליק,
39 אפילו הכי בתוריסא אסור. אי נמי: מילתא כן, ועל
40 שפלו בירושה, אין לגדל.
41 שאני תהם דאמר קרא לא יראה לך - הימיה
42 דליכתב לא יאכל לחוקה. והאי בעי לך.
43 ובה

והוא היה קדוש לרבי אחר, ומאי משמע
11 כתב הכא: חדש - לפני העומר. קוצר לשחת
12 אף על גב דכתבי: "עמר ראשת קצירכם
13 אל הבהך", ומשעת דאסור לקצור לפני העומר
14 - מותר לקצור לשחת כשהוא עשב, דלא
15 קציר הוא. ומאכל לבהמה - אף חסין גמורין
16 על ידי קטוה, כדמכח פ"ב משנה ב' במנחות
17 ואידך - חוקה, ולא נפקא ליה דהאי מילא
18 תאכלה, ולא איצטרך קצירכם למשירי, אמר
19 לך: קצירכם דכל ישראל אקמו, והורחיק
20 קציר לאישתיי הכי. שנומטן. ואידך
21 שנומטן, דלא מרעינן להו להפקירן, אבל
22 לתתלה - אסור לחור אחריו, כדתנן תהם
23 במסכת בבביתא (פרק שבעי משנה א) אין
24 עשין סחורה לא בביביתא ותרפתה, ולא
25 בעשיהו ורומיים. ויוו - ושקץ הוא לכם,
26 ולחוקה למה לי יאכל ומייתו להם
27 למשיריה - בשלמא לרבי אבהו - לא מעיז
28 לאקשוי בכל הך דכתבי בהו ילא תאכל,
29 והדי כתוב בו דהיה תנא - דאיצטרך לא
30 תאכלה לאבילה, ואיצטרך החיהו דגזאל.
31 אלא לחוקה, בין דסוף סוף היה ליה רחמנא
32 בתנא - למה לי קרא דשני בדיבורא, וכתב
33 ילא יאכל, ומשעת דתנא תנא, והאי לא
34 למשיריה בתנאה ליכתוב ילא תאכל, ותו לא
35 איצטרך לכם. טעמא דריי - דאימניא ילא
36 יאכל משעת תנא - מהא נפקא לך, ואי אין
37 האי קרא דכתבי ילא יאכל, ותו כתב לכם
38 למשיריה - דאין ריענא ולא יאכל איסור
39 תנא הוא, וכל דכן קרא דהיה תנא
40 דכתבי בני ילא תאכל - דהא דרשניה חוקה
41 מילתא תארוסי. דבאמורן לעיל: תרומתכם
42 קצירכם, וכל ישראל. תמה על ענמך היאך
43 טמא חסין בתנא - דכרידא ליה מותר
44 בתנא כל שבעיה, וכל שכן לאחד דפסת
45 ופליגא דרבי יהודה דאמר: תמך שעבר עלו
46 דפסת - אסור בתנאה. לקמן בפירקין (כתוב),
47 תלמוד לך כתבי - ילא יראה לך חסין, ואל
48 יראה לך שאור בכל גבוהך, ועוד קרא אחרינא:
49 ילא יראה לך שאור בכל גבוהך שבעת ימים. ורבי' - דאי כתב שאור - משום דהיימורו קשה, אבל חסין - אימא מותר, ויהא כתב חסין - משום דראוי לאבילה, אבל שאור דלא
50 אתי למיכילה - אימא לא עבר עליה. דהא מפרש ליה בפרק קמא דריב"ה (ג.כא.) לישא בתנא - ילא תאכל דרבי אבהו. עשה למלאכה - מהו עזר למיכתב בני חלב דנבילה. שישול
51 אי לא היה כתב "לכל", אלא אמניא: למלאכה בלב היא מותר, אם צריך למשח ממנו שרות למלאכה בוד ביה - היא מותר, דהא משיריה ובלא אבילה לגבי תנא למכתב
52 אבל למלאכה דהייט היא אסור, שריש נאמרו בו ילא תאכל, ואיסור תנא משמע, תלמוד לומר לכל מלאכה. ורבי עקיבא אוסי' כי - כלומר, לא צריך הכותב לחתור, דהא היה
53 סלקא דעתך לאיסור, ולא בא אלא לטהרו מכלל טומאת הבשר, ולומר שאין חלב בכלל נבילה, ואינו חושש לטומאה, אלא מותר לשתמש טהרות בעור המשוח בחלב נבילה. ואל
54 לא ריבה לכל מלאכה, והיינו אומר למלאכה דהייט להשתמש בו חולין היא טהור, אבל למלאכה בנה להשתמש קדשים היא טמא.

והוא היה קדוש לרבי אחר, ומאי משמע
11 כתב הכא: חדש - לפני העומר. קוצר לשחת
12 אף על גב דכתבי: "עמר ראשת קצירכם
13 אל הבהך", ומשעת דאסור לקצור לפני העומר
14 - מותר לקצור לשחת כשהוא עשב, דלא
15 קציר הוא. ומאכל לבהמה - אף חסין גמורין
16 על ידי קטוה, כדמכח פ"ב משנה ב' במנחות
17 ואידך - חוקה, ולא נפקא ליה דהאי מילא
18 תאכלה, ולא איצטרך קצירכם למשירי, אמר
19 לך: קצירכם דכל ישראל אקמו, והורחיק
20 קציר לאישתיי הכי. שנומטן. ואידך
21 שנומטן, דלא מרעינן להו להפקירן, אבל
22 לתתלה - אסור לחור אחריו, כדתנן תהם
23 במסכת בבביתא (פרק שבעי משנה א) אין
24 עשין סחורה לא בביביתא ותרפתה, ולא
25 בעשיהו ורומיים. ויוו - ושקץ הוא לכם,
26 ולחוקה למה לי יאכל ומייתו להם
27 למשיריה - בשלמא לרבי אבהו - לא מעיז
28 לאקשוי בכל הך דכתבי בהו ילא תאכל,
29 והדי כתוב בו דהיה תנא - דאיצטרך לא
30 תאכלה לאבילה, ואיצטרך החיהו דגזאל.
31 אלא לחוקה, בין דסוף סוף היה ליה רחמנא
32 בתנא - למה לי קרא דשני בדיבורא, וכתב
33 ילא יאכל, ומשעת דתנא תנא, והאי לא
34 למשיריה בתנאה ליכתוב ילא תאכל, ותו לא
35 איצטרך לכם. טעמא דריי - דאימניא ילא
36 יאכל משעת תנא - מהא נפקא לך, ואי אין
37 האי קרא דכתבי ילא יאכל, ותו כתב לכם
38 למשיריה - דאין ריענא ולא יאכל איסור
39 תנא הוא, וכל דכן קרא דהיה תנא
40 דכתבי בני ילא תאכל - דהא דרשניה חוקה
41 מילתא תארוסי. דבאמורן לעיל: תרומתכם
42 קצירכם, וכל ישראל. תמה על ענמך היאך
43 טמא חסין בתנא - דכרידא ליה מותר
44 בתנא כל שבעיה, וכל שכן לאחד דפסת
45 ופליגא דרבי יהודה דאמר: תמך שעבר עלו
46 דפסת - אסור בתנאה. לקמן בפירקין (כתוב),
47 תלמוד לך כתבי - ילא יראה לך חסין, ואל
48 יראה לך שאור בכל גבוהך, ועוד קרא אחרינא:
49 ילא יראה לך שאור בכל גבוהך שבעת ימים. ורבי' - דאי כתב שאור - משום דהיימורו קשה, אבל חסין - אימא מותר, ויהא כתב חסין - משום דראוי לאבילה, אבל שאור דלא
50 אתי למיכילה - אימא לא עבר עליה. דהא מפרש ליה בפרק קמא דריב"ה (ג.כא.) לישא בתנא - ילא תאכל דרבי אבהו. עשה למלאכה - מהו עזר למיכתב בני חלב דנבילה. שישול
51 אי לא היה כתב "לכל", אלא אמניא: למלאכה בלב היא מותר, אם צריך למשח ממנו שרות למלאכה בוד ביה - היא מותר, דהא משיריה ובלא אבילה לגבי תנא למכתב
52 אבל למלאכה דהייט היא אסור, שריש נאמרו בו ילא תאכל, ואיסור תנא משמע, תלמוד לומר לכל מלאכה. ורבי עקיבא אוסי' כי - כלומר, לא צריך הכותב לחתור, דהא היה
53 סלקא דעתך לאיסור, ולא בא אלא לטהרו מכלל טומאת הבשר, ולומר שאין חלב בכלל נבילה, ואינו חושש לטומאה, אלא מותר לשתמש טהרות בעור המשוח בחלב נבילה. ואל
54 לא ריבה לכל מלאכה, והיינו אומר למלאכה דהייט להשתמש בו חולין היא טהור, אבל למלאכה בנה להשתמש קדשים היא טמא.

1 ומה לה שגשג ברת מותר בתנאה – ואם התמר, למא, שור הנסקל ושאר איסורי התאה
 2 יבדחו, שאין סברה, אפילו בין אסורי בתנאה ושי לומר: דחי פירוש: ומה לה
 3 שגשג שור ואסור באבילה, ומותר בתנאה בן נבילה ופעה. ושי, שאין עוש ברת – לא
 4 כל שכן שיהא בכלל היתר נבילה, והשתא לא שייך למישר תוכיה, ולא מצי למעבד נמי קל
 5 וחומר מום – בו דמי אנו בכלל נבילה, ואפילו

6 סומא אן בן עטם נבילה, כפרשיית ליעל
 7 (בבא). אבל הלך היה שפיר בכלל נבילה.
 8 לטעמא לא היה שייך קרא, ודאריה לטרוח
 9 מיד נבילה מעריך קרא, הוא דקאמר היא הותרה
 10 והלכה לא הותרה – לאו משום דלא הוי בכלל
 11 נבילה, אלא משום דלא הותרה נבילה אלא מה
 12 שזוהר טוהרה באבילה, והשתא אתי שפיר לא
 13 דקאמר ותיק, אן כבחה רביעין, דלא ליעלין
 14 אלא שיהא בכלל היתר נבילה – אבל בעלמא
 15 מודה דפריך שפיר. **בבהמות** מיהא לא
 16 אישתי – אן לחקשט גידי חיה מיהא ליתוסה.
 17 דכין דשל תבוסה לא מיסור בתנאה, וכן לא
 18 יאביל דתבין בני גדי תנשא – באבילה דקא
 19 קאמר, ומתבא חתי לן לאוסר של חיה בתנאה.
 20 **מאי** בינייהו – תמיה לרבינ שמשון בן אבהו: **מאי**
 21 למא דאיבא בנייהו תמיך נוסקה, ותיק רבין גמור
 22 על ידי תערובת, דמרבין בריש "אלו שברין"
 23 (פסח סימג), מילכ בחמתה לא תאכלה.
 24 ולחוקה מותר בתנאה ולרבי אבהו כל מקום
 25 שנאמר לא תאכלו משמע איסור התנאה; וכן
 26 תימש בין דמרבין ליה לאבילה, הוא דרין
 27 התנאה, אם כן ברת נמי ליהוי. **דבתיב** והת
 28 שורף – שרף רשיה; ואומר תישן, ולחוקה
 29 בתבין פירש דתנאה אשתי דראש הותרה.
 30 מתיבין: "אותה נתן לכם וגו' והיוני של ראש
 31 חודש, דמכפר ען על טונאת מקדש וקדשי.
 32 **דא** כתיב הנה שורף – פירש רשיה; ואמר
 33 לוי משה יי' לא תובא את מדת אל השרף
 34 פיניה, מכלל דאם תובא – שפיר עבד
 35 דשרפה. הקשה הרב רבינו שלמה מדרשו: וא
 36 על דקרא (לא שפיר עבד דשרפה דהו שרפה
 37 כל עיבור צורה, ואמר בפרק "כיצד עזיק"
 38 (פסחים ע"ב), כל שפסולו בגופו – ישרא מיד,
 39 ברם ובבעלי – לא תובא ריעא רועא לשריפה.
 40 וקרא הכי קאמר: מרוע לא אכלתם את הטמא
 41 וכן לא תובא את מדת, את רבי אבהו – שפיר
 42 עבד ליה אבולה, ואומר רבינו יעקב הדובי
 43 פירושה: אם אינו ענין לנפשו, דהו קיימא לן בפרק
 44 "כיצד עזיק" (גם זה שם), כל שפסולו בקדש –
 45 בשריפה, והשתא דאררין משום מעשה שדיה
 46 תנדה לכל איסורים.

ואם

1 הלכה ונידה לא הותרו – דחלב אנו בכלל בשר, הלכך לא הוה במשמע התננה ואכלה,
 2 ויגו נוגע בנבילה נמי לאו חלב במשמע. הלכך "עשה לכל מאכלה" – לא הותרך
 3 לטרוח, אלא לחיתור מכלל גושא לאו האכל בשר וחי עקיבא כשר – חלב בכלל
 4 נבילה, בין לחיתור התננה בין לטמא. הלכך, בין איצטריך קרא – לטרוח איצטריך, ורבי
 5 ששעון – דאמר לעיל: גיד אסור בתנאה, משום

6 שתיבא ליה אין בגדין בנותן טעם, ולא הותר
 7 בכלל נבילה, אמר טעמא לא מייחי ליה בשר
 8 ויסי לחיתור תנאה מכלל חומר מלחבו סבילו –
 9 אף באבילה, ואידך – רבי ויסי אמר לך, אנו
 10 בחלב בתנאה קא מייחתיא קרא לחיתור בתנאה.
 11 דקרא בחלב שור וכשב קאי, וקא שרי ליה
 12 בתנאה, ובתנאה לא הותר מכלל באבילה
 13 להכך אתי גיד תנשא מיניה, ממי כשרי ואיתנה כל
 14 תוך קראי – דכל איסורין שנאמר ברוך לא
 15 תאכל ומותרין בתנאה, ושעיתו – רבי אבהו,
 16 ואשכח ביה פיראא ליהוה, אבל מעט באחד
 17 מכולם שחתימי בו רבי אבהו ויאמר שאסור
 18 בתנאה, ולחוקה לשיטה, אלא דבר תאסור –
 19 אסור לרבי שניקו, והמותר – מותר לרבי
 20 שניקו. **במאי** פליגי – אמר לך איסורי תנאה
 21 דבר שנאמר בו לאו באבילות, שלא נאמר בו
 22 פרט לחיתור, אלא תוך שני דברים דכתיב ברוך
 23 לך אל, אבילה, כגון שור הנסקל ותיק בפתח, ובין
 24 למד ובין למד אסורין, ואלבא דרבנן – דפליגי
 25 עלה: רבי ויסי דאמר לעיל תמיך בפתח מותר
 26 בתנאה, מנבילה – מדאיצטריך קרא למשח
 27 נבילה, ואי הוה כתיב "לא תאכל" נמי הוה
 28 מיסתי, איבא ענין חילין ששתיבו בעודה –
 29 ואלבא דרבי יהודה, דאמר מנבילה לא מצי
 30 למימר, לדבריהם ככתבן תנאה, וחוקה סבר
 31 ותי תרי משני בדיבוריה – איסור, ורלבכל
 32 שתיבין אותי' לא הותרך למעט את אלו
 33 ולאוסיין בתנאה, וכי אתא גמטש אן חילין
 34 ששחטו בעודה תנאה, וכפרשיית לעיל, ורבי
 35 אבהו סבר: אין חילוק בין לא יאכל בין לא יאכל
 36 ואצטריך "אותו" למעטו ותי, ורבי משמע
 37 טריפה, אף על גב שכתבתי לך לאו באבילתה
 38 – אני מתיך לך תנאה, אבל לא תמיך ושור
 39 ובסקל, שלא פטוהו לן ברוך היתר, חילין בעודה
 40 לא דאורייתא – וכי אמר רבי אבהו לא יאכל
 41 תנאה תנאה משמע – אליבא דרבי מאיר
 42 אמרה, דלית ליה לרברבי בתבוק, ומדאיצטריך, כגון
 43 למישרי נבילה – מכלל דשאר איסורין, כגון
 44 תמיך ושור הנסקל, אסורי, ולא משום שני
 45 חילין, שאין חילוק בין לא יאכל ללא יאכל
 46 לרבי אבהו, אלא מדאיצטריך למישרי נבילה
 47 דאורייתא קרי מאד – למעטו חילין בעודה
 48 חבי גרסינן: וימאי נתנו חמין בפסח ושור הנסקל.
 49 ותפוק ליה מתיבא דתפיק ליה לרבי יהודה –
 50 לעיל אלבא דרבי אבהו, דמיתו ליה מ'ארות'
 51 אחת משליך כלכל, ואי אתא משליך שאר
 52 איסורין קרי כשר – ואי תנא חילין ששתיבו
 53 בעודה – אסורין בתנאה מדאורייתא, ונפקא
 54 ליה מ'ארות', ומביע ליה קרא לחיתור, לשרא
 55 ותפוק ליה מתיבא דתפיק ליה לרבי יהודה –
 56 למען על טמאת חזונה, דאם תבוסה המה לפני – פסולה, אם אינו ענין לנפשו והנה שורף –
 57 בשריפה, והשתא דאררין משום מעשה שדיה
 58 תנדה לכל איסורים.

מאי לאו בהא קמפליגי, דרבי ויסי הגלילי סבר: "לא
 תאכלי" משמע בין איסור אבילה בין איסור תנאה, וכי
 אהא קרא – למישרייה לנבילה בתנאה הוא דתאיתא.
 ורבי עקיבא סבר: איסור אבילה – משמע, איסור
 תנאה לא משמע. וכי אתא קרא – לטמאה ומרה!
 לא, ודכילי עלמא "לא תאכלי" – משמע בין איסור
 אבילה בין איסור תנאה. והקא בהא קמפליגי, רבי ויסי
 הגלילי סבר: כשהותרה נבילה – היא הותרה, הלכה
 ונהיה – לא הותרה. וכי איצטריך קרא – לחיתור תנאה
 והקא דתאיתא, ורבי עקיבא סבר: כשהותרה נבילה –
 הלכה ונהיה נמי הותרה, וכי איצטריך קרא – לטמאה
 ומרה. ורבי ויסי הגלילי, אשפתן חלב דשרייה רחמנא
 בתנאה, אלא גיד נמיא דאסור! איבעית אמיא: הכי
 נמי דאסור, איבעית אמיא: מיתו ליה בקל וחומר;
 ומה חלב שעניש ברת – מותר בתנאה, גיד שאינו
 עניש ברת – לא כל שכן? ורבי שמעון דאמר: איבא
 מתיבא: מה להלכ שכן הותר מכללו אצל חיה, ותיק
 האמר בגידי שלא הותר מכללו אצל חיה. ואידך:
 בבהמה קאמרין, בבהמה מיתת לא אישתי. מתיב
 אוחכיניהו כל הני קראי ושניניהו, חוקה ורבי אבהו
 כמאי פליגי? בהמין בפסח ואלבא דרבנן, כשור
 הנסקל ואלבא דרביי הפל. חוקה נפיק ליה מ"לא
 יאכל", ורבי אבהו נפיק ליה מנבילה. מתיב, בין למד
 ובין למד אסורין בתנאה – מאי בינייהו? איבא: בינייהו –
 חילין ששחטו בעודה. חוקה סבר "לא יאכל" –
 למעטו הני, "אותו" למעטו חילין ששחטו בעודה.
 רבי אבהו סבר: "אותו" – למעטו הני, חילין ששחטו
 בעודה – לאו דאורייתא נהיה. ותיב והוא מרנן קמיה
 דרבי שמאל בר נחמין, ותיב וקאמר משמיה דרבי
 הושע בן לוי: מנין לכל איסורין שבתורה דכי הוי
 דאסורין פאבילה הכי נמי אסורין בתנאה, וימאי נהו
 המין בפסח ושור הנסקל. "מנין"? תפוק ליה מ"לא
 יאכל" – לא יאכל" – איסור אבילה משמע ליה, אסור ליה
 בתנאה – לא משמע ליה. תפוק ליה מנבילה! סבר ליה
 כרבי יהודה, דאמר: דברים ככתבן, אי סבר ליה כרבי יהודה –
 תפוק ליה מתיבא דתפיק ליה לרבי יהודה:
 "כל תמאת אשר יובא מדמה וגו'". שאין תלמוד לומר "כאשר שרף" ומה תלמוד לומר
 "כאשר שרף" אם אינו ענין לגופו, דכתיב "והנה שרף" – תנדה ענין לכל איסורין שבתורה.
 ואם

איסורין, כל תמאת אשר יובא מדמה – לאו בתמאת הפנימיות שודאן נטן מנוצחין לפניו כתיב. דהא בהדיא כתיב ברוך בפר ברוך מתיבא לחיתור, אלא
 למען על טמאת חזונה, דאם תבוסה המה לפני – פסולה, אם אינו ענין לנפשו והנה שורף – בשריפה, והשתא דאררין משום מעשה שדיה
 תנדה לכל איסורים.

מיתו ליה בקל וחומר, דאם תבוסה המה לפני – פסולה, אם אינו ענין לנפשו והנה שורף – בשריפה, והשתא דאררין משום מעשה שדיה
 תנדה לכל איסורים.

1 צירעת לוקח שש - פרש' הקנטרות דחא רבתיב בקדושיה. יאל תשקעו את נפשתיכם
2 בבמה ובעוף אשר תרמש הארמזי וגו' - אל חשיב ליה דבדולותי מיירי דלא
3 כתיב שרץ. ולשון שרץ דבר שחוד נ בארץ. ואינו נראה אלא על ידי שרצותו קטני
4 וקשה דפרק 'ארבעה מיתות' (מתררין גוש). ויכל זהה 'הרומשת' - זה הנחש.
5 משמע דירמשה היה נמי בדבר הרועש כמו נחש.

6 שדולף על תנור. ותיורץ הרב רבינו יעקב
7 דארולניש: הרהור קריא אלא בשמנה ושיעב.
8 דארמזין בגמילה פרק 'קדוש מובד' (ט"ב. וש"ס).
9 במובדלים ממנו דברי הבהונ. דכתיב בספסא
10 וקרא 'אשר הובדתי לכם למטא'. והיינו
11 שמונה שעות. שעות טמאים. **לרבות את**
12 האמורים - הסלקא דעתך אמנא אין חיביין
13 עליהם משום טומאה האילין אין נתייר. ודרשין
14 במעטת פרק 'לקומץ את הגמול' (כה"ג). גזירת
15 לטהורים חיביים עליהם משום טומאה. לחבי
16 אימטורין לרבייתו. מידה שיש למשור קרביב בכל
17 'זמאת הנפק (ג.ב.) דרשה משה יאמר קרביב בכל
18 הקדשים הבחוב מדרב. וליף חתם אימורים וכו'
19 שאין נתר' לטהורים. ורבינו שמעון תרץ:
20 דאימטורין רבויי. הסלקא דעתך אמנא דלא יבא
21 איסור טומאה ויחול על איסור חלב וכו'
22 **פרט** לאוכל חלב די - והא דאמר רבינו
23 הגה"ר 'תולין ק"ב. ג.ב. אלא צפור טהורה - בחיה
24 בכל שהיא. ומבייתא - מביית שאני עוף טהור -
25 רך. וחיי לאומנא. וחשיב כדרך הגמול. והא
26 דאמר בבקומץ רבה (מנחת כ"א): זה שבישלו
27 אינו עובר חילוי. ופריך אבי מרס דנתיא הקשה
28 את דרם ואבול. או שהמנהא את החלב ומעט -
29 ידוי. ומשנה אין שהקפה בחר. ובאין שהקפה
30 בתמה. ולפי דא דהבא ערין למרס שהחריט
31 לגידים כותני. הקשה את דרם בחמה ואת חלב
32 באור. דאין בחמה - די הוא. ומסור. **אלא** הבא
33 משום דיעה בעלמא הוא - תימה לרבינו יצחק
34 דרביה רהיטוב. ו'תולין ק"ב. א. א. א. וליף מירק
35 דאין חייב משום ערלה אלא על היוצא מוחים
36 וענבים. וגמר ערלה פרי מנכורים. ובהיים
37 מתרומה. ובתורתא כתיב תירוש וינה. א"כ. כן.
38 אמאי אימטורין למימר הבא ידעה בעלמא הוא?
39 ויש לומר: דהא דאימטורין למיפק דרם פרי פרי
40 מנכורים - לאו למעטי שאת תירוש אימטורין.
41 דמן חרין אפילו תירוש יצטרך לא היה לישוש
42 למשקף פרי דיעה בעלמא הוא. דבארמזין הבא.
43 והתם אימטורין למיפק שנתשוב משקף על תירוש
44 יצטרך כמו דפרי. והשתא אתי שפיר את דאמר
45 שמשעת דיעה בעלמא הוא. ודהאי טעמא הוא
46 דשמעתינ דמשקף אינו כפרי. מידה. תימה אמאי
47 אמר דיעה בעלמא הוא? אלא טעם בעיקר
48 דאריותיא **אמרת** לא לתומר - תימה דחי
49 אילין כל חומר לאספקי מגורח שדה ודילק
50 מנגביליה. והתם מורחין שיהא שילא האסר בתראה כמו
51 גבילה. ובפרק 'כל הבשר' (תולין קט"א). איבא
52 גזא ודילק חיי. וסבר דבשר בחלב לא אימטור
53 בתראה. ואמר רבינו תמו: בהדואו קרא ד'אשר קדש' בתוכה ביה נמי מיהוה תראה. ד'מיכשר בשרה' דרשין קדישם שיצאו חרין מוצרע. וגילין לן קל וחומר דמרינין מקדישם. וקל (מנגבילה).
54 ואם האמר: כלא קל וחומר נמי מקדיש לתורמא שו לימור: דהבא ודכא דעתך דלאקשי' לוקלא. משום דמפורש בחריא בקרא ויחרי האנה. דכתיב: 'כלכל תשליכון אתוהי'. וקשה דכר רבינו
55 יעקב דארולניש: אמאי לא לילפין מנורה איסור דרשין קדש. ודמהדואו קדש דגמול דרשה משה פרק 'לולב וערבה' (ספח מט"א). ו'הבכיל' פרק 'הבכיס' (בכיס
56 כה"ג). ואלו ימור: דהבא 'עם קדוש' מ'אנשי קדש' דרשין קדש ענין אחד. דקיימא קדושה אגבירי. א"י נמי דנין תולין מחולין. ואין דנין תולין מקדישם. (לעיל) **הבכיל** מורים בכללי בדרם -
57 את דלא אמר. והתם מורחין בחורין שמשותט מעורר - משום דכתיב בו חבילה וחבילות ואכלת. ופסק לן. ועוד. דאיבא נאון דרשה לאו דאריותיא. וזהו אלא קאמר. והתם מורים בבשר
58 חלב - שנאט משום דאין מחרין מן חרין. **אמרת** קל וחומר - איסור אבילה אלא מצי למילף בקל וחומר מערלה. דבארמזין כלא כפרי' (תולין קט"ג) משום דאיבא למימר: חרש כשור
59 דחומר חרסם פי פרה יזיבת. דנעבדה בחו עבידה ושור אבילה. אבל השואא. ודילק מקרא איסור אבילה. - ליבא למימר תוכיה. דרשה דור באבילה.

1 צירעה - שרץ העוף היא. וגם שרעת על הארץ. ויש בה אלו תושא ומסופף עליה
2 לאו דשרץ העוף במשנה תורה (ד) - ויכל שרץ העוף טמא הוא לכם אל אבול. שרץ
3 - לשון רחש ונענע. ואינו נראה. ואין בוטה ויחה הגמולין מן הארץ בכלל עיני החלב.
4 יאל תשקעו את נפשתיכם בבמה וגו' דכתיב בקדושיה יהודי - אבן את שוקן.
5 ולפי שדברים תביב. והבשר למה לי - ושתאו
6 דאמרת קרא לאו למפיה חתא. אלא אלם אני
7 ענין. תינה יאמר יגע בכל טמא לא יאכלי.
8 והבשר למה לוי ומשנה לרבות עינים ולבנה
9 לקבל טומאה. ואף על גב דלא אוכלא הוא.
10 והבשר כל שחור יאכל למה לי - והבשר
11 יתיירה כמביעא ליה. דאילו יכל שחור יאכל בשר
12 ודריש ליה במנחות (כה"ג). 'כל שחור יאכל
13 והבשר אשר הוא טמא בשר וגו'. ודעתו
14 לטוהרין חיביין עליון משום טומאה. וצ"ע
15 שנמטא לפני וזיקת דם. לשון אחי. בין קרישא
16 בין בספיא. ו יתיירה מביעה ליה. לרבות את
17 האימורין - שאם טמאה ואכלת טהור -
18 שיטברו עליהן משום שני לאיקי לאו דוחת -
19 שאף בהן דז אצלם - ולא דטמאת בשר.
20 ואקרא קאי. קאי לבשר. לא יאכל. והבשר
21 נמי שנמטא. וכל אבול. **אשר לוי** - קרא
22 יתיירה הוא. דרדה ליה למנכח "מובח השלמים
23 וטומאת עליה". וכתיב "אשר לה" - לרבות אף
24 בשר הקרב לה. שאם אבול בטמאה - עוש
25 כרה. ומשנה: התם בטמאת הנפק איירי. והאי
26 'וטומאת עליה' מוקמינן לה בבוהם בפרק 'בית
27 שטא' (מג"ב). בטמאת הנפק אבול בחבוב מדרב.
28 והבא רבינו לאוחרת טומאת בשר. כשנטמא
29 וזהו שחור שיהא מותר עליהן. והבא ליכא
30 כרה אלא לאו. דאימטעט מותר בבוהים בפרק
31 'בית שטא'. אלא דרך אבילות - אלא אם כן
32 אבול דרך אבילות. איבא דאמר - הא דרבי
33 - האנאה אימור. ואותן דאבויי בתראה.
34 חלב - ואלו דרך הנאות אלא דאסיר למשוח
35 שרות. ולא לרפאה. וכל שכן אוכל חלב די אין.
36 סופיני את הארבעים ב" - נבי משקף קאי
37 במסכת תרומות. וקאמר. ודאן כו מי פירות
38 קרוין משקף. אלא אלו בלבד. אין סופנין את
39 הארבעים על שום מי פירות של ערלה. משום
40 דבבבולו שלא כדרך דתאן דהא אלא אלא.
41 כשלא **אי אשמעינן כפרי גיפא** - דאי אביל
42 שלא כדרכה. כגון כשבישל אגודים או אפרסקן
43 ואבול. ואשמעינן דלא מתייב. שפיר - שמעתינ
44 מןה דאין לוקן אלא כדרך אבילות. אבל
45 השתא. טעמא דפסור - משום דלאו פרי אבל
46 כלאי הרם - כתיב (תרי"ג כ"ב): 'פן תקדש
47 ומשטע'. ודמשטע. לא תהיה ממנו אלא
48 תשריפנו. ופן - לאו הוא. שהוא אמור -
49 באבילה. ערלה שיהא נקיבה בח עבידה -
50 מבישלתה. כשיי בחלב נעבדה בו עבידה -
51 כשבישלו. ועבר עליו על לאו 'לא תבשל'.
ערלה

פסחים. פרק טו - כל שעה דף כה עמוד א - מותין מהדרות - אבן ישראל - (שטיינזולץ) קמא

עילה לא היתה לה שעת הבשר - שהרי היה נתן באיסור ונגמר באיסור. תאמר בבשר בחלב שיש לו שעת הבשר קודם שנתן בחלב. כלאי הברס יוכיחו - ובשורת וזין פריך ונימא ערלה תובית. חור הדין. והתם מותר לה בכל הבשר. ולקמן פריך ונימא מה להכליא הברס שכל לא היתה לזמן שעת הבשר. ואם איתא - וכדלא הברס הולקין לזמניו במשא אסורין. לפרוך האי. ואבי -

1 עילה לא היתה לה שעת הבשר - שהרי היה נתן באיסור ונגמר באיסור. תאמר בבשר
2 בחלב שיש לו שעת הבשר קודם שנתן בחלב. כלאי הברס יוכיחו - ובשורת וזין
3 פריך ונימא ערלה תובית. חור הדין. והתם מותר לה בכל הבשר. ולקמן פריך ונימא
4 מה להכליא הברס שכל לא היתה לזמן שעת הבשר. ואם איתא - וכדלא הברס הולקין
5 לזמניו במשא אסורין. לפרוך האי. ואבי -
6 אמר לך: היכי שניפוך? היכי נסימיה למילתיה?
7 דלא נילקו בשר בחלב מניניהו עובד. אמר להו: תובית
8 בחלב כו - שכן תובית בחלב אסור בחיבה
9 ביזה? התם נמי לוקין עליו אפילו שלא בדרך
10 הנאותה. מנפילא - היבילה אבילה חתיבא ביה.
11 נבילה לא אורי דקא קאמר. דהא מטרפה גמירין
12 לה. וש משפיש דמשום דהאי טריפה דקרא
13 איירי באבר ובבשר המדולדל בה ושוחה
14 כדאמרין ביבמה דמקשה לידה' (תולין עגב.)
15 קרי ליה נבילה. דמקשה לנבילה דלא משתרו
16 בשחיטה. ואין נראה לו, ודריפה נמי לא
17 משריאה שחיטה. ואי משום דלא מטימאי -
18 דתן נמי לא מטימאי. ואודך - אבי אמר לך.
19 להכי לא תובי אבילה בעופ - ללמודך שלוקין
20 כו. ולחך לא מצי פריך אמר בבשר בחלב כו.
21 ולפיכך נמי כללא איתא שכן לא היתה להם
22 שעת הבשר - וקא סלקא דעתך שאין נאסרין
23 אלא גידולין, ולכן לא היתה להן שעת
24 הבשר. זאת אומרת - מרלא פריך הכי -
25 שמע מינה שכל כלאי הברס עיקר נאסר. אף עקי
26 הוריעה בעצמה נאסרה. חריעה היתה לה שעת
27 הבשר כל מיניה עד שנטרשה. יש מפרשים
28 דהאי משקה נמי ירע שאף חריעה נאסרה.
29 אלא סבר משמעת ויריעה נאסרה. וכן שמעתי:
30 אבל אלא להעמידה. וימיעה לן לפרושי חבי
31 מה לכלאי הברס - שכן לא היתה להן שעת
32 הבשר משעה שבאו לכלל כלאים. תאמר
33 בבשר בחלב שהיתה לו שעת הבשר משעה
34 שבא לכלל לא הברס - אלא שטרוד ליה היום בחלב -
35 אינו נאסר בכך. ומשני: עיקר נאסרו משנטרשה.
36 ולא משנטרשה. וכמה נגמגומים יש בה. דהאי
37 דשעמא דלא מיתסר - משום דאבתי לא בשר
38 בחלב חביב. והרי הוא אבילה לא בשר וזה
39 לבד. וכן כלאים. כל זמן שלא נטרשו - הרי יין
40 מתוךין כבדא. ועוד: כי אמר לעיל תמץ בפסח
41 יוכיח - מבעי ליה למימר שהיתה לו שעת
42 הבשר משקרא תמץ בפסח. והא ליתא. ועוד
43 מדומיבית בר פסיעה. הוסיף - אין, לא הוסיף
44 - לא. ככלל הברס מאן דסילקו איתתיה
45 משעת ויריעה. אלא היה סלקא דעתיה חוספת
46 אין עקי, לא ולשון עיקר משמע כדפרשית.
47 דללישא בתרא ביה דהוה ליה למימה. וזאת
48 אומרת כלאי הברס בהורשה נאסרו. המעביר עציץ נקוב בברס - ודורעים בחובו. שברר
49 עצמו. הוסיף הנצח בברס מאתים - אחר מן המאיתים שיש בו עבשיו. שמתחלה היה בו
50 מאה תשעים ותשעה שיעורים בחוספת הו. ועבשיו יש בו מאתים - אסורין. לפי שאין
51 בחורו הראשון כלי למשל חוספת האסור. שהעילה וכלאים אין בטלילן אלא במאיתים
52 של דהיה לבד האיסור. לא הוסיף מאתים. אלא פחות כל שדוא - מותר. ויש בו כדי
53 לעלותה באחר ומאיתים. ובספרי ליה ליה מרתומה שעולה באחד ומאה. וככלאים שבפל
54 את אסורין וסחורין בתגא - כפל את עליתן. ורוקא בנקט נקוב. וירגן מוקדקע דרך אורו.
55 לא הוסיף לא. אלמא: אין חריעה נאסרה. פליאה - גידולין. חורין. דראשון. ויוען פעיקדו - בכרס בהשרשה. כדכתיב: "דורען משמע שאף חריעה נאסרה. מיהו. קודם השרשה
56 במאן דמנחא וברא דמי. ורמי. ורמי ובי - קודם לכן. הוסיף - אין, לא הוסיף - לא. דכתיב: "מלאה. בכל מתרפאין. אפילו באיסור הנאה. לפה נאסר בכל פסוד - אמר החביב
57 משקדו. ורמי. מפרשי: לפי ששמעתי שה תביב ופעמים שזה חביב - לכן דורעין שנתן. לומר: אחת את בראך יותר מן החביב עקי. ודומתרפא בעצי אשירה נראה מורה בה.

1 מוח לערלה שכן לא היתה לה שעת הבשר - הקשה רבנו יוחנן כי אשור. נילקו מערלה
2 שהיתה לה שעת הבשר. כגון נל ענף מאילן של החרש שלא נגמר פירותיו. והדביו
3 או נטעו ואומר רבנו יצחק. דאינו אסור אלא מה שגדל אחר שהריכבו או נטעו. וזה לא היה
4 לו שעת הבשר. והענף עצמו אינו אלא נאסר מפני תערובת האיסור. ואם היה חיל להחליבו
5 אותו והענף נשגד לא יאסר בו - דהה דמור. וכן
6 כלאי הברס. אי לא היה עיקרו נאסר. או ממביר
7 עציץ נקוב שחול לא היה לו שעת הבשר.
8 שחאיתא תוספתא אורין כן לא היה לו מעולם שעת
9 הבשר. מוח לחמץ בפסח שכן ענשו כרת -
10 ומשור הנסקל לא מצי למימר יוכיח. דמה לערלה
11 ולשור הנסקל - שכן לא היה שעת הבשר
12 אבילה.

13 **כלאי הברס יוכיחו** - בפרק 'לא הבשר' (תולין
14 קט"ו). פריך. ונימא ערלה תובית. ומשני.
15 ונראה לרבנו יצחק דהתם דהתם מצי למילף במה מצעו
16 מכלאי הברס לחוריהו: דמה כלאי הברס - שכן
17 נעבדה בו בעריה ואסורה באבילה והנאה - אף
18 אני באיב בשאר בחלב וכו'. אלא ינאה ליה למילף
19 מכל בתל וקי דחומר. דאלים טפי. מוח לכלאי
20 הברס שכן לוקים עליו שלא בדרך כו - אף
21 לרבינו שמשון כן אבדהו. דהא נטפא נילקו במה
22 מצעו מכלאי הברס. שילקו על בשר בחלב שלא
23 בדרך הנאה ואומר רבנו יצחק. וליבא למילף.
24 דאיכא למימר דשור הנסקל חומץ שעבר עליו
25 ביבל יראה יוכיח. שעבר בו בעריה ואסור
26 באבילה. ואינו אסור אלא בדרך הנאה -
27 דאבילה חתיב בהו.

28 **עיקרין נאסרין** - אומר רבנו יצחק שם
29 הגבועלים הקש שגדל ממנו נאסר.
30 כדאמרין לקמן (כו"ב). ותר שחסי בקליפי
31 ערלה או בקשין של כלאי הברס. חדש - אף
32 וקשה לרבינו יצחק. דבפרק 'האשה שנפלה'
33 (מכותנו פ"א. ושם) גבי מציאת הוצאתו על כסס
34 אשוחו וכו'. ומשני רב דיהודא אלא לאבאל אלא
35 חבילי ומורות. רב דיהודא לטעמיה. דאמר אבאל
36 ערלה וכלאים ושביעית - הדי חוק. פירושי: אף
37 על פי שבכל אלו אין יכול לאבול רב העצים.
38 שהיה אסורין. אלמא: עמ כלאים שדו האסור
39 רבינו הם: דהתם מיייר באותן עצים שדו קודם
40 ורעת כלאים. וקודם שהוסיף מאתים. אבל אותן
41 שגדלוין אחרין כן - אסורין מאחר שהוסיף
42 מאתים.
43 **הואיל** - והיתה לו שעת הבשר קודם השרשה
44 - הוא אדמירין בפרק קנא דברכות (ו).
45 (ושם) גבי טריפה. וכדלמיא לא היה להם שעת
46 הבשר - התם קאי על משקה ישראל. ומשק
47 לא היה לו לעולם שעת הבשר.
48 **חוזין** מצעי אשירה - נראה לרבינו יצחק. דמיייר שכן אין יכול להתרפא משאר עצים
49 אלא הם. כגון על ידי שדים או שום דבר אחר. משום דאיתו למיעט בהר בעבדה וזה.
50 וגבי כן דמא בעבדה וזה פריך שני (ף. כו"ב. ושם) שנשבו נחש או יעקב אשור כפי סכניא
51 לפחותא ולא נתייר רבי ישמעאל. משום דאפקירוסת משכא. ומשק אירשולמי בפרק
52 "שנה שרצים" שהיה רמה ללחש לו בשם הו. אבל על ידי תחבשת - שרי. כדאמרין
53 חתם (מכא). דרבי אבוחו רמי ליה יעקב מניאח סמא אשקוד.
54 אף

55 **לא הוסיף לא**. אלמא: אין חריעה נאסרה. פליאה - גידולין. חורין. דראשון. ויוען פעיקדו - בכרס בהשרשה. כדכתיב: "דורען משמע שאף חריעה נאסרה. מיהו. קודם השרשה
56 במאן דמנחא וברא דמי. ורמי. ורמי ובי - קודם לכן. הוסיף - אין, לא הוסיף - לא. דכתיב: "מלאה. בכל מתרפאין. אפילו באיסור הנאה. לפה נאסר בכל פסוד - אמר החביב
57 משקדו. ורמי. מפרשי: לפי ששמעתי שה תביב ופעמים שזה חביב - לכן דורעין שנתן. לומר: אחת את בראך יותר מן החביב עקי. ודומתרפא בעצי אשירה נראה מורה בה.

1 אף נעה המאורסה דריג ואל יעבור -- פירוש הובעל. אבל היא -- חיבעל ולא חידרה,
 2 דקיעה עולם היא. כדאמר ביבן סורר ומורה (סנהדרין ע"ד, ב.) ובריש כותובה (ב.ב. נמי
 3 פריך) ולידרוש לו דאוס שרי. ורבינו יצחק אומר: דשפיר גרסין 'חידרה', דהא דומעט
 4 ביבן סורר ומורה ובריש כותובה דאוס שרי -- ודינו היבא שדאי קרקע עלמא ולא עבדה
 5 מנשה. אלא לעשות מנשה כדאמר לה

6 שבחא חידרה עליה -- חידרה ואל תעשה
 7 מעשה, דמורגא ליפתן הוציא לא מדיבב למיסר
 8 נפשיה -- אלא כשאומר לו לחרוז בדיים, אבל אם --
 9 אומר תהי לחרוק ענמך על היתעק א חידרה --
 10 אינו היבא לעשות עמנו כדי להציל ובדיו.
 11 דארבדה, איכא למיסר: מנא חזית דרביה דמריה
 12 סומק טפי? דרמא דרמא רידי סומק טפי. ומיהו,
 13 לדידיה אומרם לו תהי לחתוק אורח עבדו
 14 -- דיהי ואל יעבור, ולא מצי למיסר לא עבדו
 15 מעשה. דכיון שתוקעין אותו, ואין קושי אלא
 16 לרעה, כדאמרין בריש תבאע על כבודך (ביבמות
 17 ג"ג,א.) מה שדאי מתקשה -- דהי מעשה.
 18 לא אפשי לא לא מיכוין כולי עלמא לא פליגי --
 19 לישנא קמא נראה לפרש דכולי עבדא קאי
 20 אביו ורבו, ולא פליגי דשרי -- היינו לרבי
 21 שמעון. דרבי יוחנן אסר. דהא רבא מוקף פלוגתא
 22 דרבי יוחנן ורבי שמעון כלא אפשי ולא מכוון.
 23 כדאפשר קמא מורדה רבי שמעון דאסר.
 24 ולאכא דאביו לא אפשי לא מיכוין. לכולי
 25 עלמא דשרי -- האי כולי עלמא היינו רבי יוחנן
 26 דרבי שמעון, ואהו שפיר דרביאכא דאביו לא חדר
 27 ונקט אלא מה שנתעשה למיכוין ולרבי לא
 28 נקט דרביאכא דאביו אפשי למיכוין לכולי עלמא
 29 אסור. ומיירי כגון ולא ותי פסיק רישא דבבסי
 30 רישא מרדה רבי שמעון, וליבא למיסר דאביו
 31 בפסיק רישא שרי ובהו רבי שמעון. משום דהא
 32 מיירי בנריה דהכלים הליבא אלא איסורא דרבנן.
 33 שדוא חופר כלאחר יד, כדאמר בנמה מדרליק
 34 (שבת כ"ט,א.) דהא בשעתא משתא עליה מלא
 35 דאורייתא. כגון מעילה וכלאים ופסול פרה. וצריך
 36 לומר דלא הנהו דמיהיל לא ותי פסיק רישא. רלא
 37 אפשי דכולי שמענתא. נראה לרבינו יצחק דלא
 38 אפשי כדרכו אלא בטורח גדול, דהא שילשול
 39 האומנן בקיפות חוב לא אפשי. ולא כדאמר
 40 בכותובת (ה"ב.) גבי מדה לבעול בתולה בשבת.
 41 דקאמר לרבי יוחנן דאוסר משום דבר שאין
 42 מכוון, אף על גב דהוי לא אפשי ולא מכוין.
 43 וצריך לומר דהויא סוגיא כרבי ירמיה, דיבמה
 44 מדרליק דאסר לרבי יוחנן לא אפשי ולא
 45 מכוון. אף על גב דאיתוהבא במנאי דאמר קטנים
 46 אסורים אפילו לרבי שמעון (איתוהבא). מכל מקום
 47 במנאי דאסר אפילו בגדולים לרבי יוחנן -- לא
 48 איתוהבא **אבין** רבי יוחנן -- נראה דסבר אבין
 49 דחילא ואפשי ולא מכוין אסר, וכל אפשי לא
 50 מכוין שרי. אלאמא: דאוסר משום דאפשי הוא.
 51 מה שהיה בספרים בנמה מדרליק (שבת כ"ט,ב.)
 52 ופליגא דרביה דאביו שרי: מחלוקת בקטנים
 53 אבל בגדולים חוב לא אסור -- שריבט הוא. דבבבלי שמעון דאסר טפי לא אפשי מדרביא
 54 דאפשי. וגדולים -- ותינו לא אפשי. אלא הריג דרבי הכל מותר, ודיינו לישנא בתרא
 55 דרבא. דבלא אפשי ולא מכוין כולי עלמא לא פליגי דשרי.

1 ושפיות דמים -- כגון אמור לה הרוג ישראל בחיך, ואם לאו -- חידרה. מה
 2 לסינו מרצח לנעה המאורסה -- והלא פירש בה אונס פסור, כדכתיב: 'ולנעה
 3 לא תעשה דבר', אלא נראה כמי שרוצח בא ללמד כאן, ונמצא שחוקש כאן לחיות
 4 למוך מוכא, והכי קאמר: כרצח כנענה, שניתן שוין. כמו זוהה כעם כבתך' (שערי
 5 בר.) אלא נאמר 'זוהה העם כבתך'. ויתן להצילה
 6 -- ניתן רשות לרואה שהוא דרוך אצריה
 7 שיצילה ממנו בנפשו של דרוך כדכתיב (בראש
 8 כ"ב): 'ואין מושיע לה', והא אם יש מושיע --
 9 צריך להשיעה בכל אשר יוכל, אפילו בדריגתו
 10 אם אין יכול להציל באחד מאבריו -- ודרגו.
 11 -- אם אמר לו כנדי: דרוג או תיהרג --
 12 יתרג ואל יעבור עבירה זו. מרי דוראי. מושל
 13 עלים. חזית רישא דרתי סומק -- כלומר
 14 כיום. כדאמר להציל על כך, אלא מפני שאתה
 15 יודע שאין מצוה עומדת בפני פיקוח נפש, וסבר
 16 אתה שאף זו תהיה מפני פיקוח נפש, אין זו
 17 דמעה לשאר עבירות, דמכל מקום יש כאן אבד
 18 נפש, והורה לא התירה לדחות את המצוה
 19 אלא מפני זכות נפש של ישראל. ואכן בנריה
 20 נעשה, ונפש אבדה. כי יאמר שנפשי חביבה
 21 לעמי, ומקמך יותר משל זה? ודלמא לא
 22 חביבה טפי עליו, ונמצא עבירה נעשית ונפש
 23 אבדה. שריח -- מותרות ונחוקי יעילה -- בוסר
 24 ויתום קטנים, משום פרהא. דקסבר: מותר
 25 להתרפאות באיסורי הגואה. אישתא צמידיה --
 26 חזיל שקיין 'מלילי'. צמידיה -- מהן כמו
 27 'דצמידי צמידי' בבבא קטנה (ד"א, א.) ולא אמתי
 28 -- לאחר שיתבטלה, ויצא שמן בבית הבד.
 29 מותרת -- אין צריך לפורש וימנה, כדפריש.
 30 הכי גרסין: **אפשי** וקא מיכוין לא אפשי וקא
 31 מיכוין -- כולי עלמא לא פליגי דאסר. אפשי
 32 לו ליבדל, וקא מכוון להתקרב כדי לדחות. כגון
 33 ריח של עבדה ודא. או אפילו אי אפשי לו
 34 ליבדל, ומיהו מחובבן שבת. והביב הוא לו
 35 לדחות. לא **אפשי** -- לו ליבדל, ולא קא מכוין
 36 לדחות. דאיבא חרתי לחזור -- לרבי עלמא
 37 שרי. כי פליגי דאפשי -- לו ליבדל, ולא נבדל
 38 ומיהו, לא קא מיכוון. פלוגתא דרבי יוחנן ורבי
 39 שמעון בבסכת שבת (בבא) בגרירת מטה וכסא
 40 וספסל, ובסכת בריצה (ג"ב,א.) ולא אמתי --
 41 כגון שצריך לאותן כלים, ואין יכול להגביק על
 42 כתיפ. ואביו סבר: בקטנים גמי שרי רבי שמעון,
 43 אף על גב ש'אפשי לתובתו על כתיפ. והכי
 44 אמרנן בסכת שבת. ולרבי לא שרי רבי
 45 שמעון אלא בגדולים. איבא דאסר -- מודה
 46 דרבי דלא קא מיכוין, אף על גב שאפשי
 47 שרי רבי שמעון, דבנכחי פלוגתיהו דרבי
 48 יוחנן ורבי שמעון, וכן לאביו וכן רבא. לרבי
 49 יוחנן -- אסור, לרבי שמעון -- שרי. כולי עלמא
 50 אביו ורבא לא פליגי דשרי, ואפילו לרבי
 51 יוחנן. כי פליגי דלא **אפשי** וקא מיכוין --
 52 ומיהו, אליבא דרבי שמעון דחשיבא ליה כוונה.
 53 דמותר אפילו בדאפשי, הואיל ולא קא מיכוין
 54 אף על גב דלא אפשי -- אסור. הכי גרסין: כי פליגי אליבא דרבי יוחנן, דאסר: לא
 55 שנת מתכין ולא שנת אן מתכין, **אפשי** אסור -- ולא גרסין ולא אפשי שרי. דהא לא
 56 שמענין ליה דאמר הכי. דאי שמענין ליה הכי -- והכי פליג רבא למיסר: **אבין** כרבי
 57 על גב דקא מיכוין -- לא איכפת ליה לרבי יוחנן.

פסחים. פרק שני - כל שעה דף בו עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" קמחה תוספת

1 ורבא אמר לך דין כן — לא שמעת ליה לרבי יהודה ולא אויל ברת כותנה אלא דלא
2 פטר ליה משום אין מתבין בדאפשר. ומתבין אסור לרבי' הכל, ומשה שאין מתבין
3 במתבין דמותרא לאסור. אבל לא חשיבא ליה כותנה דמשני מבין כשאין מתבין
4 לקולא, כגון אלא אפשר — בשאין מתבין שיש, וישני נמי רבי יהודה במתבין דלא
5 חשיב כותנה כלל — ואה אשמעת ליה דהיכל

6 עובד נמא אמה. ועילו הולך לתרוקן מנא
7 ברוכב שלמיני דהר הבית. ומתוך שרובו גדול
8 היה. ומתוך בני אדם הרבה — היה חרש שם
9 מפי התמה. שאין לך בית המדרש מחוקק. ולא
10 אפשר — מלדרוש לרבים הלכות החב. וקא
11 מיבין — ליהנות מלמד הקודש. ולתובי עמי —
12 ואין הנאת צילו נאסרה. דאין זה דרך הנאות.
13 לול. ארובה שעלעיליה לורדת לית קיל קול.
14 האופנין — כשיש ברך בחומת בית קדש.
15 הקדשיש. יזוני — לשת תבאה, כמונות.
16 שמשביעי עצמן מטרותא נוי הנמלאה נתנה.
17 והא הבא ולא אפשר — שלא ירדו לתקן.
18 ואפילו הוי צריך לתת אותן בחיובת שלא יוכלו
19 להסתכלא אנא ואנא. דילמא מיכוני ליהנות.
20 ואסור. קול — של כלו שיר שון הקודש. ויחי —
21 הקטורתא אין בתן פשוט מעולה — דאורייתא.
22 והאיל הוא בים ממש, וכיון דנמדאורייתא שר.
23 כי לא אפשר כן בראבא — אמאי אסוריה
24 רבנן קולא מעולה בעלמא הוא. והעריש כפיני
25 — לשמש, ולא אפשר מלעמוד שם, ואסור ליה
26 להיות מתכוונים. לאותן הערישין בחיין —
27 קאמר, אין מעולה אה איסורא איכא. אבל
28 לעומדין כפיני — אפילו איסורא איכא. אכפס
29 את הקטורת — קטורת ודה שאניה של ציבור.
30 אם התחלמן בה או למשה — אחר פטושה
31 לציבור פשוט מברית. אבל אם דעתו להצניע
32 לטורכו להריח בה, ושעאה כסממנין ההורסים
33 — חייב כרת, דכתיב (שמות ל"א) איש אשר
34 יעשה מעלה מלמד בה ובכרת. והמריח בה,
35 בקטורת של ציבור — פטור מברית ומחטאת.
36 ולא חיבה תורה אלא מפסע להריח, אלא
37 שמעל — שנתנה מן הקודש, ומביא אש
38 מעולה. קול ומראה — אין בה ממש, ופטור
39 לעולם. ויחי — יש בו ממש בסממנין, לפיכך
40 חיב. ודקא אמר רבי יהושע פטור — לא דאש
41 שתעלה ותרומה בנשדק קאמר. ומשום
42 דנעשית מצותו ואין סורך גבוה דש — יתיה
43 מכלל קדשי ה'. וברייתא במריח בה בעתו.
44 שנתון משנה על דהגליס. פתחה — געוול
45 עשני. תרומת הדשן — בכל יום היה נוטל מלא
46 מתחת ונתנה אצל המזבח, והיא נבלעת
47 במקומה כדכתיב: 'והימים את הדשן' כפי,
48 ואסורה בתנאה, ומעולה בה כדכתיב: 'ישמו
49 אצל המזבח' — אלאמא טענה געוול. ובני
50 בתנה — ארבעה בניו לבן שבתוך גזול כנס
51 בהם לפני ולפנים ביום הכפורים, דאסרוק שוב
52 להשמשנה בהן. כדכתיב: 'והימים שם'. הא נראה
53 לרבנן — מלפניהו ביימא מסכת יומא (ש"ס)
54 כשישין עם לבן הרויח — כל הגעוול שהן
55 הגדלים דראיין לשימוש הדיוטס בתנת
56 ומכסיס ומצפת ואבטנ. עולה ערופה — כתיב: 'שם', דמשמע שם תראה בקורחה. אלא למאן דאמר מלפיהו. רבי יהודה. במסכת סנהדרין בשלהו 'ארבע מיתות' (סוכה). הבא מעיניו
57 כתיב — כתיב. למימרא ולא יתגבר מיעוול. ושמו — כזה ולא לאחר. 'הערופה' — עגלה ערופה. רבקה = קופל"א בלעו וזה. ששוקין ארבע
58 פרות ביחד. ורשה — תבואה עם החרדית. כשייה — שלא נתבין לבך. ולא עבריה היא. ואם נתבין שתיק ותרוש פסולה — והבא לא אפשר שלא יכניסנה שתיק, וכי מתבין
59 שתענה ותרוש — פסולה. אשר לא עובר לא בכל מקום — דאף על גב דבעלמא לא מהסר הבא אסור.

1 שאני' והכל לרתיכו עשו — פירש הקונטרס: ואין תנאת צילו נאסרה, שאין זה דרך
2 תנאות. ואם תאמר: הוא לא כתיב אבלה, ואפילו שלא בדרך תנאה היא אסורה
3 ויש לומר: ומעילה ילפינן 'תנא' 'תנא' מותרמה, וכתובות כתיב אבלה, והא דאמר בפרק
4 'כל העלמיס' (עבודה זרה מת"ג) לישב כותב אשירה — משום דהיה ללגל עשויה, והא
5 דרך תנאת. ושה: דבני עבריה וזה לא כתיב
6 אבלה. והא אכא דלא אפשר וקומינן אסור
7 — היה מצו אביו לאוקיא כרבי שמעון, דאליבא
8 דרבי יהודה פלגי.

9 **והסברא** והאמר רבי שמעון בן פוי קול
10 ומראה ויחי אין בתן משום מעילה
11 — פירש הקונטרס: דכיון דמדאורייתא שרי, כי לא
12 אפשר — אמאי אסוריה רבנן? וקשה לרבינו
13 יצחק: הא בגרייה. דליכא איסורא דאורייתא.
14 ופלגי רבא ואמר בלא אפשר ומיכוון, ומאי קא
15 מוכיח אביו לרבא? ויש לומר: דרבי פירוש: כיון
16 דלא אסירי אלא מדרבנן, אם כן כשהוא לצורך
17 כגון לתקן בית קדש הקדשים — סברא הוא
18 אפילו אסוריה דרבנן ליכא.
19 **מעילה** הוא דליכא את איסורא איכא —
20 תימה: דבפרק 'זהחיל' (סוכה נ"ג)
21 (ושם) תניא: אשה בוררת חטים לאור של בית
22 השואבה, והשמן והפתילה היו של קודש, כדמתן
23 הים. ובירושלמי דייק מינה דקול ומראה ויחי אין
24 בתן משום מעילה.

25 **לאותן** העומדים בחיץ — ליכא איסורא אלא
26 שלא יקריבו עצמן לעשרה כדי להריח
27 יותר. ודא אמרינן (ומבא לת"ג.) לא היה כלל
28 צריכה להרשע בירושלים מפני ריח הקטורת
29 **כתוב** הבא ושמו ותכנין היום הערופה — תימה
30 לרבינו יצחק: אמאי איצטרך תרי מעיטין? בחד
31 סגי, ולרבינו במתיה דלא למילף מיעיטה ויש לומר:
32 דאי לא כתיב אלא חד מעיטא — לא היה מצו
33 למעוטי אלא מילתא דמי כל כך למשה,
34 אבל מילתא דדמי למשה — לא. להכי איצטרך
35 תרווייהו.
36 **הכניסה** לרבקה — בתוספתא גני ליה גבי
37 פרה.

38 **הא**
39 **הואיל ונעשית מצותו.** למימרא דכל היכא נעשית מצותו אין בו משום מעילה? ותר
40 תרומת הדשן, ונעשית מצותה? מה משום דהיו תרומת הדשן וכבדי כהונה שני כתובין
41 **שלא יזר, וישמו' —** שלא יתנה! ומה! משום דהיו תרומת הדשן וכבדי כהונה שני כתובין
42 **הפאין פאחד,** וכל שני כתובין הפאין פאחד אין מלפיהו. תרומת הדשן — הא דאמרן,
43 **בגדי כהונה —** דכתיב: 'והינחם שם' — מלמד ששעונין גניהו. הניחא לרבנן, דאמרין: מלמד
44 **ששעונין גניהו,** אלא לרבי דוקא דפלגי עליהו. דאמר: אכל ראויין הן לכהן הדיוטס, ומאי
45 **והינחם שם' —** שלא ישמשו בהם ביום כפורים אחר, מאי איפא לומיורי? משום דהיו
46 **תרומת הדשן ועגלה ערופה שני כתובין הפאין פאחד,** וכל שני כתובין הפאין פאחד אין
47 **מלפיהו.** הניחא למאן דאמר אין מלפיהו, אלא למאן דאמר מלפיהו, מאי איפא למימרי?
48 **תרי מעיטין פתיכי, פתיכי** 'ישמו' וכתוב 'הערופה'. הא שמעו: הכניסה לרבקה ורשה
49 **בשירה,** שבילי שתיקו ותדוש — פסולה. והא תבא, אלא דלא תבא, וקתני פסולה!
50 **שאני התם דכתיב: 'אשר לא עבר בה' —** מכל מקום. אי הכי, אפילו וישא גמיו
51 **הא**

1 לא דמיא אלא תלמי שכן עליה עוף - מיייתי לה משום דרב פאמי אמר מילתיה עלה
2 לפי שהיא משנת.

3 **עלה** עליה זכר ספולה - ואם תאמר: אמאי ספולה. הא ודאי לא ניחא ליה להדיסיד פרה,
4 שדמיה יקריים בשביל דבר מועטע דבר ולומר דאם נאמר בשיריה - הוה ניחא ליה.

5 ולכן אין לה להשיחה. אם תאמר: הניכסה לרבקה
6 ודשה. אמאי בשיריה? נמי שנת מעלה עליה זכר וכו'
7 דפסולתו ליה לומר: הדיחם לא ניחא ליה ביריהוה.
8 שאין מרחיק כלום ביריהוה. ודלאו הכי ביריהוה.
9 התבאר. הדרב רבני יודיה פירש: דהתם פרה
10 בחורה היא. ומסתמא אין אדם רוצה להשתיחה.
11 ואם תאמר, הא דתנן: פרה משברת. רבי אליעזר
12 מבשד וחכמים פסלין. והבא אמר: עלה עליה
13 זכר ספולה ליה לומר. דרבא בחכמי פוסלין.
14 והדיח נמי רבי יודיה פליג, ואמר דרבא היחזיק העלה
15 עליה זכר, אבל עלה מעצמו - כשירה. אי נמי,
16 הא דאמר רבא ספולה - היינו בשיראה בשעת
17 עליה וניחא ליה. כדאמר גבי הכשר (בפרק קמא
18 דרלוין) (י.א.א.) עירודו הטל עליון ושמו - ורדי זה
19 כבי יותן. נבב - אינן כבי יותן. דרבעין יותן דומיא
20 יותן. אף על פי שאם היה יודע ביעד הטל עליהן
21 היה שנות. הוא ארבע דאמרין בפרק "עגלה שופרה"
22 (סוטה מ.א.) על פסול בין בשעת עבודה ובין
23 שלא בשעת עבודה. שאר דברים אינן פסולי
24 אלא בשעת עבודה, מה שזכור משמש בה -
25 חשוב עבודה.

26 **מגוד** עירוד רבינו יוחנן: מהו מגוד ליה לגיטא
27 (עירובין י.א.א.).

28 **חדש** יותן - קסבר: יש שבת עצים בפת, והכי
29 נמי יש שבת עצים בתורה. והוה חזו גורם
30 איסור. ויש שבת עצים בפת - היינו העצים שהן
31 גורמים אפיית הפת. כשאבוקה כנגדו. ורבנן סבירי
32 אין שבת עצים בפת. אף על פי שהאבוקה כנגדו,
33 שדלהבת אינה באה מן העצים אלא מהטת
34 משת השתקף. ואם כן היא ממה גזלת דאין
35 האיסור בעין. וכן פירש רש"י. הקשה הרב רבינו
36 אהרן לרבי, כי דאמר בתורה (תרומוה) פק שני משנה
37 ה. המבשל בשר בשבת בשוגג אכלו, ואפילו בסבת,
38 ואמאי? נימא יש שבת מוקצה בפת, גדולתם
39 מוקצין וכן ואומר רבינו יעקב: ליה ש"ק אלא
40 באיסורי הנאה ודוקא. וכן פירש הקדמונים בפרק
41 בתרא דעבודה (זה וסא ושם) גבי תנור שהסיקו
42 בכמון של תרומה.
43 **בישלה** על גבי גחלים - בישלה דוקא
44 בדיבבה, אלא גבי תנור יותן - יפסיד התנור.
45 אפרן מותר אפילו לכתחלה - יש לחלק בין אפרן
46 לתהלים.

47 **בין** חדש בין יתן - הוא זה חזו גורם מותר. אף על גב דהוה חזו גורם דוקא בידיבב מותר,
48 בתרומה בסיק פת כ"ל הגלגלים (עבודה זרה מ.א.) דאמר רבי יוסי. אין טוענין אנו
49 של ערלה. ומודה רבי יוסי שאם נבב - שהוא מותר. וחשיב ליה זה חזו גורם. ורבא הוי
50 כדיבב, דאם נבב חזו יתן - יפסיד התנור.
51 **בין** חדש ובין יתן יוסן - ואף על גב דהוה גורם מותר - מכל מקום יוסן, כיון דסני ליה
52 בעינן ולא נפסידי מדיי אלא איסור הנאה לחדה - לכך צריך ציעון.
ע

על ידי איסור היתר, עצי איסור שגמרו (בו) את התנור; ועצי היתר שגמרו את הפת. הוא היכא שמענין ליה דאסר רבי: **אני רבי אליעזר** - דשמענין ליה זה חזו גורם וזה אסור.
דבר שאיסור היתר רגמו לו שיבא אסור בתנאו. לתוך קיסף - של חזקין. אחרי אחרון **אני בא** - אם סילק את דראשון. כדמתרין ליה אבי.

הא לא דמיא אלא תלמי שכן עליה עוף - כשירה,
עלה עליה זכר - פסולה. מיאי מעמא? אמר רב
פאמי: **אי קתיב "עבר" וקרנין "עבר" - עד העבר**
קתיב איהו. אי קתיב "עבר" וקרנין "עבר" - אפילו
מפילא נמי. השתא דקתיב "עבר" וקרנין "עבר"
עובר דמיא דעבר. מה עבר דניחא ליה - אף
עובר דניחא ליה. תא שמע: אבידה, לא ישמטה
לא על גבי מטה ולא על גבי מגוד לצורפו, אכל
שומתה לצורפה על גבי מטה ועל גבי מגוד. ונדמינו
לו אורחין - לא ישמטה לא על גבי מטה ולא
על גבי מגוד, בין לצורפה בין לצורפו שאני התם
קפלי לה; אי משום עינא בישא, אי משום גבאי. תא
שמע: מוכרי כסות מוכרין בדרבן, ואלבד שלא תבין
בדחה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. והענין
מפשילין לאחוריהם בפקל. והא תבא, דאפשר לעובר
בצניעין ובי לא מוכין - שריו תיובתא למאן דמתני
לישנא קמאי דרבא, תיובתא. ולא יסוק בו וכו'.
תני רבנן: תנור שסיקו בקליפי ערלה או בקשין של
כלאי תפרם, חדש - יתן, ישן - יצון. אפה בו את
הפת, רבי אמר: הפת אסורה, והכמים אומרים: הפת
מותרת. בישלה על גבי גחלים - רבי הבל מותר.
והא תניא: בין חדש, ובין ישן - יצון לא קשיא, הא
רבי יהא רבנן. אימור השמעת ליה לרבי - משום
ד'יש שבת עצים בפת, זה וזה גורם - מי שמעעת
ליה? אלא לא קשיא: הא - רבי אליעזר, הא -
רבנן. הי רבי אליעזר? אילימא רבי אליעזר דשאר,
דתנן: שאור של חזקין ושל תרומה שפגלו לתוך
עיסה, ואין כרי להחמיץ ואין כרי להחמיץ, אי
נגמטריפו לחמו, רבי אליעזר אומר: אחר אחרון אני
בא. והכמים אומרים: בין שפגל איסור לכתחלה,
ובין שפגל איסור לבסוף - לעולם אינו אומר.
ע

1 הא לא דמיא - תירוצא הוא. שכן עליה עוף - כפרה אדומה קאי, שאר נוח על גבה.
2 אף על גב דכתיב: "לא עלה עליה עוף", דשמע עליה אפילו עליה בעלמא, ואי משום
3 דכתיב "עוף" - הא מריבין ביה שאר עבודות שמכסת סוטה (מו.א.) אפילו זכר, בתיא
4 עליה כשרה. ולא ניחא ליה. והוא הדין להניכסה לרבקה ודשה. **עלה עליה זכר ספולה**
5 - ודמיא ליה. והוא הדין לתנען ותרודו. **עובר**
6 - משמע ממילא. **עבר** - משמע בדיעבד. ואף על
7 גב דהוה בעגלה כתיב - תרווייהו ליפנין מהרדי
8 בתורה שיה "דעלו" "עול", ומכסת סוטה (מו.א.)
9 לא ישמטה - כמורנא בבי אבדוה קאי. **מגוד** -
10 קביליא. **לצורפה** - כרי שלא יאכלנו עש.
11 ונדמינו לו אורחין וכו', אמר אף על גב
12 דלצורפה הויא. והיינו לא אפשר. והואיל ומתבין
13 לתבדב על חביו באורחין - חשיב ליה גול.
14 ואסרי. ומשני: לאו משום כותנה הוא, אלא
15 משום דרשטייהו וו קלי ליה. כלומר מאברה
16 בדיעבד. אי משום עינא בישא, אי משום דלמא
17 אורחין גבין ניהו, וגבין לה מוכרין בדרבן -
18 אורחין גביות ככחות כלאים. דאין מתבין להנאת
19 לכשיה. והענין פרושי, שמתרחקין מן
20 הכשר ומן הדומה לו. לישנא קמא **דרבא** -
21 אפילו על מתבין אסור אפילו לרבי שמעון,
22 דאם כן תא מניי יש שטועין שמקשין של משנה
23 הוה, ותוה שטינו בנד שאבדו בו כלאים לא
24 נאמר. לנה. אלמא: כלאים אסור למכור. וטעת
25 בדיעבד. והתם אבדו דוקא - שמא יחזור גוי
26 ומכורין לישראל, ולא יתייש בו כלאים
27 ולכמשה. אבל כלאים יתכיר - מותר בכל
28 הנאות מכירה. בקליפי ערלה - קליפי אגוזים
29 ותרומים. שאף הם בכלל פרי. ואסורין משום
30 ערלה. וכן קשיין של כלאי דברים - הכל אסור,
31 דבכלאים לא כתב פרי. ויש יותן - שדורו על
32 ידי הסקה והל ערלה נגמרו ומתקיים כולו. ישן
33 - שאין הסקה והל מועיל לו, אלא שואפה בו פת.
34 יצון - שלא יאפה בו פת בדיסק. והא **אפה בו פת**
35 - בדיסק. והוה לקמן מוקי לה כשאבוקה כנגדו,
36 שכל שעה שדלהת פת בתנור היה דולק האור
37 ואופרה, שדלהת נהנה מן האיסור בשבת
38 שהאיסור בעין. **רבי אמר הפת אסורה** - דיש
39 שבת עצי איסור בפת. והכמים אומרים הפת
40 מותרת - (דחא) סביר אין שבת עצים בפת
41 ממש, והוא הדין דלית להו נמי חדש יותן אלא
42 יוצק. והכי אמרינן בשמעתיה. **בישלה על גבי**
43 **גחלים** - דרבי הבל הפת מותרת. ואפילו לרבי,
44 דכי איתוניה פת מאיסי - כבר כלה לרבי,
45 וגחלים אינטיבאי ליה. דלא תימא אבתי
46 ואיסור בעיניה. וכל שכן בתנור גרוף ואין
47 אבוקה כנגדו. **הא רבי** - דקתני: חדש יותן - רבי רואי. דאמתי הפת אסור, משום
48 דגמרה באיסור. והוא הדין לתנור חדש. שנבנה נמי על ידי האיסור. **אימור שמעת ליה**
49 **לרבי** דיש שבת עצים בפת - כי שמעת ליה דפליגי רבי אדרבן - כריש דאמר אין שבת
50 לתנור הוא דשמעת ליה. ורבנן וזו מקליפי פת, ורש"י אפילו פת לאבול. **אחר אחרון אני**
51 **עצים** בה, אלא שבת היסק, ואיסור שבת כבר כלה הוא. ורבי סבר. והואיל ואבוקה כנגדו
52 - יש שבת עצים, ואיסור גמור בה. ונבין תנור חדש, ויש דיש שבת עצים בו. מידו
53 הוא עצמו אין נאכל, אלא היסק אחר עומד, ויפסי בו. ובנצטת פת הציב בו נגמרת
54 הוא היכא שמענין ליה דאסר רבי: **אני רבי אליעזר** - דשמענין ליה זה חזו גורם וזה אסור.
55

פסחים. פרק שני - כל שעה דף פו עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" קמט תוספות (הורסות)

1 לא שגו - דאדור אחרון אני בא, אבל נפל היתר בסוף מותר - אלא שקדם את האיסור
2 וסילקו, מכיון שנפל בו היתר מיה, והואיל וסילקו ועדיין לא התמייץ - בטל וחלק לו.
3 והאף על גב הדיוטעל בה קצת, שיכולו זה האחרון לגמור חזמוץ על ידו - אף על פי כן כבר
4 בטל לו, ושכן אין חדור ונימוק, אבל לא קדם וסילק, ונגמר על ידי שניהם, ואינו יכול
5 ליתבטל - אסור. אלא ליתבטל זה היה גורם אסור.

6 דאדור אחרון אני בא, וטעמא משום דאדור בתר
7 גמר משהו. גמרו בהיתר - מותר, ואפילו לא
8 קדם וסילק, דאיבא בו היה גורם. גמרו באיסור
9 - אסור (ואפילו קדם וסילק את האיסור). אבל
10 בבת אחת - אם נפלו כאחד, ודליכא גמור
11 באיסור. הכי נמי דשרי, והוה זה גורם מותר.
12 הימנא - מן האשריה. ויליך הנאה לים הפלח
13 - דמי עצים, לכל מקום שמעינן על כל כמא
14 דלא מנטי בטאה לים הדמלח - מותר, והוה זה
15 לתנא קמא בן אדורש יוחנן בן אישון יוצן, כן
16 איסור, פה תהא אלמנא: כיון דקתני חדש יוחנן -
17 אית ליה זה היה גורם אסור. והא דתנאי לעיל
18 חדש יוצן - גרם אדור, והפליגי עליה דרבי
19 ואמר, דהתם מותרת משום דלא חשיבא ליה
20 תנא דהסא ואפילו בעיטא אחד לבדו, משום
21 לדתיה לאיסורא גמורה, וכל שכן בתורה.

22 שאני נאכל הוא בעצמו, ואין האבות בגורם
23 אחד לבדו אלא בשני גורמים - שלו ושל היתר.
24 ואם התנא: לרבנן יוצן למח' ליה את שרי ולא
25 האפיה בדיקא איסורא דהני מילי דיעבד, אבל
26 לבתחלה לא קא שרי לאפת בדיקא איסור.
27 ולקמן פריך: עינא דאיסור לרבנן דהני מילי
28 לה דאסירי מדאורייתא: והוא הדין דמי
29 לאוקמא אדור חדש יוחנן דלעיל בתנא קמא
30 דרבי אליעזר, אלא משום דלא ידעינן מנן
31 ונתייא ליה למעטק רבי אליעזר, והוא ומתולקת
32 קאמר. אם כן - דפרכת ודילמא שאני ליה,
33 אמנא תרמייה לאת דתנאי לעיל גבי ערלה
34 יוחנן: על בדיקא, כיון דלא שכיבת את רבנן
35 זה היה גורם אסור אלא רבי אליעזר ומתולקת,
36 במסכת עבודה זרה, ודחינא סתמא דהני בשאר
37 איסורי נמי הכי - רבי אליעזר קאמר, ולא
38 שני ליה. אמר אביי אם תפס לומר - ברייתא
39 מפורשת הכי, ובי היכי דאמר רבי פת - הכי
40 נמי אסור בתורה, ואף על פי שאין עצמו נאכל
41 דאית ליה זה היה גורם אסור. וירשא בדייתא
42 לדלעיל דערלה - רבי קאמר ליה כולה. הייט רבי
43 אליעזר. וביחא, וליכא למיבני מידם, והא
44 תנינא לומר. דלעיל ליה זה היה גורם אסור.
45 וירשא דההוא לא רבי הוא אלא רבי אליעזר
46 הוא. והתם בפת הוא דאסר רבי - משום דש
47 שבה עינא בפת, מנינא בשאובלח - פת
48 הוא דהתנא מן האיסור בגורם אחר. אבל בתנא
49 חדש יוצנא - שרי. הני עקירות פומת וצולחות

50 - של חרס, שרפין בעיני אשירה - אסירי. אפילו לרבי, דראי ש שבה עצים בוק, והנאתן בורא גרם שני הוא, ועל ידי גורם ראשון הוא משתמש בוק הנאת גופו. ולא דמי לתור,
51 ולא מטיא הנאה לטון מניה עד דאיכא גורם שני. כי פליגי - רבי, ולא אסר אלא בפת, ורבי אליעזר אית ליה זה היה גורם אסור - בתנא דקדידה, שהן אהן נתיב מן עד שיבא
52 גורם שני, והוא של היתר. קרייה - שצדפה כשהוא חרשה בעיני איסור. והא מקבלה בישולה - ואיכא הנאת תשמיש משתמשש בכל בלא גורם אחר. אבל תנא אהן נותנין בו פת
53 אלא לאדור שהדק של גורם היתר. ואיפכא נתי חל - להא ברייתא דלעיל. ואיפכא אתניה. ואו בקינא איפכא. שמואל נמי הכי אתניה. ואית ליה דרבי אסור רבנן שרי. ואודו הפך
54 לא כדי שלא ילכו בו אדם אחרי רבים להיתר. דבעלמא. במחלוקת אחרות שנחלקו רבים על רבי - כסירה אלא לשמואל דאף על גב דהלכה כרבי מחבירו במקום יחיד, אין הלכה
55 כמותו מחבירו, כלומר במקום רבים, ובתא כסירה ליה דהלכה כמותו, ואף על גב דרבים פליגי עליה. ואמתי. אפנתא ושנייה. כי היכי דתרוקו את מילתא לאיסורא בשם רבנן
56 ייעשו בני אדם כמותן, שהכל בעינין אחרי רבים, שאם אין אומר הלכה כרבי שהוא יחיד - לא אמבטו לא עליה. ואמתי. אפנתא ושנייה. כי היכי דתרוקו את מילתא לאיסורא בשם רבנן
57 ייעשו בני אדם כמותן, שהכל בעינין אחרי רבים, שאם אין אומר הלכה כרבי שהוא יחיד - לא אמבטו לא עליה. ואמתי. אפנתא ושנייה. כי היכי דתרוקו את מילתא לאיסורא בשם רבנן.

עך שיהא בו כדי להחמיץ - פירוש: באיסור. דאי יש באיסור וגם בהיתר כדי להחמיץ -
נראה לרבינו שמשוך את אברדם דשרי, והא בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (הטא)
תניא: שאור של חולין של תרומה ששפלו לעיסה, ובה כדי להחמיץ ובה כדי להחמיץ.
והצמצ - אסור. ורבי שמעון מותר. והשתא הוי רבי שמעון כרבנן דבבא. והא דתנן בתנא
פרק קמא דתרומה (בבא). אא מוציא אדור מתבין
ואסור, אלא לפי השבון שבה. שאם נפל שאור
של תרומה בעיסה וחימצה, וחזרה ונפלה לעיסה
אחרת גדולה זמאת, אם יש בשאור כדי להחמיץ
השנית - אסור, אף על פי שנחתמה על ידי
שאר של איסור, ועל ידי עיסה ראשונה שהיה
של היתר. ומקמינן לה דהתם כרבנן דבבא, אומר
רבינו יצחק: מני למיטר דהתם מיירי כגון שאין
בעיסה כדי להחמיץ, ובשאר של תרומה יש כדי
להחמיץ.
נתערבו באורות - אומר רבינו תם: דלא
גריסין ואחרות באורות דבשר
המשנה לא רס ליה, אלא במסכת עבודה זרה ולא
בסדר וריעם.
וכן היה רבי אליעזר אסור בכל איסורין
שבתורה - השתא ושמענו דבשר נמוק אית
ליה לרבי אליעזר. והוה גורם אסור. ותימא
לרבינו שמשוך בן אברהם. דתיקשי מהבא לרב
הזנא רב תינא. ותניא בתורה ובה פתח -
ואסורין (לב. וטפא) כל שאבחרו לביי מבא -
ולדתייהן מותרין. ותניא עליה רבי אליעזר אסור.
וקאמר רב הזנא רב תינא: מחלוקת שבעיבד
ולבסוף רביעם, דרבי אליעזר סבר עובר דיק אמו
הוא, אבל גרעו ולבסוף עיבר - דרבי הכל
מותרין. אלמא לרבי אליעזר זה היה גורם מותר.
ובהא אפילו מתבירי - וטעמא דרבי משום
דיש שבה עינא בפת, ולא משום דליה זה היה גורם
דשמואל פסיק בהדיא בפרק 'כל העלמים'
(עבודה זרה טטא). הלכה כרבי יוסי, דזה היה
גורם מותר.

מכבול
בקבלת בישולא מקמי דניתון עצים דהיתורא, אמר רבי יוסף, אמר רבי יהודה, אמר שמואל:
נגזר שהסיקו בקלפי ערלה, או בקשין של כלאי הכרם, חרש - ויתין, יצן - אפה בו
את הפת, רבי אומר: הפת מותרת, והקמים אומרים: הפת אסורה. והתנאי איפכא! שמואל
איפכא תני. ואיכתיא אימא: בעלמא קסבר שמואל חלקה פרבי מתבירי, ולא מתבירין, ובהא
אפילו מתבירין. וסברי: אתניה אפכא, כי היכי דתיקום רבנן לאיפסורא. בישלה על גבי
חלקים - דרבי הכל הפת מותרת. אמר רב יהודה אמר שמואל, ורבי תניא בר אשי
אמר רבי יוחנן: חד אמר: לא שגו אלא חלקים עוממות, אבל חלקים לוחשות אסורין.
וחד אמר: אפילו חלקים לוחשות נמו מותרין. בשלמא למאן דאמר לוחשות אסורין -
משום דיש שבה עצים בפת. אלא למאן דאמר אפילו לוחשות מותרות - פת דאמר,
דיש שבה עצים בפת, לרבי היכי משתפת ליה? אמר רבי פפאי: משאבוקי כנגדו.

עצים

1 **מבלל** דרבנן שוה כשאבוקה בגנוד - ואם תאמר: לרבנן, הואיל ואבוקה בגנוד חשיב
 2 כמו שלחבת באה מן התולעים, אמר פירי בסוף פרק הלכות הגויל" (סוכה מא.) וביהובל
 3 עע"כ" (בבא קמא קאמ.) ודא איכא ענין דמפתח, שנתאן וביעורן שוה: הא בשעת תנאה
 4 מנברעין לן כבד במקום השלחבתו: ויש לומר: משום דשעורן כוה לא חשיב תנאה אחר ביעורן
 5 לענין שערות, שדרי באבוקה דרומה לענין הנהם

6 ליכא לגמרי תנאה וביעורן שוה, ולא ממעטינן
 7 אלא שר עע"כ אין התאן אלא אחר ענישע
 8 גתלים לגמרי, ולרבי עע"כ דלי משוחן - גמי מהו
 9 ליה למיטר, ולדרידה כשאבוקה בגנוד התאן
 10 וביעורן שוה, ואיכא למיטר: הואיל רוב תנאה
 11 אחר ביעור - אית לן למיטר ולא אסרה תורה
 12 בוק, אבל תמה: למאן דאמר לחושות לרבי
 13 אסורים, אמאי לא אסר בכל בעצי בעשיתיה,
 14 שהרי התאן וביעורן שוה, והאיל לא חשיב להו
 15 מנוערות בשעת לחושות, ורבאיתן הוי עיקר תנאה.
 16 **הקדש** אפילו באקף לא בטל - תמה: מה
 17 תומר היא זו? והא הקדש דבר שיש לו
 18 מתוךיו הוא על ידי הלול, ומשעם אן חז דתי
 19 להות בטל אפילו באיסור קל, אפילו מדרבנן,
 20 כדבראמן בריש ביצה (דא.) **בעצי** שלמים
 21 - זהו מצי לאוקמך בעצי הקדש ומבוה, וליכא
 22 דרבי יהודה, אלא דלא אורזא דמלתא לעבוד
 23 מבוי. **ורבינא** חזי לה תגרשכין - מה היה מצי
 24 לאוקמך בעצי שלמים. **חזין** מעצי אשירה -
 25 תמה לרבינו שמשוחן כן אבריה: תהיו בעבודת
 26 גלולים שמעברתה מאלה, דשריא, דבראמינן
 27 בפרק "כל הגלמים" (עבודה זרה מאב.) ואן
 28 לומר דהבא מירי באשירה על ישראל, דאין איה
 29 ביטול עלמתי. דהא סופא תמורה (לדא.) מפורש
 30 דלחייב לא עריב ותני אפר הקדש ואשירה לעולם
 31 אסורין - משום דאשירה שי לה היתר אם שורפה
 32 עובר גלולים, דבטלה.
 33 **אין** ביעור חזק אשירה - בריאה הולכה
 34 רכיבי הודיא, וסחם לן תנא בערב פירק
 35 בריא דתמורה (גלב.) ואם תאמר: אם כן ברא
 36 דאמר רבי יהודה: כמה אניה נהנה אלא בארבע
 37 מעין שבלול, דא ימי הלכת ממוחו - דהתם גמי
 38 לא פליגי רבנן אלא משעם דכל דין שתחלו
 39 להחמייר וסופו להקל אן דין, ונפרק קמא דסוכה
 40 (יאא.) סחם לן רבנן, דא קמיה - חדלה עליה
 41 את הנהפן ואת הודלת, אם רעני - דהיה עליה
 42 לומר: דהבא קיימא אן ברבי יהודה משוחן דין
 43 אחר, ודילף במה מציט. אף על גב דאמרנו לו
 44 חזאת התעם ואשח תיחזי ויחזה, ושתוק - מבל
 45 מקום לדיחן סברא לן כרבנן, דאמרין חזאת ואשח
 46 כשאשירה, וליכא תורת.
 47 **מה** תנא בשיריפה אף חמץ שיריפה - ואם
 48 תאמר: למאן דרדיש לעיל (בדא,) הותר
 49 בשיריפה ואין דבר אחר שיריפה, הדיב ליקף
 50 יהודה חמץ בשיריפה מתורתו ותיקך רבתי שיריפה
 51 כן אבריה: דלית לן למעטיט מנותר אלא שאר
 52 איסורין, אבל חמץ דרמי לתורת בברת ובבל
 53 תתרוי - ואם ממעטינן, ואם תאמר: לעיל הדיב
 54 ליקף שאר אסורין באם אינו ענין נוק קרא בחמץ
 55 בפסח דקא, דרמי ליה טפי ויש לומר: ולחמץ
 56 בפסח לא צריך (קרא,) דמיץ למילין במה מצינו.

1 **מבלל** דרבנן דפלוני עליה שרו אפילו כשאבוקה
 2 בגנוד! אלא עעים דאיסורא לרבנן היכי משכחת להו?
 3 אמר רבי אמי בר חמא: בשרשיפא. בעא מיניה רמי
 4 בר חמא מרב הסדא: תנור שהספיקו בעצי הקדש
 5 ופאה בו הפת, לרבנן דשרו בקפוייתא מאי? אמר ליה:
 6 הפת אסורה, ומה בין זו לערלה? אמר רבא: הכי
 7 השתא?! ערלה - במילה במאיתם, הקדש - אפילו
 8 באקף לא בטיל. אלא אמר רבא: או קשיא ליה - הא
 9 קשיא: והלא מעל המפסיק, וכל היכא דמעל המפסיק -
 10 נפקו להו לחלוין! אמר רב פפאי: הקא בעצי שלמים
 11 עסקינן, ולאקבא דרבי יהודה, דאמר: הקדש, בשוגג -
 12 מתחלל, במייד - אינו מתחלל. במייד מאי טעמא לא
 13 כיון דלאו בר מעילה הוא לא נפיק לחלוין, שלמים
 14 גמי, כיון דלאו בר מעילה הוא לא נפקא לחלוין.
 15 וכל היכא דמעל המפסיק נפקו לחלוין? והא תניא:
 16 כל הנשרפין אפרן מותר, חמץ מעצי אשירה, ואפר
 17 הקדש לעולם אסור! אמר רבי בר חמא: כגון שפלה
 18 דלקח מאליה בעצי הקדש, דליכא אינש דנמעול. רב
 19 שמעיה אמר: באותן שמעונין גזית, דתניא: "ישמו"
 20 בנחת, "ישמו" - בולד, "ישמו" - שלא יפדו. רבי
 21 יהודה אומר אין ביעור וכו'". תניא, אמר רבי יהודה:
 22 אין ביעור חמץ אלא שיריפה. ותרין גתן: ומה נותר
 23 שאינו כבל דראה ובל ימצא - מעון שיריפה, חמץ
 24 ששענו כבל דראה ובל ימצא - לא כל שכן שמעון
 25 שיריפה? אמרו לו: כל דין שאהת דן החלתו להחמיר
 26 וסופו להקל - אינו דין, לא מצא עע"כ לשירפו -
 27 תא יושב ובמלך? והתורה אמרה: "תשבייתו שאור
 28 מפתיתכם" - ככל דבר שאהת יכול להשבייתו. חזר רבי
 29 יהודה ודן דין אחר: נותר אסור פאכילש וְחמץ אסור
 30 פאכילה, מה נותר בשיריפה - אף חמץ בשיריפה.
 31 אמרו לו: נבילה תוביח, שאסורה פאכילה ואינה
 32 מעונה שיריפה. אמר להן: הפרש; נותר אסור פאכילה
 33 ובהנאה, וְחמץ אסור פאכילה ובהנאה. מה נותר מעון
 34 שיריפה - אף חמץ מעון שיריפה. אמרו לו: שיש הנפקל
 35 ויכתי, שאסור פאכילה ובהנאה - ואינו מעון שיריפה.
 36 אמר להן: הפרש; נותר אסור פאכילה ובהנאה ועגוש
 37 פרת, וְחמץ אסור פאכילה ובהנאה ועגוש פרת.
 38 חלבו נותר בשיריפה - אף חמץ בשיריפה. אמרו לו:
 39 חלבו של שור הנפקל ויכתי, שאסור פאכילה ובהנאה
 40 פאכילה

1 עעים דאיסורא - דתמורת כהנאה, לרבנן הדיב משכחת להו: כשרשיפא - כסא לישב
 2 עליו, או לחדום וגליו. ורבאיתן בשתן בעין, ועל ידי ממש. אבל תנא דוסק - אין התאנו
 3 אלא לאור ביעורו או שעתה ביעורו. במילה כפאיתם - הלכך לא תמריא משכחלה ובעי
 4 איסורו. וזלא מעל המפסיק - חזיק רבנן בקדשת התעם, כגון
 5 בתומא שמייה של קרבן, וכלי שאינו כלי שרת
 6 - כיון שמעלו בו ירא לחלוין, דתנן (מעילה
 7 ט"ב.) אין מועל אחר מועל במקדש אלא
 8 בתומא וכלי שרת בלבד. אבל כל מידי אחרתא
 9 - ממעילה ראשונה נפקא לחלוין, דקיימא לך:
 10 אין מעילה בכל מקום אלא שתי, שנתנה
 11 מקדשותא, ואמאי פת אסרה? והא קודם שנתנו
 12 הפת היה הדיסק חולין! בעצי שלמים -
 13 שתרפוסין דרמי שלמים, ומנורבן וליקח בדמיון
 14 שלמים, וקדשים קלים אין להם מעילה, דלאו
 15 "קדש ה'" קייני ביה, שכולן בלעמיה ואן
 16 לגבוה כון אלא לאור וירקת דמיה את
 17 האימורין, ואיסורא מיהא רכיבה עליהו,
 18 ונמועלה הוא דאימעיטי, במסכת מעילה.
 19 ואליבא דרבי יהודה, אפשר לה רב חסדא
 20 כדקדושין בפרק ש (תא.) דאמר: הקדש במייד
 21 אין מתחלל, אלא נהנה ממנו במייד - לא יכ
 22 לחלוין, הלכך, בשלמים שוגג דיידו במייד
 23 דוקדש - דהא לאו בני מעילה נהו. והכי גמי
 24 היה מצו למיטר, דבא בשיריפה דמעון, קמיעין,
 25 מיהו שחסיקו שמענו שוגג מוהי, וכיון דמיץ
 26 לאוקמך בן בשוגג בן במייד - אומקב, כל
 27 הנשרפין - בשילוי פרק בריא דתמורה מפורש
 28 אלו שרפין ואלו נקבין, ואפר הקדש לעולם
 29 אסור - לחיבי נקט בני הקדש לעולם, ונבי
 30 אשירה לא נקט לעולם, משום דאשירה שי לה
 31 היתר אם שורפה בכרי ובטלה. אבל הקדש לא
 32 כן ביטול, והכי מפורש בשילוי תמורה רמי בר
 33 חמאי, ובר שמעיה אפר הקדש לעולם אסור
 34 מתרי, באותו אפר שמעון געוה - קאמר
 35 לעולם אסור, והוה אפר של תרומת הדשן, שלא
 36 היתה מעילה בהיסקו. כל דין שאהת -ן -
 37 שמתחלתו אהת דנ כדי להחמיר עליה, שרירי
 38 חמור הוא, ואתה מביא לו חומר אחר,
 39 כדאקמריה, חמץ שנתו ביביל דראה, אן דין
 40 שמוען שיריפה, וסופו נמצא שחומר שאהת
 41 שמוען עליו גורם לו להקל, אינו דין - שרירי
 42 חזין מלמד שיהא חמור, ודרי הוא מקולו. שאם
 43 לא מצא עע"כ יושב ויבטל - בתמימה ואף על
 44 גב דאמתנין בפרק קמא (זב.) לרבי יהודה: יאכל
 45 בשעת ביעורו השבתות בכל דבר - נבי
 46 פלוגתייהו מיהא קולא דהא, ביי שמוז רוצה
 47 לצאת בשיריפה, או בתוך קמא דמייניק, זקק
 48 לבער, וכשאין עע"כ לשורפו - ידא יושב ובטל
 49 ולא יבעור, ודע דין אחר - שאינו קל דחומר,
 50 אלא גזירה שוה, ובין לקולא בין לחומרא -
 51 בתרה אזלין, דגזירת החבוב הוא, ואין השבי
 52 עליו: תחלתו להחמיר וסופו להקל.
 53 חמץ

חמץ
 חמץ

פסחים. פרק שני - כל שעה דף כח עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזליץ)

תוספות

1 חמין ישנו בכל תיחודי - אי דראה ולא מיצא. אשם תלוי - בא על ספק כרה. כונן.
2 חלב ושמון לפניו, ושענ באחד מוקו, ואינו יודע איזה מוקו אכל, ואם שחטו ואיזה על פסול
3 או נותר - פליגי רבי יהודה ורבנן בשילדו פרק בתרא דתמורה, לרבי יהודה בקבדה,
4 לרבנן בשילדו. ופליגי רבי יוחנן ורבי יוחנן בן זכאי - על הפסק - בען הפילה. ספק ולד ספק אינו ולד -
5 אינה אובילה. בקדשים. שמת ולד הוא, כן
6 שחביא פרתה. העולה באור על הגאס אם
7 ילדתי - הרי היא לזבתי, ואם לאו - הרי היא
8 נדה. וזאת תענה קמיביתו או הפסק. ואין כאן
9 משום חולין בעורה, דמקראי נפק במסכת נדה,
10 בפרק "מי שאמר" (ט.טא.). ואסורה באבילה
11 שמת חולין היא, ומילתה שיהי נבילה. ופליגי
12 בה רבי יהודה ורבנן בפרק בתרא דתמורה
13 וזאת תענה קמיביתו על הפסק - וזהו אפי' ילד
14 יתדה היתה. שילבה לאמה. ואתה, רבי
15 בקבדה - אששם תלוי קאי. דקאמר רבי יהודה
16 יקבר, ואף על גב שחטור ממנו אסור באבילה
17 ובתאה, וענש כרה. והיא בכל תיחודי. כמא
18 דהפא גנרא - פך בן שחוק האומן - בתוס'
19 שירוק את לשונו ואת חכו בתרדל, ליענא
20 אוריצינא: שירוק = "חומיר בעלוי". כמו שורפה
21 וזה. עבודת ורה (ט.טב.), כרמא - נרג עשה
22 סד לשום בו רגלי אסיריים. כמו: "ותשם בסד
23 רגלי (א.יוב.), פירול ירה משתלים - מרבת
24 דוד ומלאכותי משתלם שבר, כשנמצא נג
25 גיראח - עשה חמים. או דילמא - לרוח הוא
26 דבעי פירור, שמת יורטל שלם ומימצא אור
27 ואכלנו. אבל לים - מיטל בעניה, דמטוס
28 ונימק מאאי. לשון שחוקה שייך במחבת כרס
29 פירור שייך פת. כי המלח - ותקרא "מייר
30 בטיאה". וזה ספניה עוברת בו. בעי פירור -
31 שמת תפגע בו אסא ותולעו, ולא ארעתייהו.
32 לא כשפח - אן דמינס מנמות אורו. תניא
33 כותיה דרב - דחמיץ בעי פירור. תניא כותיה
34 רבי יוסף - דעבודה ורה בעי שחוקה. וכושי -
35 שהחמיצו בעי פירור - כלומר: פירור - שלא
36 יתנע בישק וירוקק, אלא יפורע על פני הגמים.
37 שלא יוכל אדם ללקטן מעל פני הגמים.
38 משנה משום שטאמר לא יראה לך בגמרא
39 מפרש לא משום קבא. דרבי עליה משום לב
40 יראה. "גמרא אן לפני מינן" - ששע שעת
41 עד שתחשך. לאור זמנו - ושמנו הפסח עובר
42 עליו בלא, ואם אכלו - אינו ענש כרה. ולקמן
43 מפרש ללא. תוך זמנו - במעשה.
44 וכושי

32 יהודה ולא רבי שמעון ולא רבי יוסף הגלילי. מאי הוא - דתניא: חמין בין לפני זמנו
33 בין לאחר זמנו - עובר עליו בלא, תוך זמנו עובר עליו בלא וכו', דרבי רבי יהודה.
רבי

חזר רבי יהודה וזנו אין אור - הוא דקרי ליה השתא אין שפי מניו דלעיל, אמר רבינו
יחזק בן אשיה: משום השתא אין צריך לאיסור אבילה וזנו ענש כרה, אלא בעד
דבל ותתייר לזדוניה מציעו למילק, דליתיה בכולהו. ור' יוחנן ר' יהודה ור' יוחנן - תימה
לרבינו יחזק הדכי עביד לעיל קל דחומרנו מנותר מנותר בלא יראה וכל ימצא את חשיב את
בל תתיירו מנן כל ידאית ואומר רבינו יחזק
דמכל מקום נראה דרבינו שפיר קל דחומר, ונותר
אינו בכל יראה, דמיד שחוקי - עובר, ושוב אית
עובר. אבל חמין, אפילו לאור דחוקי - עובר
בכל שעה בלא יראה.
אמרו לו אשם תלוי יזיח - תימה לרבינו
שמעון בן אבדוה: לרבינו דרבנן,
דאמרו שהם בשריפה - אמאי לא לפינן חמין
מנותר שחוט בשריפה ואומר רבינו יחזק
דמשמע לך דנותר בשריפה, ולא כל אסורין
שבתורה בשריפה, ואפילו חמין. ואתה אמר
בקבדה - טעמא דרבי יהודה דרשי בתורת
כתנים מיכי קדש הוא' - הוא בשריפה ולא
חטאת עוף ואשם תלוי בשריפה.
ותנן נמי בני עבודת ורה - אמר רבינו יחזק
דרבנן דתמתינן הרינו בני יוסי דפיקי 'כל'
הגלמיים' (עבודה ורה ט.טז.), אי נמי, מתניין
דבכא אתי שפיר כרבנן דהתם, דאמרו לו: אף היא
עשה וכל מגדל צבוחם, ורובנאמר: מהי לא דיקב
ברך וכו', וזה ושרו הבא - היינו משום דחמיץ
כתיב ולא יאכל, ואינו אסור אלא כדרך הגאס, וכי
חטאת אתו לאו דרך הגאס היא, אבל בעבודה ורה
לא כתיב אבילה, ואסור אפילו שלא כדרך הגאס.
חמין דלשאר נרות - ולא מצינו שחיה שונה
בשום מקום בני חמין כי המלח, אבל בני
עבודה ורה אשכחן בכמה דוחקין, כן ר' יהודה
ויליך ונאה לים המלח. הלכך: סתם כי דותו בני
עבודה ורה - היו כי המלח מיהו, לרבה מועלת
שחוקה בשאר נרות בוקאמר בסתמון: כאן בים
המלח כאן בשאר נרות. אפיכא מטהבא -
לשון אפיכא אינו מיושב, דמה שייך אפיכא: כאן
שרבה משאו וכו'.
עבודה ורה דלא נמיטה בעי שחוקה -
לכאורה משמע דלרב יוסף
בעי שחוקה אפילו בים המלח. ודימיתו אמאי
דקאמר רבה אין צריך שחוקה דחייבתי בים המלח
- קאמר רבי יוסף דבעי שחוקה. ועדי: אי בשאר
נרות דוקא קאמר רבי יוסף דבעי שחוקה, ולא
ביום המלח, ולא פליגי ארבה בעבודה ורה אלא
בדמיץ - אם כן מאי קאמר רבינו יוחנן?
ויסקח ומאי קאמר נמי שחוקה קשיא לרבה ולפי
זו לרב יוסף בשאר נרות לא מצינו שחוקה
מדיקבערין דחוליקין לים המלח, ואין נראה, דאין
רבי יוסי מיייתי ראייה מיוזר על פני הגמים -

רבי שמעון אמר חמץ לפני זמנו ולאחר זמנו אינו עובר עליו בכל כולם – נראה דלרבי שמעון, נזיר דעבר עולו כלאו דחמץ לפני זמנו – מורה הוא דאסור באבילה משעת שעות ולמעלה, ומדומינן בפרק קמא (פסחים ד.א.) און שורפין תרומה טהורה עם הזמנא, משמע: לא לברך – שורפין בשם. ואי מותרת לאכול – אבילה עד הלילה! ועוד: דקמאר משעת שאסור באבילה אסור בריגה – איתאן להאן קמא.

מכלל דלרבי שמעון אסור באבילה, אף על פי ש שאינו אסור בריגה. דריתו אורז שש. ונראה דנפקא ליה מיתבטורו ומיאך הלך. ומשענו תבטורו שלא בדרך תנאה, דריתו אבילה. אבל הלסיק חתת תבטורו – מותר לרבי שמעון, ואם תאמר: למה שורפין בשש דלרבי שמעון? טיסקו על הלילה משע מעט חתת תבטורו וש לומר: דריתין שטא יאכלנו. וכו' לרבי יוסי הגלילי, דשרי חמץ להסיק חתת תבטורו – הינו בלא ביהא, אבל משע משע – לא, שטא יאכלנו. ומסתמא אית ליה אור לארבעה עשר ברוקין וכו'.

אם כן מה הלמוד לומר לא תאכל עליו – הלשון דרוק, ונראה לרבינו שמעון שאברהם דרבי פירושא הולא כבר נאמר – מיתבטור עליו מעוה – הוואו "עליו" – על כרוך אבילות פסח – וכו' בני לילא אכל עליו חמץ – קאי נמי משעת אבילות פסח. וקשה: אמאי אינטיירך קרא לרבי, מהכיבא חיתוי שיהי בכל תאכל חמץ בארבעה עשר? איהו כולד קראי מיתבטור לקמן אלא דרבי שמעון.

וחדל לפני זמנו – ואם תאמר: ולחוקה נגזל איסור הווא לפני זמנו וליכא אלא חד לא יאכל? הוואו מסתברא מוקמין לרוך זמנו ואומר רבינו יצחק: קמי כרוך מותרו קראי משמע איסור אחר – פירש רבינו יצחק.

מחמת דבר אחר – פירש רבינו יצחק בן זבד: מחמת דבר אחר לרבינו יצחק. דעל ידי שאור מוקי רבינו טפי משנתחמץ נמליה כדמוכח בפרק "כל הנטות" (מנחות נב.ב.) אלא כגון שנתחמץ על ידי שרש יוק, שמיבשין השמרים בתור כאשר שתיין בארץ אשכנז, ולא דמי לעיסה שנילושה ביין, דליה ברת ושה ביה לא.

ואידך נפקא לה מעברת האבילו מעוה – היסוד לרבינו יצחק: בפרק קמא דרשותין (ג.א.) נפק לן בן זבדן הוה מיתבטורביתים? דרביב בבי מצוה. דריתו דלא בחור דעוה: תימה לרב איתא בר יעקב, דאית ליה בישילי "שריבי פסחים" (פסחים ק.א.) מצוה בן זבד דרבינן, דריתו הוה לכולד קראי ולא בכל התנאים. כל על לא יאכל בו וכל בן נבר לא יאכל בו ב וזו אינו אוכל אבל אכל הוא מביעה ומור – תימה גבי בן נבר, שהוא נומר, אמאי אינטיירך קרא? פשיטא שחיבי לאכול מצוה, דהא חיבי בכל מצות האמוראית בתורה ואי נשכחמנן על דמי אכל מצוה אלא בלא בפסח – לא בני פשיטא. אלא מצוה קודשה אית ביה ויש לומר: דאינטיירך לדיכא דנשחט הפסח כשהיה מומר געשה תשובה, דאף על גב דלא אכל בפסח דאין נאכל אלא למעוה, מכל מקום חיבי לאכול מצוה ומורה.

ערל פירש הקוגנטר: שמוא אחוז ממתת מילת. ולפירשויה פסול נמי בתרומה, ודביה"ע"ל (ביבמות ג.א. ושם) ליתף תרומה מסכה בנודה שוה, ד"תושב ושיכיר". והא דביעביע לא הותם (נא.) ערל טקן מוז לסובב שמן של תרומה, ערלה שלא בומנה פוסלת או לא? יש לחלק בין שלא בומנה דוקן, שאין חיבי לכולל ביצאו בו, למנו אחוז ממתת מילת בריצואו בו חיבון, ותורע דהא נותמטם אינו אוכל בתרומה. בפרק "הערלי" (שם עב.א.) אף על גב דאסור חיבי לכול.

ברין

וישקעה שאסור באבילה – דריתו משש שעות ולמעלה, דאמון לפני זמנו כלאו. והא מילתא – רבי יהודה קאמר לה, דמטרפיש בגמרא: איתאן להאן קמא. תמה על עצמך וכו' – דאפילו בתוך המועד קאמר דמותר בהנאה, וקא מנמה ארזי דאסרי. לא תאכל עליו משעת שחשטה, ודריתו משש שעות ולמעלה, שחמה נטה להתייב. וכו' גרסינן: קמא אין לו אלא שנתחמץ פאילו. מנין לפסח מצרים – שלא נתנו בו איסור חמץ אלא עם אחד. תלמוד לומר לא יאכל חמץ ומסך ליה היום אתם ויצאם – לא יאכל חמץ היום. וכו' גרסינן אימא סמוכין לא דרשי – רבי יהודה אלא במשנה תורה לחדו, דרבי שמעון ליה בפרק קמא דביבמות (ד.א.), הלכך לית ליה דרבי יוסי הגלילי. לקובעי חובה – האי "שבעת ימים" האבלו נשחט? לאו לאקשי חמץ חמץ למצות אבילות מצוה אתא. אלא לאקשי אבילות מצוה – לקבוע אבילות מצוה חובה לדורות לאודות חמץ כל זמן שהוא מותר על החמץ, ואפילו בזמן שאין פסח. דלא תאמר: על מצות מוררים יאבלוהו כתיב, אי אימא פסח – מהחיבי באבילות מצוה. ואי לא – לא בקריה תאבלו מצוה – קרא יתירה הוא, דהא כתיב: על שנתנו מוררים יאבלוהו. לפסא ושחיה ברוך דרוקח – שאף על פי שאינו עושה פסח – חיבי באבילות מצוה. לא ניכול – לא להתחייב ערל – שמוא אחוז ממתת מילת. בן זבד – משמע שנתבחר מעשיו לאביו שבשמים, ולא לכל התורה. כתיב כחאי – ערל וכן שברו. והכיב טמא ושחיה ברוך דרוקח דרוקח ליתכיל מצוה, ואף על גב דרמי יליף מניה. הלכך אינטיירך דיקשא לקובעי חובה. ומקראי ארזיני סובא. כגון "שבעת ימים מעוה תאכל", ובגזן "מצות יאכל חתת תבטורו הימים" – לא נפקא ליה דרבי חובה. ודנדו לאו חובה נהנה, אלא מצוה יאכל חמץ. ואם רצה ליה שחמץ טמא ושחיה ממצוה – דריתו כידו. ודנדו ליה בכלולו כתיב: "את שבעת הימים", ודחבת מצוה אינו אלא לילה הראשון, כדלפינן בפרק בריא. אבל מיהוהו קרא נפקא לן חובת לילה הראשון, מדכתיב דיקשא גבי פסח. ודכתיב: "ואכל עליו מצוה", כי פסח לילה הראשון, לאו דיקשא שלא בומנה פסח – ללילה הראשונה. וארזי דיקשא לקובעי חובה בן זבד, וארזי "עליו למטרא דקביעת חובה ודיקשא לאו לכל שבעה, אלא ללילה הראשון."

רבי שמעון אומר: חמץ לפני זמנו ולאחר זמנו – אינו עובר עליו בלא כלום, הוה זמנו – עובר עליו בקרית ובלא, ומשעה שאסור באבילה אסור בהנאה, איתאן לתנא קמא. רבי יוסי הגלילי אומר: תמה על עצמך, היתך חמץ אסור בהנאה כל שבקעה? ומנין לאוכל חמץ משש שעות ולמעלה שהוא עובר בלא תעשה – שצאמר: "לא תאכל עליו חמץ", דברי רבי יהודה. אמר: לו רבי שמעון: וכו' אפשר לומר כן? והלא כבר נאמר: "לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצוה". אם כן מה תלמודו לומר "לא תאכל עליו חמץ" – בשעה שישנו בקום אכול מצוה – ישנו בכל האכל חמץ, ובשעה שאינו בקום אכול מצוה – אינו בכל האכל חמץ. מאי משמא דרבי יהודה? תתאן קראי כתיבי: "לא יאכל חמץ", "וכל מהקמצת לא תאכלה", "לא תאכל עליו חמץ". חד לפני זמנו, וחד לאחר זמנו, וחד לתוך זמנו. ורבי שמעון: חד – לתוך זמנו, וקבל מהקמצת לא תאכלה", "לא יאכל חמץ" – מיבעי ליה מאילוי, מהקמצת דבר אחר מנין? תלמוד לומר: "כל מהקמצת לא תאכלה", "לא יאכל חמץ" – מיבעי ליה שאין מומצו נהנה אלא יום אחד – תלמוד לומר: "לא יאכל חמץ", וקמיון ליה: "היום אתם צוים". ורבי יהודה, מהקמת דבר אחר מנין ליה? מיךאפקיה להמנא בלשון מהקמצת. רבי יוסי הגלילי מנין ליה? אי געית אימא: מהקמיון ליה "היום", אי געית אימא – סמוכין לא דרשי. אמר מר: ומנין לאוכל חמץ משש שעות ולמעלה שהוא עובר בלא תעשה – שצאמר: "לא תאכל עליו חמץ", דברי רבי יהודה. אמר לו רבי שמעון: וכו' אפשר לומר כן? והלא כבר נאמר: "לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצוה". ורבי יהודה, שפרך קאמר ליה רבי שמעון? ורבי יהודה אמר לך: ההוא לקובעי חובה הוה דאתא. ורבי שמעון לקובעי חובה מנין ליה? נפקא ליה מ'פיער תאכלה'. ורבי יהודה? מיבעי ליה למאן ושתיה ברוך דרוקח. סלקא דעתך אמינא: הוואל ובפסח לא יאכל – מצוה ומורו נמי לא ניכול, קא משמע לן, ורבי שמעון: קמא ושתיה ברוך דרוקח לא אינטיירך קרא, דלא גרע מערל וכן נבר. דכתיב: "וקבל ערל לא יאכל בו" – בו הוא אינו אוכל, אכל אוכל הוא במצוה ומכרו. ורבי יהודה: פתיה בהאי, וכתיב בתאי. מני מתניתין? אי רבי יהודה – חמץ חמץ קאמר, אפילו דגו. ורבי שמעון ישיאל

לך: ההוא לקובעי חובה אפילו בזמן הוה הוא דאתא. ורבי שמעון לקובעי חובה מנין ליה? נפקא ליה מ'פיער תאכלה'. ורבי יהודה? מיבעי ליה למאן ושתיה ברוך דרוקח. סלקא דעתך אמינא: הוואל ובפסח לא יאכל – מצוה ומורו נמי לא ניכול, קא משמע לן, ורבי שמעון: קמא ושתיה ברוך דרוקח לא אינטיירך קרא, דלא גרע מערל וכן נבר. דכתיב: "וקבל ערל לא יאכל בו" – בו הוא אינו אוכל, אכל אוכל הוא במצוה ומכרו. ורבי יהודה: פתיה בהאי, וכתיב בתאי. מני מתניתין? אי רבי יהודה – חמץ חמץ קאמר, אפילו דגו. ורבי שמעון ישיאל

פשיטא. אלא מצוה קודשה אית ביה ויש לומר: דאינטיירך לדיכא דנשחט הפסח כשהיה מומר געשה תשובה, דאף על גב דלא אכל בפסח דאין נאכל אלא למעוה, מכל מקום חיבי לאכול מצוה ומורה.

ערל פירש הקוגנטר: שמוא אחוז ממתת מילת. ולפירשויה פסול נמי בתרומה, ודביה"ע"ל (ביבמות ג.א. ושם) ליתף תרומה מסכה בנודה שוה, ד"תושב ושיכיר". והא דביעביע לא הותם (נא.) ערל טקן מוז לסובב שמן של תרומה, ערלה שלא בומנה פוסלת או לא? יש לחלק בין שלא בומנה דוקן, שאין חיבי לכולל ביצאו בו, למנו אחוז ממתת מילת בריצואו בו חיבון, ותורע דהא נותמטם אינו אוכל בתרומה. בפרק "הערלי" (שם עב.א.) אף על גב דאסור חיבי לכול.

ברין

מדירה כאורה לדירה נאה, ואין צריך לומר מדירה נאה לדירה כאורה. ובתוך שלו, אפלו מדירה נאה לדירה כאורה, שמחה לאדם בשעה שהוא דר בתוך שלו. אין מפנין את המות ואת העצמות מקבד מקבד למכבד, ולא מבזוי לבזוי, ולא מבזוי למכבד, אין צדף לומר מן המכבד לבזוי, ובתוך שלו, אפלו מן המכבד לבזוי, ערב לאדם בשעה שהוא נגזף אצל אבותיו. "אין מביאין פלים מבית האמן. אם הושיש להן, מפנין להצר אחרת." הדי אמה, פרנמטיא אבדה, שרי מטלטלתה במועדא.

הלכה ה משנה מחפין את הקציעות בקש. רבי יהודה אומר: אף מעבין. מוכרי פרות, בסות וכלים, מוכרין בצנעה לצדף המועד. הצידין והרששות והגרסות עושין בצנעה לצדף המועד. רבי יוסה אומר: הן החמירו על עצמן.

גמרא פני מתניתה, "מעבין". רבי יהודה אומר: יאבד דבר ממעט, ואל יאבד דבר מרבה. רבי יוסה אומר: אל יאבד דבר כל עקר. פהנא אומר: אית מלין במועד דקשין מן אהילות ומן נגעים. תמן אמר רב ירמיה בשם רב: פורסין מהצלת על גבי שפופ בשבת, וכא הוא אומר הכין רבנין דמיסרין בשם רבי יעקב בר אחא: לתלש מן תרקע ביניהון; רבנין אמרי: קוצר ומעבה. רבי יודה אומר: לא יקצר, אלא יעבה. קבלו עליהן הרמי טיבריה ורשושי עבו וגרוסי צפורין שלא לעשות מלאכה בחולו שלמועד. ניקח גרוסי צפורין, רשושי עבו. הרמי טיבריה, ואינן מועטין בשמחת הרגל? צד הוא בחבת, צד הוא במכמרת. אפלו כן, אינן מועטין בשמחת הרגל? רבי אמי מקל לון, שהן מועטין בשמחת הרגל.

[דף י' ע"א]

פרק ג'

הלכה א משנה ואלו מגלחין במועד: הבא ממדינת הים, ומבית השביה, והיוצא מבית האסורים, ומגדה שהתירו לו חכמים; וכן מי שנשאל לחכם והתר, והנזיר, והמצרע, מטמאתו לטהרתו.

גמרא הא שאר כל בני אדם אסורין. אמר רבי סימון: גזרו עליהן שלא יבגסו לרגל מגלחין. תמן תנינן: אנשי משמר ואנשי מעמד אסורין מלספר ומלכבב, ובחמישי מתרין, מפני כבוד השבת. הא שאר כל הימים, אסורין. רבי יוסה, רבי אבהו בשם רבי יוחנן, רבי אבון בשם הונקיה: גזרו עליהן שלא יבגסו לשבתן מגלחין. תני בשם רבי יודה: הבא ממדינת הים, אסור לו לגלח. רבי יודה כדעתיה, דרבי יודה אומר: אסור לפרש לים הגדול. מעתה, פהן שניצא חוץ לארץ, הואיל ויצא שלא ברצון חכמים,

יהא אסור לו לגלח. חד פהן אתא לגבי רבי חנינה, אמר ליה: מהו לצאת לצור לעשות דבר מצוה, לחליץ או ליבם? אמר ליה: אחיו שלאותו האישי יצא. ברוך המקום שנגפו. ואת מבקש לעשות כיוצא בו? אית דבעי מימר, הכן אמר ליה: אחיו שלאותו האישי הגיח חק אמו וחק נכריה, וברוך שנגפו, ואת מבקש לעשות כיוצא בו? שמעון בר בא אתא לגביה רבי חנינה, אמר ליה: כתב לי הדיא אגרא דאיקר, נפוק לפרנסתי לארעא בריתא. אמר לו: למהר אני הולך אצל אבותיך, והו אומרים לי: נמיעה אחת של המדה שהיתה לנו בארץ ישראל, התרת לה לצאת לחוץ לארץ! והיוצא מבית האסורין". הוינן סברין מימר, בשהיה חבוש אצל הגויים, אבל אם היה חבוש אצל ישראל, לא. אתא מימר לה, ואפלו חבוש אצל ישראל, אינו ערב לאדם לגלח בבית האסורין. והמנדה שהתירו לו חכמים". מה אנו קימין? אם בשהתירו לו קדם לרגל, ונלח! אם בשלא התירו לו קדם לרגל, אל ונלח! אלא בי נן קימין, בשהתירו לו קדם לרגל, וחל יום שלשים שלו להיות ברגל, שאין נדוי פחות משלשים, ואין נזיפה פחותה משבעת ימים. אין נדוי פחות משלשים יום, [במדבר יא, כ] "עד הדש ימים, עד אשר יצא מאפכם", ואין נזיפה פחותה משבעת ימים, [במדבר יב, יד] "הלא תכלם שבעת ימים". רבי הוה מוקר לבר אלעשא. אמר ליה בר קפרא: כל עמא שאלין לרבי, ואת לית את שאל ליה! אמר ליה: מה נשאל ליה? אמר ליה: שאול משמים נשקפה, המיה בורכתי ביתה, מפחדת כל פעלי כנפים. ראוה נערים ונחבאו, וישישים קמו עמדה. הנם יאמר "הו הו", והנלכד נלכד בעונו. תפד רבי והמתיה נחיד. אמר רבי: איני מפירך זמן. וידע דלית הוא מתמני בימוי. בקשו לנדות את רבי מאיר. אמר להן: איני שומע לכם, עד שתאמרו לי את מי מנדין, ועל מה

[דף י"ע"ב]

מנדין ועל פמה דברים מנדין. בקשו לנדות את רבי ליעזר. אמרין: מן אול מודע ליה. אמר רבי עקיבה: אנה אול מודע ליה. אתא לגביה, אמר ליה: רבי, רבי! חבריך מנדין לה. נסתיה, נפק ליה לכרא, אמר: הרויביתא, הרויביתא! או הלכה בדבריהם, אתעקרין! ולא אתעקרת. או הלכה בדברי, אתעקרין! ואתעקרת. או הלכה בדבריהם, חזרין! ולא חורת. או הלכה בדברי, חזרין! וחורת. כל הדון שבהא, ולית הלכה ברבי אליעזר? אמר רבי חנינה: משנתנה, לא נתנה אלא (שמות כג, כ) "אחרי רבים להטות". ולית רבי אליעזר ידע ש"אחרי רבים להטות"? לא הקפיד אלא על ידי ששארפו מחרותיו בפניו. תמן תנינן: התכו חליות ונתן חול בין חליא לחליא, רבי אליעזר מטהר, וחכמים מטמין. זה תנורו של חכמי. אמר רבי ירמיה: חכך גדול נעשה באותו היום: פגעו כל מקום שהיתה עינו של רבי ליעזר מבטת, היה נשדף ולא עוד, אלא אפלו תטה אחת, תציה נשדף וחציה לא נשדף, והיו עמודי בית הועד מרופפין. אמר להן רבי יהושע: אם חברין מתלחמים, אתם, מה אכפת לכם?

וַיִּצְאָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה: הֲלִכְהָ בְּאֵלֵינוּר בְּנֵי. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: "לֹא בְּשָׂמִים הִיא." רַבִּי קְרוּסְפִי, רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי: אִם יֹאמַר לִי אָדָם: "כִּדְ שָׁנָה רַבִּי לֵיעוֹר", שׁוֹנָה אֲנִי בְּדַבְּרָיו. אֲלֵא דַתְּנִינָא מַחְלָפִין. הַדּוּ וְזִמְן הָיָה עֹבֵר בְּשׂוֹקָא וְחִמְתָּ הֲדָא אֲתָא סְחוּתָא דְכִּוְתָהּ, «רֵאתָה אִשָּׁה אַחַת אֲשֶׁפָּה שֶׁל בֵּיתָה» וְמִלְקָתָּ, וְנִפְלַת גּוֹ רִישִׁיָּהּ. אָמַר, דּוּמָה שְׁהוּיִם חֲבָרִי מְקַרְבִּין אוֹתִי, דְכַתִּיב: (תְּהִלִּים קיג, ז) "מֵאֲשֻׁפֹת יָרִים אֲכִיּוֹן, לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים, עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ." רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי שָׁלַח בְּתֵר הַדּוּ בַר נֶשׁ תִּלְתָּהּ זִמְנִין וְלֹא אֲתָא. שָׁלַח אָמַר לִיה: אֵלּוּלָא דְלֹא הֲרָמִית בַּר נֶשׁ מִן יוֹמֵי, הוּינָא מְהָרָם לְהָהוּא גְבָרָה, שְׁעַל עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה דְכָרִים מְנַדִּין, וְזוּה אֲחָד מֵהוֹן: (עוֹרָא י, ח) "וְכֹל אֲשֶׁר לֹא יָבוֹא לְשִׁלְשֵׁת הַיָּמִים, כְּעֶצֶת הַיָּשָׁרִים וְהַזְּקֵנִים, יִחָרֵם כָּל רְכוּשׁוֹ, וְהוּא יִבְדֵּל מִקְהַל הַגּוֹלָה." אָמַר רַבִּי יִצְחָק בִּירְבִי לְעוֹר: אֵית סְגִין מְנַהוֹן מְבַדְּרִין בְּמַתְנִיָּתָא. תַּמּוֹן תְּנִינִין: (מִשְׁנָה תַעֲנִית ג, ח) "שָׁלַח לֹוִי שְׁמֵעוֹן בֶּן שְׁמֹת, אָמַר לֹוִי: צְרִיד אֲתָה לְנִדּוּת." (בְּרִייתָא) "שְׂאֵלוּ נְגוּרָה גְּזֵרָה כְּשֵׁם שְׁנַגְזָרָה יוֹמֵי אֱלִיהוֹ, לֹא נִמְצָאתָ מְבִיאָתָ אֶת הַרְפִּים לִידֵי חִלּוּל הַשֵּׁם? שְׂכָל מְבִיאָתָ אֶת הַרְפִּים לִידֵי חִלּוּל הַשֵּׁם, צְרִיד נְדוּי." (מִשְׁנָה רֵאשׁ הַשְּׁנָה א, ו) "שָׁלַח לֹוִי רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל: אִם מְעַכְבֵּב אֲתָה אֶת הַרְפִּים, נִמְצָאתָ מְכַשְׁלֵן לְעֵתִיד לְבָא." לֹא נִמְצָאתָ מְעַכְבֵּב אֶת הַרְפִּים מְלַעְשׁוֹת מְצוּהָ? שְׂכָל מְעַכְבֵּב אֶת הַרְפִּים לְעֵשׂוֹת דְּבַר מְצוּהָ, צְרִיד נְדוּי. תְּנִי: אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: תִּיּוּדוֹם אִישׁ רֹמִי הִנְהִיג אֶת אֲנָשֵׁי רֹמִי שֵׁיְהוּ אוֹכְלִין גְּדִיִּים מְקַלְסִין בְּלִילֵי פְסָחִים. שְׁלַחוּ חֲכָמִים וְאָמְרוּ לֹוִי: אֵלּוּלֵי שְׂאֲתָ תִיּוּדוֹם, לֹא הִינֵנו מְנַדִּין אוֹתָךְ? וּמַהוּ תִיּוּדוֹם? אָמַר רַבִּי הַנְּגִיָּה: דְּהוּהוּ מְשִׁלַּח פְּרָנְסָתְהוֹן דְּרַבֵּינִין. לֹא נִמְצָאתָ מְבִיאָתָ אֶת הַרְפִּים לִידֵי אֲכִילַת קֶדְשִׁים בְּחוּץ? שְׂכָל מְבִיאָתָ אֶת הַרְפִּים לִידֵי אֲכִילַת קֶדְשִׁים בְּחוּץ, צְרִיד נְדוּי. תַּמּוֹן תְּנִינִין: (עֲדוּיוֹת ה, ו) "אֵת מִי נְדוּ? אֵת אֲלֵעוֹר בֶּן חֲנָה, שְׂפַקְפַק בְּטַהֲרַת הַיָּדִים." הֲדָא אָמְרָה, הַמְפַקֵּס בְּדַבְּרָא, אֲפִלּוּ מְדַבְּרֵי סוֹפְרִים, צְרִיד נְדוּי. תַּמּוֹן תְּנִינִין: (עֲדוּיוֹת ה, ו) "דְּכַמְהָ הַשְּׁקוּתָהּ." מַהוּ דְכַמְהָ? דְכֹוֹתָהּ. "נִדְוָהוּ, וּמַת בְּנִדְוָיו. וְסַקְלֵוּ בֵּית דִּין אַרְזוֹנוֹ." לְלַמְדָּךְ, שְׂכָל הַמְנַדֵּה וּמַת, מוֹקְלִין אַרְזוֹנוֹ. הֲדָא אָמְרָה, הַמְכַזֵּה וְקוֹן, אֲפִלּוּ לֹא חָתַר מִיתָהּ, צְרִיד נְדוּי. בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי זְעוּרָה, הוּוֹן מְרַחְמִין וּמְקַרְבִּין. «מְנַדִּים וּמְתִירִים מִיד» אָמַר לֹוִי

[דף י"א ע"א]

רַבִּי לֹא: הֲשֵׁתָא מְרַחְמִין וְהֲשֵׁתָא מְקַרְבִּין? אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: הָרוּרִי וְנִמְנִי: לְכַשְׁיָחוֹר בּוֹ, יְהוּ מְקַרְבִּין אוֹתוֹ. הַמְנַדֵּה לְרַב, מְנַדֵּה לְתַלְמִיד; הַמְנַדֵּה לְתַלְמִיד, אֵינוֹ מְנַדֵּה לְרַב. הַמְנַדֵּה לְאֵב בֵּית דִּין, מְנַדֵּה לְחֲכָם; הַמְנַדֵּה לְחֲכָם, אֵינוֹ מְנַדֵּה לְאֵב בֵּית דִּין. הַמְנַדֵּה לְנִשְׂיָא, מְנַדֵּה לְכָל אָדָם. עַד כְּדוּן חֲכָם שְׁנַדֵּה, וְאֲפִלּוּ חֲבֵר שְׁנַדֵּה? נִשְׁמַעְנָה מִן הֲדָא: הֲדָא אֲמַתָּה מִן דְּבַר פְּטָא תָּוֹת עֲבָרָה קַמֵּי הֲדָא בְּנִישְׂיָא. חִמְתָּ הַדּוּ סַפֵּר מַחֵי לְחַד מִיְנוּק וְתִיר מִן צְרִכְיָהּ. אָמְרָה לִיה: יִתְּנִי הָהוּא גְבָרָה מְהָרָם! אֲתָא שְׂאֵל לְרַבִּי אַחָא. אָמַר לִיה: צְרִיד אֲתָה חֲשֵׁשׁ עַל נַפְשְׁךָ. הֲדָא אָמְרָה, הָעוֹשֶׂה דְּבַר שְׂאֵל כְּשׁוֹרָה, צְרִיד נְדוּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ

הנה מעיני תינין בכרברית. >שומר תאנים< אתון לסמיא ונגבון מנהון בליליא, ובסופא ארנש בהון. אמר לון: לנהון אלון עמא מחרמין? יהיו האנשים האלה מנודים > אמרון ליה: ייא ההוא נכרה מחרם! חש על נפשיה, אמר: >חשש לעצמו, חשב< ממוז אנון תיבין לי, דלמא נפשו. נפק פרי בתריהון, אמר לון: שרון לוי אמרון ליה: שרי לך, ונן שריו לך! הדיא אמרה, הפנדה את מי שאינו צריה, ונדה אותה, נדווי נדווי. מי מתיר? לא בן תני: מת אחד מפנדי, אין מתירין לו. אמר רבי יהושע בן לוי: הדיא דת אמר, בשאין שם נשיא; אבל אם יש שם נשיא, הנשיא מתיר. רבי יעקב בר אחא בשם רבי בא בר ממל: מעשה באחד שמת אחד מפנדי, ולא התירו לו. ולא בן אמר רבי יהושע בן לוי: >הדיא דת אמר, בשאין שם נשיא, אבל אם יש שם נשיא, הנשיא מתיר!< וקמת מה דאמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי בא בר ממל בשלא חזר בו. רבי יעקב בר אבמי בשם רב ששת: נמנו באוישא שלא לנדות זון. ואתיא פיי דאמר רבי שמואל בשם רבי אבהו: זמן שארע בו דבר, אין מורידין אותו מגדלתו, אלא אומרים לו: >(מלכים ב יד, י) <הכבד ושב בביתך. רבי יעקב בר אבמי בשם רבי אחא: זמן ששכח תלמודו מחמת אנסו, נזהגין בו כקדשת ארון. רבי אחא, רבי תנחום, רבי חייה בשם רבי יוחנן: זמן שנדה לצרף עצמו, אפלו פחלכה, אין נדווי נדווי. ביומוי דרבי ירמיה אתת עקה על טבריא. שלח בעי מנרתא דכספא גבי רבי יעקב בירבי בון. שלח אמר ליה: אדין לא שב ירמיה מרעתה? ובקש לנדותו. והיה רבי חייה בריה דרבי יצחק עמושיא יתיב תפון. אמר ליה: שמעתי שאין מנדין זמן, אלא אם בן עשה פירבועם בן נבט וחבריו. אמר ליה: >(עדויות ה, ו) <”דכמה השקיה.” ויברבועם בן נבט וחבריו עשה? ונדון אלון לאלון, והשון אלון על אלון, וצרכון משתריא אלון מן אלון. >וכן מי שנשאל לחכם והתיר. מה אנו קומין? אם בשנשאל קדם לרגל, יגלה; אם בשאל קדם לרגל, אל יגלה. אלא פי נן קומין, בשנשאל קדם לרגל, ולא מצאו פתח לנדרו אלא ברנל. בהדא: רבי שמעון ברבי, לא מצאו פתח לנדרו, עד שבא אחד מזקני הגליל. ואית דאמרין: רבי שמעון בן אלעזר תת.

[דף י"א ע"ב]

והיה נסיב ליה מן הכא ומקים ליה הכא, נסיב ליה מן הכא, ומקים ליה הכא, עד דאקמיה גו שמשא מפלי מנוי. אמרון ליה: אלו הויתיה ידע דהון סכא עבד לך הכן, נדר הויתיה? אמר לון: לא. ושרון ליה. וליה אמרון: הדיא, מנן לך? אמר לון: משרת רבי מאיר הייתי, בכרהו שנית. ויש אומרים: מקלו של רבי מאיר היתה בידו, והיא היתה מלמדתו דעת. תני: >(תוספתא מועד קטן ב, א) <כל אלו שאמרו מגלחין במועד, מתרין לגלח בתוך שלשים יום שלאב. אית תני תני: אסור. ואית תני תני: מתר. אמר רב חסדיא: מן דאמר >”מתר”, בשניש שם רגל, מן דאמר >”אסור”, בשאין שם רגל. [812] מתניתא פליגה על רב חסדיא: >”תרי שתקפוהו אכליו זה אתר זה, תרי זה מקל בספין ובמספרת, אבל לא במספרים.”<

ויעשה אבל השני אצל הראשון כמי שהוא אנוס וינלח. הוי, לא אתאמרת אלא מפני כבוד הרגל. רבי שמואל בר רב יצחק בעי: ניקח בתוך שבועה; בתוך שלושים; התיב רבי חנניה חברון דרבני: והא תני: (שמחות ו, א) "אלו דברים שאכל אסור בהן כל שבועה." אם בתוך שלושים הוא אסור, בתוך שבועה, לא כל שכן? לא אתאמרת אלא בשתכפוהו אכלים. הדיא אמרה, שהוא מתר. אמר רבי מתניה: מן דאמר "אסור", בדרך במספרים. שפם ונטילת צפרנים. אית תני תני: ברנל מתר ובאכל אסור אית תני תני: ברנל אסור ובאכל מתר. מן דאמר ברנל מתר, שיש שם רגל, ובאכל אסור, בשאין שם רגל. מן דאמר ברנל אסור,

[דף י"ב ע"א]

בשיש שם הערמה, באכל מתר, שאין שם הערמה. רב היה בר אשי בשם רב: הלכה בדברי מי שהוא מקל פאן וקאן. רבי יעקב בר אהא, רבי שמעון בר אבא בשם רבי יהושע בן לוי: הלכה בדברי מי שהוא מקל בהלכות אבל. רב אמר: שפם, בנטילת צפרנים בכל דבר. אמר רבי ירמיה: ובלבד בנזמות. רבי יצחק בר נחמן בשם רבי חנינא: זוג בא לפני רבי בשפם ובנטילת צפרנים. והתיר להם רבי. רבי סימון בשם רבי חנינה: שני זוגות היו, אחד מעמתן ואחד מדרעלה. אחד בשפם, ואחד בנטילת צפרנים, והתיר להן רבי. בהדיא: רבי שמואל בר אבא, דמכת אהתיה, והיה יתיב מצמי טפרוי. סלק רבי לעזר לגביה, ולא כסיתון. סלק רבי נתן בר אבא לגביה, וכסיתון. אמר ליה: מן קמי רבי לעזר לא כסיתון, ומן קמוי את מכסי לון? אמר ליה: ומה את סבר? דאת חביב עלי כרבי לעזר?

הלכה ב משנה ואלו מכבסין במועד: הכא ממדינת תים, ומבית השביה, והיצא מבית האסורין, והמנדה שהתירו לו חכמים; וכן מי שנשאל לחכם והתר; מטפחות הידים, ומטפחות הפפרים, ומטפחות הספג; וכל העולין מטמאה לטהרה, הרי אלו מתירין; ושאר כל אדם אסורין.

גמרא תני: "בלגרי נשים, מתר לכבסן במועד." היא בלגרי נשים, היא בלגרי אנשים. מהו בלגרי נשים? רבני דקיסרין אמרי: (אנטינייא) אימטיא. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: מי שאין לו אלא חלוק אחד, מתר לכבסו במועד. אמר רבי יוסה בירבי בון: ובלחוד תריי דיהא שלח חד ולבש חד. בעון קמי רבי יוסה: בגדי קטנים מהון? אמר לון: כמי שאין לו אלא חלוק אחד. בעון קמוי: תנינן: (מועד קטן ג, ז) "אין קורעין ולא חולצין ולא מכרין, אלא קרוביו שלמת." הות מטלתייה זעירא, וקריבוי בעון מיעול לגביה, מהו דיתבון פלגון מן לון ופלגון מן לבר? אמר לון: יעלון פלגון וימא דן, ופלגון למחר. אמר רבי מנא: הן דהוינן סכרין דו מחמר, קלל, הן דהוינן סכרין דו מקללה, חמר. תני: מטפחות ספרים, אין מכבסין אותן במי רגלים, אבל מכבסין אותן בגתר ובורית, מפני הכבוד.

הלכה ג משנה ג ואלו כותבין במועד: קדושי נשים, גמין ושוכרין, דיתיקי, ומתנה ופרוזבולין, אגרות

[דף י"ב ע"ב]

שום ואגרות מזון, שטרי חליצה ומאונין ושטרי ברורין, וגזרות בית דין ואגרות שלרשות.

גמרא ואינו מצר? אמר רבי זעורא: מפיון שנתן דעתו לגרש, אינו מצר. "ושוכרים", אומולוגין. "אגרות שום", שום היתומין. "אגרות מזון", מזונות אלמנה. "שטרי חליצה", אילו הן שטרי חליצה? תפון אמרין: "דקרבת קדמינא, ושלפת סיניה מעלוי רגליה דימינא, ורפת קדמינא וקא דמתחזי על ארעא, ואמירת: (דברים כה, ט) "ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אהיו." "ושטרי מאונין". אילו הן שטרי מאונין? "לא רעינא ליה", <אני לא רוצה אותו> "לא שוינא ליה", "לא צכינא לאתנסכא ליה". "שטרי ברורין". רבי יוחנן אמר: קומפרומיסין. זה בורר לו אהד, וזה בורר לו אהד. [813] "וגזרות בית דין", אלו גזרי דינין. "ואגרות שלרשות", זו שאילת שלום.

הלכה ד משנה ג אין כותבין שטרי חוב במועד, אם אינו מאמינו או שאין לו מה יאכל, הרי זה וכתב. אין כותבין ספרים, ותפלין ומזוזות במועד, ואין מנהיגין אות אהת, אפלו בספר העזרה. רבי יהודה אומר: כותב הוא אדם תפלין ומזוזות לעצמו, ומזוה לעצמו תכלת לציצתו.

גמרא "אין כותבין שטרי אריסיות וקבלנות במועד. ומקבלין קבלת במועד, לעשותה לאחר המועד. ואין מקבלין קבלת במועד לעשותה בתוך המועד. השם שם פדרכו, ובלבד שלא ימוד ושלא ישקל ולא ימנה." אמר רבי ירמיה: אם אינו מאמינו לזונה, או שאין לו מה יאכל ללבלר. אמר לו רבי יוסה: אם אומר את פן, נמצאת מתיר את האפנות במועד. אלא אם אינו מאמינו, למלוה שעברה. או שאין לו מה יאכל, למלוה הבאה. חד בר נש אוכד תפלוזי במועדא. אתא לגבי רב הננאל, ושלחיה לגבי רבי אבא בר נתן. אמר ליה: הב ליה תפלוז וזיל כתב לך! אמר ליה רב: אזיל כתב ליה. מתניתא פליגא על רב: "כותב הוא אדם תפלין ומזוזות לעצמו", הא לאחר לא! פתר לה בכותב להניח. "ומזוה לעצמו תכלת לציצתו." רב יהודה בשם שמואל, רבי אבהו בשם רבי יוחנן: מזוה ואפלו בפלוז. רב אמר: מזוה בפלוז בין לו בין לאחר. מתניתא פליגא על רב: "ומזוה לעצמו תכלת לציצתו." הא לאחר לא! פתר לה במזוה להניח.

הלכה ה משנה ה הקובר את מתו שלשת ימים קדם לרגל, במלו ממנו גזרת שבועה; שמונת ימים קדם לרגל, במלו ממנו גזרת שלשים, מפני שאמרו: שבת עולה

[דף י"ג ע"א]

ואינה מפסקת; רגלים עולין ואין מפסיקין.

גמרא גזרת שבועה, סנדל וספס; גזרת שלושים, אחוי וגהויץ ותגלחת. אי זהו גהויץ? כלי צמר מוגהצין חרשים, וכלי פשתן מוגהצין לבנים. רבי חלב, רב הונא בשם רב: חל יום שמיני שלו להיות בשבת, מנלח ערב שבת. הוה אפשר? תפתר שגגרתו היה ונתיאשו מלבקש. ותני כן: (שמוות) "הרי מי שגגרתו היה, מאימתי מונים לו? משנתיאשו מלבקש. מצאוהו איברים איברים, מאימתי מונים לו? משוימצא ראשו ורבו. רבי יהודה אומר: השורה והגלגלת רבו." אומר רבי אבון: תפתר שנסתם הגולל ערב שבת משחשכה. הוה אפשר? אומר רבי אחא: תפתר, שפתמו גוי. אית דכעי מימר, שבאת לו שמועה קרובה בשבת. רבי אמי הוה ליה עובדא, וגלח יום שלושים. אהד רבי, הוה ליה עובדא, וגלח יום שלושים ואחד. אומר רבי וריקן: מן מתניתן יליף לה רבי אמי, דתנינן תמן: (משנה נזיר ג, כ) "מי שגזר שתי נזירות, מנלח את הראשונה יום שלושים ואחד, ואת השנייה יום ששים ואחד. אם גלח את הראשונה יום שלשים, מנלח את השנייה יום ששים; ואם גלח יום ששים חסר אחד, יצא." אומר רבי יוסה: תמן לשעבר, והכא פתחלה. רבי ירמיה הורי לרבי יצחק עטושיא, ואית דאמרי: לרבי היה בריה דרבי יצחק עטושיא, לגלח יום שלושים, מן מתניתן: "שמונת ימים קדם לרגל, בטלו ממונה גזרות שלושים." היא שמיני, היא שלשים. אומר רבי יוסה: שניא היא תמן, שפגני כבוד הרגל התירו. תדע לה שהיא כן, דאמר רבי חלב, רב הונא בשם רב: חל יום שמיני שלו להיות בשבת, מנלח ערב שבת. אן תימר, שלא מפני הרגל התירו, מעתה, אפלו חל יום שלשים שלו להיות בשבת, מנלח ערב שבת. ועוד, מן הדא דתני: (שמוות ז, ח) "על כל הפתים הוא שולל לאחר שבועה, >תופר תפירה גסה< ומאחה לאחר שלשים." וישלל יום שבועה, ויאחה יום שלשים! אומר רבי חגי: די הוה שמעתא כן ושמעתא כן. תני: זו דברי אבא שאול. רב יהודה בשם שמואל, רבי אבהו בשם רבי יוחנן: הלכה כאבא שאול. ותני כן: (שמוות ז, ג) "הלכה בדבריו." רבי בא בשם רב: דברי אבא שאול, בין בימים בין גזרות בטלו, אבל דברי חכמים, ימים בטלו, גזרות לא בטלו. מה ביניהון? רב הונא אומר: ערב הרגל ביניהון: אם גלח ערב הרגל, וגלח אחר הרגל; אם לא גלח ערב הרגל, אל וגלח אחר הרגל. רבי יוחנן אומר: אף על פי שלא גלח ערב הרגל, [814] וגלח לאחר הרגל. רבי לעזר הורי לרבי שמעון בר בא לגלח לאחר הרגל. ולא ידעין אן

[דף י"ג ע"ב]

בְּהָדָא דְאָבָא שְׂאוּל, וְאֵן בְּהָדָא דְרַבְנִין, דְּבָרֵי הַבַּל. רַבִּי לְעֶזֶר הוֹרִי לְשַׁמְעוֹן בַּר בָּא: הֲרַגְלָא עוֹלָה לְמַנְיָן שְׁלִישִׁים. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: אֲשַׁכְּחֵנָּה תְּלָתִין קוֹדְמִין לְשַׁבְּעָה? "הַקּוֹבֵר אֶת מוֹתוֹ שְׁלֹשֶׁת יָמִים קֹדֶם לְהַרְגֵל, בְּמַלּוּ מַמְזוּנָה גְּזֵרוֹת שַׁבְּעָה." לֹא אָמַר אֱלֹא שְׁלֹשֶׁת, הָא שְׁנַיִם, לֹא! הֲדָא דִּתְּ אָמַר, בִּינֵי לְבִין עֲצֻמוֹ, אֲבָל הֲרַבִּים, אִין הֲרַבִּים מִתְּעַסְקִין עִמּוֹ. וְתַנִּי בֵּן: (תּוֹסַפְתָּא מוּעֵד קַטָּן) "הַקּוֹבֵר אֶת מוֹתוֹ שְׁנַיִם יָמִים קֹדֶם הֲרַגְלָא, מִפְּסִיק אֶת הֲרַגְלָא, וּמוֹנֵה הַמְּשָׁה אַחַר הֲרַגְלָא. וְהֲרַבִּים מִתְּעַסְקִין בּוֹ; וּמִלְּאֲכֵתוֹ נַעֲשִׂית עַל יַדִּי אַחֲרַיִם, וְעַבְדִּי וְשִׁפְחוֹתָיו עוֹשִׂים בְּצַנְעָה אֲצֵל אַחֲרַיִם. הַקּוֹבֵר אֶת מוֹתוֹ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּתוֹךְ הֲרַגְלָא, מוֹנֵה שַׁבְּעָה לְאַחַר הֲרַגְלָא. שְׁלֹשָׁה יָמִים הֲרֵאשׁוֹנִים, הֲרַבִּים מִתְּעַסְקִין עִמּוֹ; אַרְבַּעָה יָמִים הֲרֵאשׁוֹנִים, אִין הֲרַבִּים מִתְּעַסְקִין עִמּוֹ. וּמִלְּאֲכֵתוֹ נַעֲשִׂית בְּאַחֲרַיִם, וְעַבְדִּי וּבְהִמְתּוֹ עוֹשִׂין בְּצַנְעָה בְּמָקוֹם אַחֵר." מַהוּ לְהִרְאוֹת לוֹ פְּנִים? רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲדִי בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָה: וְהֵלֵא אָמְרוּ "אִין אֲבָל בְּשַׁבְּתָא"? מַפְנֵי מַה אָמְרוּ "לְהִרְאוֹת לוֹ פְּנִים"? לֹא מַפְנֵי הַכְּבוֹד? וְהֵכָא, מַפְנֵי הַכְּבוֹד. וְדַמְתָּהּ, יוֹם אֶחָד לְפָנֵי הֲרַגְלָא, בְּמַלּוּ מַמְזוּנָה גְּזֵרוֹת שְׁנַיִם. "אֲבָל, בַּיּוֹם הֲרֵאשׁוֹן, אֵינּוּ נוֹתֵן תְּפִלִּין; בַּיּוֹם הַשְּׁנַיִ, הוּא נוֹתֵן תְּפִלִּין. אִם בָּאוּ פְּנִים חֲדָשׁוֹת, הוֹלְצֵן כָּל שַׁבְּעָה. דְּבָרֵי רַבִּי לְעֶזֶר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: בַּיּוֹם הֲרֵאשׁוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁנַיִ, אֵינּוּ נוֹתֵן תְּפִלִּין; בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, הוּא נוֹתֵן תְּפִלִּין. אִם בָּאוּ פְּנִים חֲדָשׁוֹת, אֵינּוּ הוֹלְצֵן." אִם בַּיּוֹם הַשְּׁנַיִ אֵינּוּ נוֹתֵן תְּפִלִּין, צְרָכָה מִימַר "מִי שְׁמַתוֹ מִטָּל לְפָנָיו"? אֱלֹא בְּגִין דִּתְּנָא דָּא, תְּנָא דָּא. רַבִּי זְעוּרָה, מַר עֲקָבָן בְּשֵׁם שְׂמוּאֵל, רַבִּי זְעוּרָה, רַב יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רַב: הֲלָכָה בְּרַבִּי לְעֶזֶר בְּנֵי תַנְיָנָה, וּבְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּחִלְצָה. רַבִּי זְעוּרָה בְּעֵי: אִם נָתַן בַּיּוֹם הַשְּׁנַיִ בְּרַבִּי לְעֶזֶר, מַהוּ שְׁיַעֲשֶׂה רַבִּי לְעֶזֶר בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׁלֵא לְחִלְצֵן? אָמַר רַבִּי יוֹסֵה בִּי רַבִּי בּוֹן:

[דף י"ד ע"א]

וּכְנֵי, אִם נָתַן בַּיּוֹם הַשְּׁנַיִ בְּרַבִּי לְעֶזֶר, נַעֲשֶׂה רַבִּי לְעֶזֶר בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׁלֵא לְחִלְצֵן! אֵן בְּנֵי, גִּימַר: הֲלָכָה בְּרַבִּי לְעֶזֶר! "חֲרִי שְׂאִין לוֹ מַה לּוֹכֵל, בַּיּוֹם הֲרֵאשׁוֹן וּבַשְּׁנַיִ אֵינּוּ עוֹשֶׂה מִלְּאֲכָה; בְּשְׁלִישִׁי, הוּא עוֹשֶׂה בְּצַנְעָה. אֲבָל אָמְרוּ: תְּבוּא מֵאַרְהָ לְשַׁכְּנֵי שֶׁחֲצִרִיכוּהוּ לְכֹף." בַּר קַפְרָא אָמַר: אֲפִלוּ בְּשְׁלִישִׁי לֹא יַעֲשֶׂה כָּל עֶקֶר. בַּר קַפְרָא כְּדַעֲתִיָּה, דְּבַר קַפְרָא אָמַר: אִין תְּקַפּוּ שְׁלֵאֲבָל אֱלֹא עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים. רַבִּי אָבָא בְּרִיהַ דְּרַבִּי פְּפִי, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּמַכְנִין בְּשֵׁם רַבִּי לִוִּי: כָּל תְּלָתָא יוֹמִין, נַפְשָׁא מִיָּסָא עַל גּוֹפָא. סְבִירָה דְּהִיא חוֹרָה לְגַבִּיהַ. בִּינּוּ דְּהִיא הִמְיָא דְּאֲשֶׁתְּנִי זִוְהוֹן דְּאִפּוּי, הִיא שַׁבְּקָא לִיהַ וְאֲזֵלָה לַה. לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים, הַבְּרַם נִבְקַעַת עַל פְּנָיו וְאוֹמַרְתָּ לוֹ: "הָא לָךְ מַה שְׁאֲזֵלְתָּ וְחִמְסַתָּ וְנָתַתָּ בִּי?" רַבִּי חֲנִי בְּשֵׁם רַבִּי יְאֲשִׁיָּה מִיְתִי לַה מִן הֵכָא: (מִלְּאֲכֵי ב, ג) "זוֹרִיתִי פָּרַשׁ עַל פְּנִיכֶם", וְאֲפִלוּ "פָּרַשׁ חֲנִיכֶם." בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה, (אִיזֵב יד,

כב) "אף בשרו עליו וכאב, ונפשו עליו תאכל." אריסו וחכיריו וקבליו, הרי אלו עושין. הפריי וספניו ונפלו, אינן עושין. רבי יהושע בן לוי אמר: היתה לו פרה מנמלת בעיר, הרי זו עושה. אמר ליה רבי יוסה: הדיא דת אמר, בהוא דחייב ליה, הא בתחלה אסור. שני אחיו, שני שתפיו, שני טבחיים, שני הנונים, שארע לאחד מהן דבר, הרי אלו נוגעין את הנותן. והפריי ופועליו עושין בצנעה במקום אחר. "אבל, כל זמן שמתו מטל לפניו, אוכל אצל חברו; אין לו חבר, אוכל בבית אחר; אין לו בית אחר, עושה מחיצה ואוכל; אם אינו יכול לעשות מחיצה, הופך את פניו בנגד הפתל ואוכל; ואינו לא מסב ואוכל, ולא אוכל כל צרכו ולא שותה כל צרכו, ולא אוכל בשר ולא שותה יין. ואין מומנין עליו, ואם ברה, אין עונין אחריו. ואחרים שברכו, אינו עונה אחריהן. בפה דברים אמורים? בהל. אבל בשבת, מסב ואוכל כל צרכו ושותה כל צרכו, ואוכל בשר ושותה יין, ומומנין עליו, ואם ברה עונין אחריו, ואחרים שברכו, עונה אחריהן. אמר רבן שמעון בן גמליאל: [816] הואיל והתרת לו את כל אלו, היבהו בשאר מצוותיה שלתורה! הוי שעה התרת לו, הוי עולם, לא כל שבש?" רבי יודה בר פזי בשם רבי יהושע בן לוי: הלכה ברהן שמעון בן גמליאל. "נמסר לרבים, אוכל בשר ושותה יין. נמסר לפתפים, במי שנמסר לרבים. אבל, בשבת הראשונה, אינו הולך לבית הכנסת. בשנייה, הולך לבית הכנסת, ואינו יושב במקומו. בשלישית, יושב במקומו ואינו מדבר. ברביעית, שוה לכל אדם. רבי יהודה אמר: אפשר לומר בשבת הראשונה, שהרבים מתעסקין עמו? אלא השנייה היא הראשונה, השלישית היא השנייה, הרביעית היא השלישית. רבי שמעון אמר: אבל, בשבת הראשונה, הולך לבית הכנסת ואינו יושב במקומו; בשנייה, יושב במקומו ואינו מדבר; בשלישית, שוה לכל אדם. רבי יהושע בן לוי אמר: הלכה בדברי מי

[דף י"ד ע"ב]

שהוא מוסית ימים. הרי שבא ומצא אבל בתוך ביתו, בשני ובשלישי, משלים עמהן; וברביעי, מונה לעצמו. רבי שמעון אמר: אפלו בששי, משלים עמהן. רבי יהושע בן לוי אמר: הלכה ברבי שמעון. הדיא דת אמר, בשאינו גדול משפחה, אבל אם היה גדול משפחה, מונה לעצמו. בהדיא: רבי מנא הורי לרבי יעקב ארמניא: מפנין שאף גדול משפחה, מנה לעצמו. הדיא דת אמר, בשלא הראו לו רב פנים, אבל אם הראו לו רב פנים, נטלו למרחץ. בהדיא: רב חונא הורי לאהוי דרבי יהודה בר ובדי: מפנין שהראו לו רב פנים, נטלו למרחץ. הרי שמולכין אותו במקום למקום, כגון אלון דקברין בבית שריי. אית תני תני: אלו שבאן מונין משיצא המת, ואלו שישם מונין משיפתם הגולל. אית תני תני: אלו ואלו משיפתם הגולל. רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: הכל הולך אחר גדול המשפחה. רבי יעקב בר אהא בשם רב אסי: לחמרון. מהו חמרון? אם היה גדול המשפחה באן, אלו שבאן מונין

משיצא הפות, ואלו ששם מונין משיפתם הגולל. אם היה גדול המושפחה שם, אלו ואלו מונין משיפתם הגולל. בהדא: גמליאל זוגא, דמכת ארתיה, סלק הלל אחיה עמויה. אמר ליה רבי מנא: כד תהא סלק גבי אחיה, הוי שלף סנדלך. הרי שפפנין אותו מקבר לקבר, אית תני תני: משיפתם הגולל הראשון. אית תני תני: משיפתם הגולל השני. רבי יונה, הנה ליה עובדא, שאל לרבי חנניה חברון דרבניו. אמר ליה: משיפתם הגולל הראשון. רבי ירמיה הנה ליה עובדא, שאל לרבי זעורה. שאל רבי זעורה לרבי אמאי. אמר ליה: משיפתם הגולל השני. אתא לגביה, אמר ליה: להמרא הורי לך. רבי יונה ורבי יוסה תריהון אמריין: הדיא דת אמר, בתוף שבעה, אכל לאחר שבעה, פבר עבר האכל. בשנתנו דעתנו לפנותו, אכל אם לא נתנו דעתנו לפנותו, משיפתם הגולל הראשון. בהדא: גמליאל דיקונתיה קברוניה כורסאי גבון. בתר תלתא יומי, אמלכון מהורא יתיה. אתון ושאלון לרבי סימון. אמר לון רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: מפנין שלא נתתם דעתכם לפנותו, משיפתם הגולל הראשון. וישע אחוי דדורי, הנה ליה עובדא. אתא שאל לרבי אבהו. אמר ליה: משיפתם הגולל השני. אמר ליה רבי יעקב בר אחא: עמד הייתי ושאלתינה לרבי אבדימא דמן חיפה, אמר: משיפתם הגולל הראשון. אמר ליה: אנה לא שמעית; אן שמעת, פוק והורי. מנין לאכל מן התורה שבעה? (בראשית נ, י) וישע לאביו אכל שבעת ימים. ולמדיו דבר קודם למתן תורה? רבי יעקב בר אחא, בשם רבי זעורה שמע לה מן הדא: (ויקרא ה, לה) "יפתח אהל מועד תשבו יוםם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת יי". בשם ששמר הקדש ברוך הוא על עולמו שבעה, [816]

[דף ט"ו ע"א]

כך אתם, שמרו על אחיכם שבעה! ומנין ששמר הקדש ברוך הוא על עולמו שבעה? (בראשית ז, י) "זוהי לשבעת הימים, ומי המבול היו על הארץ". ומתאבלין קדם שימות הפות? אלא בשר ודם, שאינו יודע מה עתיד להיות, אינו מתאבל עד שימות הפות, אכל הקדש ברוך הוא, שהוא יודע מה עתיד להיות, שמר על עולמו תחלה. אית דבעי מימר: אלו שבעה ימי אכלו שלמתושלח הצדיק. אמר רבי הושעיה: (ויקרא י, ז) "כי שמן משהת יי עליכם", בשם שנתריתם בשמן המושחה כל שבעה, כך אתם, שמרו על אחיכם כל שבעה! רבי אבהו בשם רבי יוחנן: (במדבר יב, יב) "אל נא תהי פמות", (במדבר יב, יד) "תסגר שבעת ימים מהויץ למחנה". מה ימי הסגר, שבעה, אף ימי הפות, שבעה. חד ברבי אמר הדיא דרבי יוחנן קמי דרבי שמעון בן לקיש, ולא קביל עלוי. אמר: תמן הוא עבד לה להסגר, והכא הוא עבד להחלט. דאמר רבי יוחנן בשם רבי יצחי: (דברים יב, יב) "אל נא תהי פמות", מה ימי הפות אינן עולין, אף ימי החלט אינן עולין. רבי ירמיה, רבי הנה בשם רבי שמעון בן לקיש, רבי אבהו רבי יוסה בן חנינה בשם רבי שמעון בן לקיש: (דברים לד, ח) "וימתו ימי בכי אכל משה", "ימי", שבעה;

"בכ"י, שנים; "אבל", שלשים. ואית דמוחלפין: "ימי", שנים, "בכ"י", שבועה, "אבל", שלשים. רבי יוסה, רבי יהיה בשם רבי שמעון בן לקיש, רבי יונה, רבי יהיה, רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יודן נשיא: (עמוס ה, י) "והפכתי חגיכם לאבל", מה ימי החג שבועה, אף ימי האבל שבועה. אמר רבי אמי לרבי יהיה בר בא: או מה ימי החג שמונה, אף ימי האבל שמונה? אמר ליה: שמיני, רגל בפני עצמו הוא. או מה העצרת יום אחד, אף האבל יום אחד? אמר ליה: מכון לשמועה רחוקה. ותני כן: שמועה קרובה, יש לה שבועה ושלשים, ורחוקה אין לה שבועה ושלשים. אית תני תני: שמועה קרובה, בתוך שלשים, ורחוקה, לאחר שלשים. אית תני תני: שמועה קרובה, בתוך שנים עשר חדש, ורחוקה, לאחר שנים עשר חדש. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: הלכה בדברי מי שהוא אומר: "שמועה קרובה בתוך שלשים, ורחוקה לאחר שלשים". הרי ששמע שמת לו מות ברגל, לא הספיקו ימי הרגל לצאת עד ששלמו לו שלשים. חבריא אמרי: מפיון ששמע בתוך שלשים, מונה שבועה לאחר שלשים. אמר לון רבי יוסה: מפיון ששמע בשעה שאינו יכול להתאבל, כמי ששמע לאחר שלשים, ואין לו אלא יום אחד בלבד. רבי אדי דקיסרין בשם רבי יוחנן: באת לו שמועה קרובה בשבת, קורע למחר ומתאבל. אמר רבי חנניה: אינו מתאבל. אמר ליה רבי מנא: ויש קריעה בלא אבול? שכן על אביו ועל אמו, אפלו לאחר כמה, חיב לקרע. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: אפלו טפלה לטפלה, אסור בתגלחת, כהדא: רבי מנא הוה בקיסרין. שמע דדמך בר בריה ואול וספר. אמרון ליה: לא בן אלפן רבי, "אפלו טפלה כטפלה, אסור בתגלחת"? אמר לון: באנון דהוון גביה. אנן לא הוינו גביה. רבי אבדימי בר טובי בשם רבי אבהו: ואפלו טפלה לטפלה, חיב לקרע, ואמר רבי אבהו: (יחזקאל כד, יז) "האנך דם", מכון שהוא צריך לצוות. "מתים אבל לא תעשה", מכון שהוא צריך להתאבל. "פארך חבוש עליך", אית דבעי מימר, אלו התפלין, אית דבעי מימר, זה הגהוין.

[דף ט"ו ע"ב]

מז דאמר "אלו התפלין", אי מה התפלין לשני ימים, אף האבל לשני ימים? מן דאמר "זה הגהוין", אי מה הגהוין שלשים יום, אף האבל שלשים? "וינעליך תשים ברגליך", מכון שהוא אסור בנגעילת הפגדל. "ולא תעטה על שפם", מכון שהוא צריך לכסות את פיו. ויכסנה מלרע! אמר רב חסדא: דלא יהוון אמרין: פמיה הוא חשש. "ולחם אנשים לא תאכל", מכון שהקטנים הולכין אצל הגדולים. ומנין שהגדולים הולכין אצל הקטנים? אמר רבי שמואל בר רב יצחק: בתיב: (ירמיה טו, ה) "כי כה אמר יי: אל תבוא בית מרוח, ואל תלך לספוד, ואל תנד לחם, כי אספתי את שלומי מאת העם הנה, נאם יי, את החסד ואת הרחמים." תני: אלו דברים שאבל אסור בהן כל שבועה: [817] ברהיצה, בסיכה, בנגעילת הפגדל ובתשמיש המטה, מלספר ומלכבב, מלקרות בתורה ומלשנות מדרש הלכות והגדות

משאלת שלום ומלעשות מלאכה. מן תנא "אבל אסור ברחיצה כל שבועה" רבי נתן. רבי אמי, הוה ליה עובדא, שאל לרבי יהודה בר בא, והורי ליה: כל שבועה, פרבי נתן. רבי יוסה, הוה ליה עובדא, שאל לרבי בא בר כהן גבי רבי אחא, אמר ליה: ולא כן: "רבי אמי, הוה ליה עובדא, שאל לרבי יהודה בר בא, והורי ליה: כל שבועה, פרבי נתן?" אמר ליה: ולא כן אלפן רבי: "רבי אמי הוה ליה עובדא, ושאל לרבי שמעון בן לקיש, והורי ליה: כל שבועה, פרבי נתן?" אמר ליה: ודלמא תרין עובדין אבני? און אמרין לה על דרבי יהודה בר אבא, ואתון אמרין לה על דרבי שמעון בן לקיש. ועוד מן תנא: רבי חמא אבוי דרבי הושעיה, הוה ליה עובדא. שאל לרבנן ואתון. רבי יוסה בעי: הילן רבנן? רבנן דהקא או רבנן דדרומא? או תימר, רבנן דהקא, ניהא; או תימר, רבנן דדרומא, רב רבניה קמוי, והוא שאל לזעיריא! או תימר רבנן דהקא, ניהא; או תימר רבנן דדרומא, אבני שריין ואבני אסרין? תנני: מקום שנהגו לרחץ אחר המטה, מרחיצין, ובדרום מרחיצין. אמר רבי יוסה בירבי בון: מי שהוה מתיר את הרחיצה הזאת, עושה אותה פאכילה ושתיה. תנא דאת מר, ברחיצה שהיא שלתענוג, אבל ברחיצה שאינה שלתענוג, מתיר. בהדא: שמואל בר אבא, עלו בו חטטין. אתון ושאלון לרבי יסא: מהו דיסקחי? אמר לון: יסקי, דלא סחי, מניית הוא. >שאם לא רוחין, מת< או בנני, אפלו בתשעה באב, או בנני, אפלו ביום הכפורים. רבי יוסה בן חנינה, ראו אותו מובל. או לקריו, לא ידעין; ואן להקר גופו, שאין רחיצת צונין רחיצה, לא ידעין. הורי רבי בא כהן תניא. הורי רבי אחא, בבא מן הדרה והיו רגליו קהות עליו, שמתר להרחיצם במים. תנני: אבל ומנהג שהיו מהלכין בדרה, מתרין בנעילת הסנדל. לכשיבואו לעיר, יחלצו. וכן בתשעה באב, וכן בתענית צבור. תנני: מקום שנהגו לשאל בשלום אכלים בשבת, שואלון. ובדרום, שואלון. בהדא: רבי הושעיה רבא אזל לחד אתר, חמא אבליא בשבתא ושאל בון. אמר לון: אבני יודע מנהג מקומכם, אלא "שלום עליכם!" במנהג מקומנו. רבי יוסה בירבי הלפתה הוה משבח ברבי מאיר קמי צפוראי: אדם גדול, אדם קדוש, אדם צנוע. חד זמן חמא אבליא בשבתא, ושאל בון. אמרין ליה: רבי! אהנו דאת מתני שבתיה? אמר לון: מה עבד? אמרין ליה: חמא אבליא בשבתא ושאל בון. אמר לון: בעיין אתון מידע מהו חיליה: בא להודיענו שאין אכל בשבת, דכתיב: (משלי י, כב) "ברכת יי היא תעשיר", זו ברכת שבת. "ולא יוסף עצב עמה", זו אכלות. כמה דאת אמר: (שמואל ב יט, ג) "נעצב המלך על בנו". שמואל אמר: פח"ו חובה, נת"ר רשות. פריעת ראש, חזירת קרע, זקיפת המטה, חובה; נעילת סנדל, תשמיש המטה, רחיצה, רשות. חד תלמיד מן דשמואל שמש מפתו. שמע שמואל ואקפד עליו, ומית. אמר: להלכה אתאמרת, דלמא למעשה? רב אמר: ח"ו חובה, פ"ן רשות. חזירת קרע, זקיפת המטה, חובה; פריעת ראש, נעילת סנדל, רשות.

[דף ט"ז ע"א]

תרינן בגוי דרבי נפקון, חד רישיה מגלי, ושלח סנדלוי, <מופשט> וחד רישיה מכסי, ולביש סנדלוי. רבי יונה סלק לגבי רבי גריון, נפק לגביה לביש סנדלוי. אמר ליה: מה, את סבר דילפין עובדא מנדא? לא ילפין עובדא מן בר נש זעיר: "ומלקרות בתורה". אמר רבי יוחנן: (איוב ב, יג) "ואין דבר אליו דבר", ואפלו דבר שלתורה. אמר ליה רבי שמעון בן לקיש: כל גרמיה, אלו תנא, לא תהו מניית! מני כדון? כיו דאמר רבי יודה בר פוי בשם רבי יוחנן: בשלא היו יודעין בטה לפתח לו, אם בגופו, אם במקומו, אם בגנש בגוי ובנותיו. חד תלמיד מן דרב הסדא אבאש. שלח ליה תרינן תלמידין דיתגון עמיה. אתעביד קמיהון קמיון הוי, ואפסקון, ודמה. חד תלמיד מן דבר פדיה אבאש. שלח ליה תרינן תלמידין דיתגון עמיה. [818] אתעביד קמיהון קמיון פוכבא ואפסקון ודמה. תני: אבל שונה הוא במקום שאינו רגיל. בהדא: רבי יסא הוה ליה עובדא. שלח ליה רבי יוחנן תרינן תלמידין דיתגון עמיה. אן משום דשרי, לא ידעין, ואן משום דלא רגיל, לא ידעין. ורבי יסא לא רגיל? אלא בגון אליו מליהון דרבנין, דבר נש משתאל בהון, וקיים ליה כמון דלא רגיל. רבי יסא בר פטרס, המוי דרבי יהושע בן לוי קדמאי, הוה ליה עובדא. שלח ליה בר קפרא תרינן תלמידין דיתגון עמיה. אן דשרי, לא ידעין, ואן משום שהיה להוט אחר התורה, לא ידעין. ותני בן: "אם היה להוט אחר התורה, מתר." על כל דבר האמור בתורה כהן מטמא, ישראל מתאבל. הוסיפו עליהם אחיו ואחותו מאמו, ואחותו הנשואה, מתאבל ואונן, אבל לא מטמא. ארוסתו, לא מתאבל ולא אונן ולא מטמא. תני: כל שמתאבלין עליו, מתאבלין עמו. רב, דמכת אהתיה, ופקד לחיה בריה, אמר ליה: בד תי סליק לגבי, <כאשר תהיה עולה אצלי> הוי שלח סנדלך. רבי מנא, הוון בגוי דרבי חנינה אחוי מיתין. אתון ושאלון לרבי יוסה: מהו לכפות את המטה? אמר לון: לא צריה. מהו לישן על גבי מטה כפונה? אמר לון: לא צריה. מהו לקרות את שמע ולהתפלל? אמר לון: נשמענה מן הדא: "הרי שהיה עסוק עם הפת בפקר, והגיעה עונת קרית שמע, פורש למקום טהרה, ולובש את תפלו וקורא קרית שמע ומתפלל." מאימתי כופין את המפות? משיצא הפת מפתח החצר. דברי רבי ליעזר. ורבי יהושע אומר: משיסתם הגולל. וכשמת רבן גמליאל, בין שיצא מפתח החצר, אמר רבי ליעזר לתלמידיו: כפו את המפות. וכשנתם הגולל, אמר רבי יהושע לתלמידים: כפו את המפות. אמרו לו: כבר כפינום על פי זקן. "בגערב שבת הוא זוקף את מפותיו, במוציא שבת, הוא כופן." תני: דרגש נזקפת ואינה נכפית. רבי שמעון בן אלעזר אומר: שומט קלמנטרין שלה, ודין. רבי יוסה בשם רבי יהושע בן לוי: הלכה פרי שמעון בן אלעזר. רבי יעקב בר אהא בשם רבי יסא: מטה שנגליטיה עולין ויורדין עמה, שומטין ודין. איזו היא מטה ואי זו היא דרגש? אמר רבי ירמיה: כל שמסרגין על גופה, זו היא מטה; וכל שאין מסרגין על גופה, זו היא

דרבנא. והא תנינן: (משנה כלים טז, א) "המטפה והעריסה, משיושופם בעור הדג." אם מסרג הוא על גופה, לאי זה דבר הוא שפה? אמר רבי לעזר:

[דף ט"ז ע"ב]

תפתר באליו ערכתא קיסריתה דאית להון נקבין. ומונין לכפית המטות? רבי קריספי בשם רבי יוחנן: (איוב ב, יג) "וישבבו אתו לארץ". 'על הארץ' אין כתוב באן, אלא "וישבבו אתו לארץ", דכר שהוא סמוך לארץ. מכן שהיו ישנין על מטות פפיות. בר קפרא אמר: איקונין אחת מוכה היתה לה בתוך ביתה, והמתני לכפותה, אף את כפה מטתה! ואית דמפקין לשנא: יכפה הפרסור. רבי יונה ורבי יוסה, תריהון בשם רבי שמעון בן לקיש, חד אמר: מפני מה הוא ישן על מטפה פפוייה? כדי שיהא געור פלילה ונזכר שהוא אבל; וחרנה אמר: מתוך שהוא ישן על גבי מטפה פפוייה, הוא געור פלילה ונזכר שהוא אבל. "אמר איני בופה את המטה, הרי אני ישן על גבי הפפסל", אין שומעין לו, מפני שאמר "איני בופה את המטה", אבל אם אמר "הרי אני בופה את המטה", שומעין לו. "מתניתה לא אמרה כן, אלא: (משנה סנהדרין ב, א) "ויכשמוכרין אותו, כל העם מסבין על הארץ, והוא מסב על הפפסל". בכחן גדול, הא בכחן הדיומ, לא; וברבים, הא ביחיד, לא. ולא עבדין בן. "כפית המטות, פעמים עושה ששה, חמשה, ארבעה, שלשה. בערב שבת, ששה; בערב שבת עם דמודמי חמה, חמשה; יום טוב לאחר שבת, ארבעה; שני ימים טובים שלראש השנה, שלשה." חד תלמיד מן דרבי מנא הזריי לחד מן קריבוי דנשיא: [819] משהוא זוקפה, שוב אינו בופה. כפה ימים היה לו? רבי יעקב בר אבא בשם רבי יסא: שני ימים היה לו. רבי בא, רבי אמי, רבי יעקב בר זבדי בשם רבי יצחק: שלשה. רבי חיננא בר פפא הזריי לכפותה אפלו יום אחד. ואתתמי ליה: (מלכים א יג, כא) "ען פי מרית". תני: הדר בפנדק, אין מחיבין אותו לכפות, דלא יהוון אמרין "חרש הוא". "הרי שמת חמיו או חמותו, או אחד מקרובי אשתו, אינו בופה לא לכהל ולא לפקם, אלא נוהג עמה כדרך שהיא נוהגת. וכן היא, שמת חמיה או חמותה, או אחד מקרובי בעלה, אינה לא כוחלת ולא פוקסת, אלא נוהגת עמו כדרך שהוא נוהג." שמואל אמר: לא שנו אלא חמיו או חמותו, הא אחד מכל הקרובים, לא. רבי בא בר כהן אמר קמי רבי יוסה: רבי יודה בר פזי בשם רבי יוחנן: בדר עמו. קם רבי יוסה עם רבי יודה בר פזי, אמר ליה: את שמעית מן אבוקה דהא מלתא? אמר ליה: אבא לא הוה אמר בך, אלא אחוה דאתתיה דבר נחמיה מית, אתון שאלון ליה: מהו לכפות את המטה? אמר לון: לא צריה. "מפני שאמרה, שבת עולה ואינה מפסקת, והרגלים מפסקין ואינן עולין." רבי סימון בשם רבי יוחנן: שהוא מתר בתשמיש המטה. קם רבי ירמיה עם רבי יודה בר רבי סימון, אמר ליה: הך, מן כל תלמידיו דרבי יוחנן, לא שמע בר נש מניה דהא מלתא, אלא אבוקה. אמר ליה רבי יעקב בר אבא: אן דאתאמרת, לא אתאמרת

אלא מן אליו מליא דהכז הכז. מלתייה דרבי יהושע בן לוי אמר: שהיא אסור בתשמיש המטה. דאמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: והלא אמרו "אין אבל ברגל"? אלא שהרבים נוהגין בו בצנעה. מהו בצנעה? שהיא אסור בתשמיש המטה. התיבון: הרי תרגל, הרי היא אסור בתשמיש המטה, ואינו עולה; אף השבת, הואיל והיא אסורה בתשמיש המטה, לא תעלה! אמר רבי בא: אפשר לשבעה בלא רגל, אבל אי אפשר לשבעה בלא שבת.

[דף י"ז ע"א]

הלכה ז משנה רבי אליעזר אומר: משחרב בית המקדש, עצרת בשבת. רבן גמליאל אומר: ראש השנה ויום הכפורים כרגלים. ותכמים אומרים: לא כדברי זה ולא כדברי זה, אלא עצרת כרגלים, וראש השנה ויום הכפורים בשבת.

גמרא דבית רבי יני אמרי: עצרת עולה שבעה כרגלים. בעון קמי רבי יוסה: שלשה לפני העצרת, שלשה, ועצרת שבעה, הרי עשרה? אמר לון: שלשה לפני עצרת, שבעה, ועצרת שבעה, הרי ארבעה עשר. אמר רבי יוסה בירבי בון: וכני: יום אחד לפני עצרת, מונה חמשה לאחר העצרת; שנים, מונה ארבעה; שלשה במלו ממנו גזרות שבעה. תני: אין מראין פנים, לא בראש השנה, ולא כיום הכפורים. אמר רבי שמואל בר רב יצחק: יום הכפורים שחל להיות בשבת, מראין בו פנים. כהדא: רבי חזקיה תודה ליה עובדא. סלקון רבנין לגביה, מחפניה ליה אפין בצומא רבא. אמר לון: כלום אמרו, "אין מראין פנים, לא בראש השנה ולא כיום הכפורים" לא מפני התפלה? שניא היא יום הכפורים שחל להיות בשבת, שניא היא יום הכפורים שחל להיות בחול?

הלכה ז משנה אין קורעין ולא חולצין, ולא מכרין, אלא קרוביו שלמות; ואין מכרין אלא על מפות וקופות. ואין מולכים בבית האבל, לא בטבלא ולא באסקיטלא, ולא בקנון, אלא בסלים. ואין אומרים ברפת אבלים במועד, אבל עומדין בשורה ומנחמין ופומרין את הרבים.

גמרא אמר רבי ירמיה: ובלבד קרובין שהן ראויין להתאבל. כהדא דתני: "הכם שמות, הכל קרוביו, ואפלו קרובים שאינן ראויין להתאבל." כהדא: רבי אבון דמוך במועדא, ולא גמל ליה רבי מנא חסד. והוון צפוראי אמרין: "עד מות שניא" בתר מועדא עבד ליה איקריה. עאל ואמר רמיהוון: כהדא דתני: [820] הכם שמות, הכל קרוביו. באנון דהוון גביה; אנו לא תונו גביה. הקורע מן המזל, מן השלל, מן הרדיה, אינו קרע; מן האהוי, הרי זה קרע. אי זהו אהוי? אמר רבי אחא: כל שאין מקומו נפר. "עשרה קרעים אסורין באהוי: הקורע על אביו, ועל אמו, ועל רבו שלמודו חכמה, ועל הנשיא, ועל אב בית

מִסְכַּת שְׁבוּעוֹת פֶּרֶק שִׁישִׁי

ו, א כל הנשבעין שבתורה - נשבעין ולא משלמין, שנאמר (שמות כב): "ולקח בעליו ולא ישלם"; כיון שקבל הבעלים שבועה - הלזה פטור מלשלם. השכיר נשבע בזמנו ונוטל. עבר זמנו - אינו נשבע ונוטל. ואם יש עדים שתבעו בתוך זמנו, אפלו לאחר שנים עשר חדש - הרי זה נשבע ונוטל. במה דברים אמורים? בזמן שאמר לו: 'נתתי שכרך!' והוא אומר: 'לא נתת לי!' אבל אם אמר לו: 'שכרתי', והוא אומר: 'לא!'; 'סלע אמרתי לך', והוא אומר: 'שמים אמרתי לך' - המוציא מחברו עליו הראיה.

ו, ב הנחבל כיצד? היו מעידין אותו שנכנס לתוך דוד שלם ויצא חבול. אומר: 'חבלת בי', והוא אומר: 'לא חבלתי בך' - הרי זה נשבע ונוטל. רבי יהודה היה קורא אותו 'הנחכין'. כל זמן שהן חופכין זה את זה - הרי אלו נשבעין ונוטלין. היה נשוד מקום שאינו יכול לשך עצמו - נוטל שלא שבועה. לאחר זמן, זה אומר: 'חבלת בי', והוא אומר: 'לא חבלתי בך' - הרי הוא כשאר כל הטענות.

ו, ג שכנגדו חשוד על השבועה, כיצד? זה נשבע ונוטל. היו שניהם חשודין פטורין, שנאמר (שמות כב): "שבועת ה' תהיה בין שניהם"; בזמן שאחד מהן חשוד, לא בזמן ששניהן חשודין. "בין שניהם" - יוצא מבין שניהם. אם הנשבע נשבע על שקר - סוף שהשבועה חלה עליו. ואם המשביע משביע על שקר - סוף שהשבועה חלה עליו, שנאמר (זכריה ה): "ולנה בתוך ביתו וכלתו"; בוא וראה! דברים שאין האש אוכלתן - שבועת שקר אוכלתן.

ו, ד חנוני על פנקסו שלא במקף, אומר, לא שיאמר לו: 'כתבת בזו, מחק בזו', אלא אומר: "תן לבני סאתים חטים ולפעלי בסלע מעות", והוא אומר: "נתתי", והן אומרין: "לא נטלנו"; הוא נשבע ונוטל והן

נשבעין ונוטלין. רבי אומר: אומר אני, שאין הפועלין נשבעין אלא במעמד חנוני.

ו, ה אומר לחנוני: 'תן לי בדינר פרות'; ונתן לו. אומר לו: 'תן לי את הדינר', והוא אומר: 'נתתיו לך, ונתתו באונפלא' - ישבע בעל הבית או יביא ראיה שנתן לו את הדינר. נתן לו את הדינר, אומר לו: 'תן לי את הפרות! אומר לו: 'נתתים לך והולכתם לתוך ביתך' - ישבע חנוני או יביא ראיה שנתן. אומר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שהיתה קפה מנחת בינתיים, אבל אם היתה יוצאה מתחת יד אחד מהן - המוציא מחברו עליו הראיה.

ו, ו הפוגם שטר חובו לא יפרע אלא בשבועה, כיצד? הוציא עליו שטר של מאתים, והוא אומר: 'התקבלתי מהן מנה' - לא יפרע אלא בשבועה. ואם אמר מתחלה: 'לא היה אלא מנה' - נוטל שלא בשבועה. יורש שפגמו אביו שטר חובו - נוטל שלא בשבועה. בזה יפה כח הבן מכח האב, שהבן גובה שלא בשבועה והאב אינו גובה אלא בשבועה. ובה יפה כח האב מכח יורש. נתחייב האב שבועה בבית דין - פטור; שאין היורשין יכולין לגבות.

ו, ז אומר לשומר חנם, ולשואל, ולנושא שכר: 'היכן שורי?' אומר לו: 'איני יודע' - 'משביעך אני', ואמר: 'אמן!' ולאחר מכאן הודה שאכלו - חיב. אומר לשומר חנם: 'היכן שורי?' אומר לו: 'איני יודע', 'משביעך אני', ואמר: 'אמן!' ולאחר זמן הודה שנגנב או שאבד - פטור, מה שאין כן בשואל.

אמר: 'נגנב או שאבד', 'משביעך אני', ואמר: 'אמן!' ולאחר זמן הודה שאכלו - חיב, מה שאין כן בשואל.

ו, ח אומר לשואל: 'היכן שורי?' אומר לו: 'איני יודע', 'משביעך אני', ואמר: 'אמן!' לאחר זמן הודה שנגנב או שאבד - חיב, מה שאין כן בשומר חנם.

לְפָטוּר, מִחוּבָה לְחוּבָה, מִפְטוּר לְחוּבָה – פְּטוּר, וּמִחוּבָה לְפָטוּר – חֵיב.

וּמִסוּרְתָא¹ – שְׁנַיִם: 'מַה שְּׂאִין כֵּן בְּשׂוֹאֵל'². וְהַשְּׂוֹאֵל: שְׁנַיִם 'מַה שְּׂאִין כֵּן בְּשׂוֹמֵר חֲנָם'³. וְשׂוֹמֵר חֲנָם: שְׁלֹשָׁה. נוֹשְׂאִין וְנוֹתְנִין: שְׁנַיִם 'מַה שְּׂאִין כֵּן בְּשׂוֹאֵל'⁴. אַחַד⁵ נוֹשֵׂא: שְׁנַיִם⁶ 'מַה שְּׂאִין כֵּן בְּשׂוֹמֵר חֲנָם'.

מִסוּרְתָא⁸ – "חֵיב, פְּטוּר, חֵיב"⁹. "חֵיב, פְּטוּר, חֵיב, פְּטוּר"¹⁰. "פְּטוּר, חֵיב, חֵיב, פְּטוּר"¹¹.

מִסְכַּת עֲדוּיֹת פְּרָק רֵאשׁוֹן

א, א כְּשֶׁנִּכְנְסוּ חֲכָמִים לְכָרֶם בִּיבְנָה, אָמְרוּ: עֲתִידָה שְׂעָה שְׂיֵהָא אֲדָם מִבְּקֵשׁ דְּבַר מִדְּבַרֵי תוֹרָה וְאִינוּ מוֹצֵא, מִדְּבַרֵי סוֹפְרִים וְאִינוּ מוֹצֵא, שְׁנֹאֲמַר (עֲמוֹס ח): "הֲנֵה יָמִים בָּאִים נָאִם ה' וְגו', יִשׁוּטְטוּ לְבַקֵּשׁ אֶת דְּבַר ה' וְלֹא יִמְצְאוּ". דְּבַר ה' – זו נְבוֹאָה. דְּבַר ה' – זֶה הַקֶּץ. דְּבַר ה' – שְׁלֹא יֵהָא דְּבַר מִדְּבַרֵי תוֹרָה דּוֹמָה לְחֻבְרוֹ. אָמְרוּ, נִתְחִיל מֵהֲלֵל וּמִשְׂמַאי, שְׂמַאי אוֹמַר: מִקָּב חֲלָה. הֲלֵל אוֹמַר: מִקָּבִים. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא כְּדַבְּרֵי זֶה וְלֹא כְּדַבְּרֵי זֶה, אֶלָּא קָב וּמְחֻצָּה – חֵיב בְּחֲלָה, שְׁנֹאֲמַר (בְּמִדְבָּר טו): "רֵאשִׁית עֲרוֹסוֹתֵיכֶם – כְּדֵי עֲסַתְכֶם. וְכִמְהָ עֲסַתְכֶם? כְּדֵי עֲסַת מִדְבָּר. וְכִמְהָ עֲסַת מִדְבָּר? עֲמַר, שְׁנֹאֲמַר: (שְׁמוֹת טז): "וְהָעֲמֹר עֲשִׂירִית הָאֵיפָה הוּא", שְׂעוּרֵי חֲכָמִים שְׂבַעָה רְבַעִים וְעוֹד, מִדְּבַרֵי תוֹרָה.

'נִגְנַב אוֹ שְׂאָבַד', 'מְשַׁבֵּיעַף אָנִי', וְאָמַר: 'אָמֵן! לְאַחַר מִכֵּן הוֹדָה שְׂאָכְלוּ – פְּטוּר, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּשׂוֹמֵר חֲנָם.

אָמַר לְשׂוֹאֵל 'הֵיכֵן שׂוֹרֵי? אָמַר לוֹ: 'אִינִי יוֹדֵעַ', 'מְשַׁבֵּיעַף אָנִי', וְאָמַר: 'אָמֵן! לְאַחַר זְמַן הוֹדָה שְׁנִגְנַב אוֹ שְׂאָבַד – חֵיב, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּנוֹשֵׂא שְׂכָר וְהַשׂוֹכֵר. נִגְנַב אוֹ שְׂאָבַד', 'מְשַׁבֵּיעַף אָנִי', וְאָמַר: 'אָמֵן! לְאַחַר מִכֵּן הוֹדָה שְׂמַת אוֹ נִשְׁבָּה – פְּטוּר, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּנוֹשֵׂא שְׂכָר וְהַשׂוֹכֵר.

ו, ט אָמַר לְנוֹשֵׂא שְׂכָר וְהַשׂוֹכֵר: 'הֵיכֵן שׂוֹרֵי? אָמַר לוֹ: 'אִינִי יוֹדֵעַ', 'מְשַׁבֵּיעַף אָנִי', וְאָמַר: 'אָמֵן! וְלְאַחַר מִכֵּן הוֹדָה שְׂמַת אוֹ נִשְׁבָּה – פְּטוּר מַה שְּׂאִין כֵּן בְּשׂוֹאֵל. 'מַת' אוֹ 'נִשְׁבַּר' אוֹ 'נִשְׁבָּה', וְלְאַחַר מִכֵּן הוֹדָה שְׁנִגְנַב אוֹ שְׂאָבַד – חֵיב מַה שְּׂאִין כֵּן בְּשׂוֹאֵל.

אָמַר לְנוֹשֵׂא שְׂכָר וְהַשׂוֹכֵר: 'הֵיכֵן שׂוֹרֵי? אָמַר לוֹ: 'אִינִי יוֹדֵעַ', 'מְשַׁבֵּיעַף אָנִי', וְאָמַר: 'אָמֵן! וְלְאַחַר מִכֵּן הוֹדָה שְׁנִגְנַב אוֹ שְׂאָבַד – חֵיב, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּשׂוֹמֵר חֲנָם.

'נִגְנַב אוֹ שְׂאָבַד', 'מְשַׁבֵּיעַף אָנִי', וְאָמַר: 'אָמֵן', לְאַחַר מִכֵּן הוֹדָה שְׂאָכְלוּ – פְּטוּר, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּשׂוֹמֵר חֲנָם. נִמְצָא חֵיב בְּשׂוֹאֵל – פְּטוּר בְּשׂוֹמֵר חֲנָם. חֵיב בְּשׂוֹמֵר חֲנָם – פְּטוּר בְּשׂוֹאֵל. חֵיב בְּשׂוֹאֵל – פְּטוּר בְּנוֹשֵׂא שְׂכָר וְהַשׂוֹכֵר. פְּטוּר בְּשׂוֹאֵל – חֵיב בְּנוֹשֵׂא שְׂכָר וְהַשׂוֹכֵר. זֶה הַכֹּל: כָּל הַמְשָׁנָה מִפְּטוּר

⁶ תּוֹנֵן יִתְקַאֵל גִּרְם בְּאֵן "אַחַר" – תִּינֵן עוֹד דִּין אַחַר בְּנוֹשֵׂא שְׂכָר.

⁷ עוֹד יֵשׁ דִּין בְּשׂוֹמֵר שְׂכָר שְׂבוּ אֵיתָא פְּעֻמִּים "מַה שְּׂאִין כֵּן בְּשׂוֹמֵר חֲנָם".

⁸ תִּינֵן מִסְרַת שְׁהִיתָה בְּיָדֶם, שְׁהִי עוֹשִׂים מִימְנִים כְּדֵי לְזַכֵּר הַלְבוֹת שׁוֹנוֹת לְאוֹמְרֵיהֶם.

⁹ מַה שְּׂלִמְדֵנוּ לְמַעְלָה בְּהַלְכָה ז'.
¹⁰ אֵלֹהֵי הֵן הַתְּלָכוֹת שְׁנִשְׁנֵנוּ לְמַעְלָה בְּהַלְכָה ח'.
¹¹ אֵלֹהֵי הֵן הַתְּלָכוֹת שְׁנִשְׁנֵנוּ לְמַעְלָה בְּהַלְכָה ט'.

¹ תִּינֵן מִסְרַת שְׁהִיתָה בְּיָדֶם, שְׁהִי עוֹשִׂים מִימְנִים כְּדֵי לְזַכֵּר הַלְבוֹת שׁוֹנוֹת לְאוֹמְרֵיהֶם.

² לְעִיל הַלְכָה ז', שְׂלִמְדֵנוּ שֵׁם פְּעֻמִּים – "מַה שְּׂאִין כֵּן בְּשׂוֹאֵל".

³ לְעִיל בְּהַלְכָה ח' לְמַדְנֵנוּ בְּעִנְיֵן שׂוֹאֵל פְּעֻמִּים – "מַה שְּׂאִין כֵּן בְּשׂוֹאֵל חֲנָם".

⁴ בְּהַלְכָה ז' לְמַדְנֵנוּ שְׁלֹשׁ בְּבוֹת אֶצֶל שׂוֹמֵר חֲנָם.

⁵ לְעִיל בְּרֵאשִׁית הַתְּלָכָה גְּפִי הַדִּין שֶׁל שׂוֹמְרֵי שְׂכָר, מוֹבָא פְּעֻמִּים – "מַה שְּׂאִין כֵּן בְּשׂוֹאֵל".

שֶׁהָן חֲמֵשָׁה רַבְעֵי צְפוּרִית, שֶׁהָן קָב וּמַחֲצָה יְרוּשְׁלַמִּית.

אב, הלל אומר: מלא הין מים שאובין של שנים עשר לוג - פוסלין את המקוה. שמאי אומר: מלא הין מים שאובין של שנים וששה לוג - פוסלין את המקוה. וחכמים אומרים: לא פדברי זה ולא פדברי זה, אלא שלשה לוגין מים שאובין - פוסלין את המקוה.

מעשה שבאו שני גרדיים משער האשפות שבירושלים, והעידו בשם שמעיה ואבטליון, ששלשת לוגין מים פוסלים המקוה, וקיימו את דבריהם. ולמה הזכרו שם מקומם ושם אומניהן? והלא אין להן אמנות ירודה אלא גרדי, אין להן מקום ירוד משער האשפות?! אלא מה אבות העולם לא עמדו על דבריהן במקום שמועה, על אחת כמה וכמה שלא יהא אדם עומד על דבריו במקום שמועה. לעולם הלכה פדברי המרבין, לא הזכרו דברי היחיד בין המרבין, אלא שמא הצריך להן שעה, ויסמכו עליהן. וחכמים אומרים: לא הזכרו דברי יחיד בין המרבין, אלא מתוך שזה אומר טהור וזה אומר טמא, פדברי רבי אליעזר. יאמרו לו: פדברי רבי אליעזר שמעת.

אג, נשאל לחכם וטמא לו, לא ישאל לחכם אחר. היו שנים, אחד אוסר ואחד מתיר, אחד מטמא ואחד מטהר, אם יש חכם אחר - נשאלין לו, ואם לאו - הולכין אחר המחמיר. רבי יהושע בן קרחה אומר: דבר מדברי תורה - הולכין אחר המחמיר. מדברי סופרים - הולכין אחר המקל.

אד, האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים, והיה שלום בינו לבינה, שלום בעולם. באתה ואמרה: מת בעלי - הנשא. שלום בעולם, ואמרה: מת בעלי, בין בוכה בין שאינה בוכה, בין בגדיה קרועים בין שאין בגדיה קרועים - נאמנת. רבי יהודה אומר: לעולם אינה נאמנת, אלא אם כן באתה בוכה ובגדיה קרועים. אמרו לו: אם כן, זו

שהיתה פקחת - הנשא, שלא היתה פקחת - לא תנשא? בית הלל אומרים: לא שמענו אלא בבאה מן הקציר בלבד. אמרו להן בית שמאי: והלא כל ימות השנה קציר! יצא קציר שעורין. בא קציר חטים - יצא קציר חטים. בא בציר - יצא בציר, נמצא כל ימות השנה קציר. אמרו להן בית הלל: מצינו שאין אחין נכנסים לנחלה על פיה. אמרו להן בית שמאי: והלא מספר כתבתה נלמד, שכתב לה לכשתנשאי לאחר - תטלי מה שכתוב לך בכתבתך וצאי. חזרו בית הלל להורות פדברי בית שמאי.

אה, ששה דברים רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין: **א**. השרץ והצפרדע ברשות הרבים. **ב**. וכן כזית מן המת וכזית מן הנבלה. **ג**. עצם מן המת ועצם מן הנבלה. **ד**. גוש מארץ טהור גוש מארץ הפרס. **ה**. גוש מארץ טהור גוש מארץ העמים. **ו**. שני שבילין, אחד טמא ואחד טהור; רבי עקיבא מטמא, וחכמים מטהרין.

או, השדרה והגלגלת משני מתים, רביעית דם משני מתים, רבע עצמות משני מתים, אבר מן המת משני מתים, אבר מן החי משני אנשים; רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין.

אז, שלשה דברים אמרו לפני רבי ישמעאל ולא אמר בהן אסור והתר, ופרשן רבי יהושע בן מתיא: המפיס מרסא בשבת, אם לקולפה ולעשות לה פה' כדרך שהרופאין עושין - חיב. אם להוציא ממנה לחה - פטור. השום והבסר והמלילות שרסקן מבעוד יום; רבי ישמעאל אומר: יגמר משתחשך, ורבי עקיבא אומר: לא יגמר, אבל כהנים נהגו כרבי ישמעאל.

אח, שלשה דברים אמרו לפני רבי עקיבא, שנים משם רבי אליעזר, ואחד משם רבי יהושע, ולא אמר בהן, לא אסור ולא התר, ולא כשר ולא פסול, לא טמאה ולא טהרה.

שנים משם רבי אליעזר: אשה, מה היא לצאת בעיר של זהב? ולא אמר בה לא אסור

לרבי עקיבא: הרי הוא אומר (מלכים ב כ): "והוספתי על ימיה חמש עשרה שנה!" אומר להן: משלו הוסיפו לו. אומר להן רבי עקיבא: הרי הוא אומר (מלכים ב יג): "הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו", וצדין לא היה מנשה בעולם! אמרו לו: וכי נאמר: 'הנה בן נולד לבית דוד בן חזקיה'? והלא לא נאמר: "אלא הנה נולד בן לבית דוד"; בין מחזקיה בן מיכל בית דוד.

א, יב חמש רחלות גוזזות מנה מנה ופרס, שהן שבעים וחמש סלעים - חיבות בראשית הגז; דברי רבי דוסא. וחכמים אומרים: חמש רחלות גוזזות כל שהן. רבי נתן אומר, רבי דוסא אומר: כפיצה אוכלין, כמותה ובקלפתה. וחכמים אומרים: חוץ מקלפתה.

האשה שאמרה: "נשבתי, וטהורה אני" - אוכלת בתרומה. ואם יש עדים שנשבית, והיא אומרת: "טהורה אני" - אינה אוכלת.

א, יג ארבעה ספקות רבי יהושע מטמא וחכמים מטהרין: הטהור עומד והטמא עובר, טמאה ברשות היחיד וטהרה ברשות הרבים טהורה, טמאה ברשות היחיד וטהרה ברשות הרבים, ספק נגע ספק לא נגע, ספק האהיל ספק לא האהיל, ספק הסיט ספק לא הסיט; רבי יהושע מטמא וחכמים מטהרין.

מסכת צריות פ"ק שני

ב, א ארבעה דברים רבי אליעזר מטהר וחכמים מטמאין: מסרק של צרצור, רבי אליעזר אומר: אין מטמא באויר, וחכמים אומרים: מטמא באויר. דף של נחתום שקבעו במסמר, או שחברו במריש, או בקורה. רבי אליעזר מטהר וחכמים מטמאין. מנעל שעל האימים, רבי אליעזר מטמא וחכמים מטהרין. חתכו חליות, ונתן חול בין חוליא לחוליא. רבי אליעזר מטהר וחכמים מטמאין, והיה נקרא תנורו של עכנאי, שעליו רבו מחלקת בישראל.

ולא התר; רבי אליעזר מתיר וחכמים אוסרין. מפריחי יונים, מה הן לעדות? לא אמר בהו, לא כשר ולא פסול, ורבי אליעזר מכשיר וחכמים פוסלין.

אחד משם רבי יהושע: השרץ בפי החלדה, והחלדה מהלכת על גבי כפרות של תרומה, ספק נגע ספק לא נגע, רבי אליעזר מטהר ורבי יהושע מטמא, וחכמים אומרים: ודאי טמא וספק טהור.

א, ט תנור שתחלתו ארבעה ושיריו ארבעה, שכראשונה היו אומרים שלשה, הרי לי סנדל של עץ ושל סידין שטמא מדרס, על שירי תנור. רבי עקיבא מטמא ואשה חולצת בו, ויוצאין בו בשבת ולא הודו לו.

א, י חמשה דברים היה רבי עקיבא דורש כמין אגדה, בחמשה דברים אדם זוכה לבן, וחכמים אומרים: עד הפרק זכה לו, מפן ואילף הוא זוכה לעצמו. אמר רבי עקיבא: היכן מצינו, שהיו חגרין עד הפרק, וכשהגיע הפרק נתפשטו. ושהיו חרשין עד הפרק, וכשהגיע הפרק נתפקחו. ושהיו סומין עד הפרק, כשהגיע הפרק נתפתחו. והיאך זוכה לו עד אותה השעה? אמרו לו: כי מצינו שהיו פשוטים עד הפרק וכשהגיע הפרק נתחגרו, ושהיו פקחין עד הפרק וכשהגיע הפרק נתחורשו, ושהיו פתוחים עד הפרק, וכשהגיע הפרק נסתמו, הא אין זוכה לו אלא עד אותה השעה בלבד.

א, יא מספר הדורות לפניו הקץ, אף על פי שהימים והשעות כחוט השערה לפני המקום, אינו מונה אלא דורות, שנאמר (ישעיה מא): "קורא הדורות מראש". ואף על פי שנאמר (בראשית טו): "ועבדום וענו אותם", ונאמר (בראשית טו): "ודור רביעי ישובו הנה" וגו'. הרי הוא אומר (שמות כג): "את מספר ימיה" - אלו שני דורות. ושאר כל אדם זכה - משלימים שנותיו. לא זכה - פוחתין לו משנותיו; דברי רבי עקיבא. וחכמים אומרים: זכה - מוסיפין לו על שנותיו. לא זכה - פוחתין מהן. אמרו לו

בב, עשרים וארבעה דברים מקולי בית שמאי וחומרי בית הלל. בית שמאי אומרים: אין אדם מדיר את אשתו. בית הלל אומרים: אין אדם מדיר את בנו בנזיר. ביצה שנולדה ביום טוב, אחרים אומרים משום רבי אליעזר: תאכל היא ואמה. הסף שמן טהור ונטמא, ירד וטבל, בית שמאי אומרים: אף על פי ששוחה ויורד - טהור. בית הלל אומרים: כדי סיכת אבר קטן -

טמא. פחות מכן - טהור. אמר רבי אליעזר ברבי צדוק: כשהייתי אצל רבי יוחנן בן החירוני, ראיתי שאוכל פתו חרקה, שהיו שני בצרת, באתי ואמרתי לאבא, אמר לי: הולך לו זיתים, הולכתי לו זיתים, נטלן והסתפל בהן, וראה שהן לחים. אמר לי: איני אוכל זיתים. באתי ואמרתי לאבא, אמר לי: לך אמור לו, מנקבת היתה חבית, כדברי בית הלל, אלא שסתמוה שמרים, להודיעך שהוא אוכל בטהרה, שאף על פי שמתלמדי בית שמאי היה - לא היה נוהג אלא כדברי בית הלל.

בג, לעולם הלכה כדברי בית הלל, והרוצה לעשות להחמיר על עצמו, ולנהוג כחומרי בית הלל וכחומרי בית שמאי, על זה נאמר (קהלת ה'): "והכסיל בחשך הולך". התופס קולי בית שמאי וקולי בית הלל - הרי זה רשע! אלא או כדברי בית הלל, כקוליהן וכחומריהן, או כדברי בית שמאי כקוליהן וכחומריהן.

בד, אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית הלל ובית שמאי על המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי, שאינה צריכה ממנו גט שני, על מה נחלקו? על המדיר את אשתו מתשמיש המטה. בית שמאי אומרים: שתי

בא, אמר רבי ישמעאל ברבי יוחנן בן ברוקה: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל, על שהיו שתי כתי עדים מעידות אותו - שיהא נזיר בטהרה שבהן. על מה נחלקו? על שהיו שני עדים מעידין אותו. שבית שמאי אומרים: נחלקו על שהיו כאן נזירות. בית הלל אומרים: יש בכלל חמש שנים - שיהא נזיר שנים.

בב, רבי יהודה אומר: חמשה דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל. דם הנבלות, בית שמאי מטהרין ובית הלל מטמאין. אמר רבי יוסי ברבי יהודה: אף כשטמאו בית הלל, לא טמאו אלא בדם שיש בו רביעית, שאם יקרוש ויהא בו כזית. ומודים בבית טרפה שהיא אסורה, מפני שגדוליה אסור. על מה נחלקו? על ביצת נבלה, שבית שמאי אומרים: אם שפיוצא בה נמכרת בשוק - מתרת. ואם לאו - אסורה. רבי אליעזר בן יעקב אומר: דבר אחר מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל. בית שמאי אומרים: מתנות מכשירות ומפגלות בחטאת, ומתנה אחת בכל הזבחים. בית הלל אומרים: אחד חטאת ואחד כל הזבחים, מתנה אחת מכשרת ומפגלת.

בז, רבי שמעון אומר: שלשה דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל. קהלת אינה מטמאה את הידים; דברי בית שמאי. בית הלל אומרים: מטמאה את הידים. מי חטאת שעשו מצותן, בית שמאי מטהרין, בית הלל מטמאין.

המקשה, כמה תשפה ותהא זכה. רבי אליעזר אומר: מעת לעת, והלכה כדבריו.

בא, אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית הלל ובית שמאי על המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי, שאינה צריכה ממנו גט שני, על מה נחלקו? על המדיר את אשתו מתשמיש המטה. בית שמאי אומרים: שתי

בב, אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית הלל ובית שמאי על המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי, שאינה צריכה ממנו גט שני, על מה נחלקו? על המדיר את אשתו מתשמיש המטה. בית שמאי אומרים: שתי

בג, אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית הלל ובית שמאי על המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי, שאינה צריכה ממנו גט שני, על מה נחלקו? על המדיר את אשתו מתשמיש המטה. בית שמאי אומרים: שתי

בד, אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית הלל ובית שמאי על המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי, שאינה צריכה ממנו גט שני, על מה נחלקו? על המדיר את אשתו מתשמיש המטה. בית שמאי אומרים: שתי

רבי שמעון בן יהודה אמר משום רבי שמעון: בית שמאי אומרים: עד שלשה ימים. בית הלל אומרים: מעת לעת.

בח, רבי אליעזר אומר: שני דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל. דם היולדת שלא טבלה, מטמא לח ואינו מטמא יבש; דברי בית שמאי. בית הלל אומרים: מטמא לח ויבש. ארבעה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות, ומתו הנשואין את האחיות - הרי אלו חולצין ולא מיבמין. ואם קדמו וכנסו - יוציאו. רבי אליעזר אמר משום בית שמאי: יקימו. ובית הלל אומרים: יוציאו. אבא שאול אומר: קל היה להם לבית הלל בדבר הזה.

בט, התולש מבכור תם, והניחו בחלון, אף על פי שנולד בו מום לאחר מכאן, ושחטו - הרי זה יקבר. בכור בעל מום שתלש ממנו ואחר כך מת, עקביא בן מהללאל מתיר וחקמים אוסרין. אמר רבי יהודה: מודה עקביא בזה שאסור, על מה נחלקו? על שנטמא ותלש ממנו, ואחר כך שחטו, שעקביא בן מהללאל מתיר וחקמים אוסרים. אמר רבי יוסי מודה רבי חלפתא בזה שמתר, אבל ביחוד אמרו חקמים: יניחה בחלון שמא יש תקוה, שאם מת - יהא אסור, ואם שחטו - יהא מתר, על מה נחלקו? על שנטמא ותלש ממנו, ואחר כך מת, שעקביא בן מהללאל מתיר, וחקמים אוסרים.

בי, פזית בשר הפורש מאבר מן החי. רבי אליעזר מטמא. השיבו את רבי אליעזר שלש תשובות: לא, אם אמרת בבית שיש בה רבע רקב, תאמר באבר מן החי, שאין בו רבע רקב? דבר אחר: מי תלוי במי? אבר תלוי בבשר, או בשר תלוי באבר? הבשר תלוי באבר! אפשר שהבשר מטמא במגע ובמשא ובאהל, ואבר יהא טהור?

אמר רבי שמעון: תמה אני, אם טמא רבי אליעזר, לא טמא אלא בזמן שיש באבר בשר פראוי, כדי שיהא זה וזה מטמאין

במגע ובמשא ובאהל, עצם הפורש כשעורה רבי נחוניא מטמא? והשיבו רבי נחוניא שלש תשובות: לא, אם אמרת במת שיש בו רבע רקב, תאמר באבר מן החי שאין בו רבע רקב?

דבר אחר: מי תלוי במי? אבר תלוי בעצם או עצם תלוי באבר? הוי אומר עצם תלוי באבר. אפשר שהעצם מטמא במגע ובמשא ואבר יהא טהור? אמר רבי שמעון: תמה אני, אם טמא רבי נחוניא, לא טמא אלא בזמן שיש באבר עצם כשעורה כדי שיהא זה וזה מטמאין במגע ובמשא. השיב רבי יהושע על דברי שניהן: ומה אם החי שיש בו רמ"ח, עצם ובשר הפורשים ממנו טהורים, אבר מן החי, שאין בו, אינו דין שיהא עצם ובשר הפורשין ממנו טהור? ! השיב רבי על דברי רבי יהושע: לא, אם אמרת בפורש מן החי, שכן פורש מדבר טהור, תאמר באבר מן החי שכן פורש מדבר טמא?

מסכת צדיות פרק שלישי

גא, העיד רבי צדוק על ציר חגבין טמאין שהוא טהור, ומתר לאוכלי תרומה. העיד רבי יהושע ורבי פפיס על דף של נחתומים, שחברו במריש או בקורה, ושקבע במסמר - שהוא טמא, שרבי אליעזר מטהר, ואם לא קבעו כל צרכו - הכל מודים שהוא טמא.

הן העידו, שמעברין את השנה כל אדר. שבראשונה היו אומרים עד הפורים, עד שבא רבי יהושע ורבי פפיס והעידו, שכל אדר כשר לעבור.

העיד מנחם בן פובגי שהוא צבע. על מוסף יורה של שולקי זיתים שהוא טמא, ועל שצובעים שהיה טהור, שבראשונה היו אומרים חלוף היו הדברים. וכשהושיבו

ב'ישיבה היו הכל תמהין עליו, אמר להם: כך וכך, אני ראש אכל הבאים אחר¹².

גב, העיד רבי יהושע בן בתירה, על דם הנבלות שהוא טהור. אמר רבי שמעון בן בתירה נותרין היו ערודות¹³ לאריות בסתרטיא של מלך, והיו עולי רגלים משקעין את ארכובותיהן, ולא חשו להם משום טמאה.

גג, העיד רבי יהודה הכהן על בת ישראל שנשאת לכהן, כיון שנשאת לחפהא אף על פי שלא נבעלה, שרבי אליעזר אומר: תבעל. וכן היה רבי אליעזר אומר: תבעל. לא ישא כהן אשה עד שתגדיל. בית דין שאחריהם אומרים: נאמנת עסה לטמא ולטהר, לאסור ולהתיר, לרחק ולקרב, אבל באמנת עסה לא נגעו. אמר רבי שמעון בן עזאי: אמר להן רבי, מעשה שנמצאו עצמות בירושלים בדירת עצים, ובקשו חכמים לטמא את ירושלים כלה. אמר להם רבי יהושע: בוששה וכלמה הוא לנו, שננטמא את בתינו. איה מתי מבול? איה הרוגי נבוכדנצר? איה ההרוגים שנהרגו מן המלחמה ועד עכשו? אלא אמרו ודאי - טמא, ספק - טהור. אמר רבי יהושע: שמעתי ששוחטין אף על פי שאין נסכין, ואוכלין קדשי קדשים אף על פי שאין קלעין, קדשים קלים ומעשר שני אף על פי שאין חומה, שקדשה הראשונה קדשה לשעתי וקדשה לעתיד לבוא.

גד, משפחת בית צריפה היתה בעבר הירדן ורחקה בן ציון בזרוע. ועוד אחרת היתה שם וקרבה בן ציון בזרוע, ולא רצו חכמים לגלותם, אבל מוסרין אותן לבניהן ולתלמידיהן, פעם אחת בשבוע. כגון אלו, אליהו בא לטמא ולטהר, לרחק ולקרב. רבי אומר: לקרב אבל לא לרחק. רבי יהודה

¹² פרוש: כשהשיבו ב'ישיבה לקבל עדותו, היו הכל תמהים עליו שאמר דבר חדש, שעד עתה היו שונים בהפך. אמר להם: כך וכך! כלומר, זה טמא וזה טהור.

אומר: חלוף הדברים. רבי חנניה בן עדו אומר: הרי הוא אומר (ויקרא כז): "ויצא בן אשה ישראלית" וגו'. והלא דברים קל וחמר, מה משה רבנו לא רצה לגלות את הממזרין עד שנתגלו מעצמן. אליהו תלמידו של משה על אחת כמה וכמה שלא יגלה, עד שיתגלו מעצמן! מי שיש לו תלמידים קורין אותו רבי, נשתכחו תלמידיו, קורין אותו רבן, נשתכחו אלו ואלו, קורין אותו בשמו.

מסכת עבודה זרה פרק ראשון

אא, נחום המדי אומר: יום אחד בגליות לפני אידיהן אסור. במה דברים אמורים? באידיהן הקבועים, אבל באידיהן שאינן קבועין - אינו אסור אלא אותו היום בלבד. אף על פי שאמרו שלשה ימים, אסור לשאת ולתת עמהם. במה דברים אמורים? בדבר המתקנים, אבל דבר שאינו מתקנים - מתר. אף דבר המתקנים, לקח או שמכר - הרי זה מתר. רבי יהושע בן קרחה אומר: כל מלוה בשטר - אין נפרעין ממנו, ושאין בשטר - נפרעין ממנו, מפני שהוא כמציל מידם.

אב, לא ישא אדם ויתן עם העובד כוכבים ביום אידו, ולא יקל עמו את ראשו, ולא ישאל בשלמו במקום שמתחשב. מצאו לפי דרכו - שואל בשלמו בכבוד ראש. שואלין בשלום העובדי כוכבים באידיהן, מפני דרכי שלום. אמנין ישראל שהיו עושין אצל העובד כוכבים בביתו של ישראל - מתר. בביתו של עובד כוכבים - אסור. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אם היה שכיר היום, בין בביתו של ישראל בין בביתו של עובד כוכבים - אסור. אם היה שכיר קבולת, בביתו של ישראל - מתר. בביתו של עובד כוכבים - אסור. במחבר לקרקע, בין כך ובין כך - אסור. בעיר אחרת, בין כך

פי אני ראש לכל הצבועים הבאים אהרי, באפן שאני בקי היטב בענין זה (על פי פרוש 'מנחת יצחק')
¹³ ערוך בשלשן רבים.

ואפילו לשא אשה, אלא אם כן הבטיחוהו. תגרין שהקדימו זמנו של יריד, או שאחרו זמנו של יריד - מתר. אין אסור אלא זמנו של יריד בלבד. ארבע אבקות הן: אבק רבית, אבק שביעית, אבק עבודת כוכבים, אבק לשון הרע.

אבק של רבית - לא ישא אדם ויתן בהלואתו של חברו, מפני אבק רבית.

אבק שביעית - לא ישא אדם ויתן עם העובד כוכבים בפרות מפני אבק שביעית.

אבק עבודת כוכבים - לא ישא אדם ויתן עם העובד כוכבים ביום אידו, מפני אבק עבודת כוכבים.

אבק לשון הרע - לא ישא אדם ויתן בטובתו של חברו, מפני אבק לשון הרע.

ישאל הולכין ליריד - מתר לשאת ולתת עמהן. ובחזירה - אסור, מפני שנהגו בעבודת כוכבים. והעובד כוכבים, בין בהליכה בין בחזרה - מתר. עובדי כוכבים ההולכין לתרפות - אסור לתת ולשאת עמהן. ובחזירה - מתר, מפני שהוא כעבודת כוכבים שהניחוה עובדיה. וישאל, בין בהליכה בין בחזרה - אסור. לא יטיל ישראל עם שירה בתרפות, אפלו לצאת, אפלו מקדים, אפלו מחשיך, אפלו מתירא מפני עובדי כוכבים, מפני לסטים, מפני רוח רעה, שנאמר (דברים ו): "לא תלכו אחרי אלהים אחרים". רבי אלעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: אם ראית צדיק שיצא לדרך ואתה מבקש לצאת לאותו הדרך, הקדים על ידך שלשה ימים או אחר על ידך שלשה ימים, כדי שתצא עמו, מפני שמלאכי השרת מלוין אותו, שנאמר (תהלים צא): "כי מלאכיו יצוה לך" וגו'. ואם ראית רשע שיצא לדרך, ואתה מבקש לצאת לאותו הדרך, הקדים על ידך שלשה ימים, או אחר על ידך שלשה ימים, כדי שלא תצא עמו בדרך, מפני שמלאכי שטן מלוין אותו, שנאמר (תהלים קט): "הפקד עליו רשע ושטן יעמד על ימינו".

ובין כך - מתר. ואף על פי שגמר את כליו לפני אידו, לא יולכנו לו ביום אידו, מפני ששמח ביתו. עיר אחת עושה ועיר אחת אינו עושה, אמה אחת עושה ואמה אחת אינה עושה, משפחה אחת עושה ומשפחה אחת אינה עושה. העושים - אסורין. ושאין עושים - מתרין. קלנדא, אף על פי שהכל עושים - אין אסור אלא לפולחין בלבד. סטרוניא - יום שאחזו בו את המלכות. קראטוסס - יום גנוסטיא של מלכי עובדי כוכבים. יום של כל מלך ומלך - הרי הוא כרבים. יחיד, אפלו יום המשטה שלו, ויום שנעשה בו שלטון. רבי מאיר אומר: אף יום שעמד בו מחליו אסור.

אג יריד שבתוך הכרך, אין הולכין, לא לאותו הכרך ולא לעירות הסמוכות לו - מפני שהוא כנראה הולך לו ליריד; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין אסור אלא הכרך בלבד. יריד שבתוך הכרך - אסור. חוץ לכרך - מתר. ושחוץ לכרך, חוץ לכרך - אסור. תוך הכרך - מתר. וחניות המוכללות לו, מכל מקום - הרי אלו אסורות. עובר אדם בשירה ממקום למקום, ונכנס לכרך, שהיריד בתוכו, ואינו חושש, מפני שהוא נראה כהולך ליריד. יריד שנתנה מלכות, ושתנה מדינה, ושתנה גדולי מדינה - מתר. אין אסור, אלא יריד של עבודת כוכבים בלבד. הולכין ליריד של עובדי כוכבים, ומתרפאין בהן רפוי ממון, אבל לא רפוי נפשות. <ואין> לוקחין מהן בתים שדות וכרמים, בהמה עבדים ושפחות, מפני שהוא כמציל מידם. וכותב ומעלה בערכים. כהן מטמא להעיד עליהן בחוצה לארץ. כשם שמטמא בחוצה לארץ, כך מטמא בבית הקברות, מטמא לתלמוד תורה, מטמא לשא אשה. רבי יהודה אומר: אם יש לו ממי שילמד - הרי זה לא יטמא. ואם לאו - הרי זה יטמא. רבי יוסי אומר: אף על פי שיש לו ממי ילמד - יטמא, שלא מכל אדם זוכה אדם ללמד, אלא ממי שזכה לו. אמרו על יוסף הכהן, שהיה מטמא ויוצא אצל רבי יוסי לצידן. לא יצא כהן לחוצה לארץ,

משום נרבע, משום מקצה, משום נעבד, וכשם שאין מוכרין להן בהמה גסה - כך אין מוכרין להן חיה גסה. ואף במקום שמוכרים להן בהמה דקה - אין מוכרין להן חיה דקה.

רבי שמעון בן אלעזר אומר: מוכרין להן כלבים, שגורים, חלדות, סנאים, חתולות וקפות. דברים המנקין את הבית. וכשם שאין מוכרין להם - כך אין מחליפין להם, לא רעים ביפין ולא יפין ברעים. לא שבורין בשלמים ולא שלמים בשבורין. רבי יהודה מתיר בשבורה, מפני שאינה יכולה להתרפאות. אמרו לו: והרי הוא מרביעה והיא יולדת. רבי יוסי בן בתירה מתיר בפוס, שאינו עושה מלאכה בשבת, שחייבין עליה חטאת; וחכמים אוסרין, משום שני דברים משם כלי זין ומשם בהמה גסה. אין מוכרין להם לא כלי זין, ולא זין, ואין משחזיזין להם את הזין, ואין מוכרין להם, לא סדין, ולא ככלין, ולא קולרין, ולא שלשלאות של ברזל.

בב, אחד העובד כוכבים ואחד הכותי - מוסרין להם שדות גוויזות, תבואה קצורה ואילנות קצוצין. רבי יהודה אומר: שחת, לגז על מנת שתגזו. תבואה לקצר - על מנת שתקצר. אילנות לקוץ - על מנת לקצצם. העולה לסרטיאות של עובדי כוכבים - אסור משום עבודת כוכבים; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: בזמן שמזבלין - אסור משום עבודת כוכבים. ואם אינם מזבלין - אסור משום מושב לצים.

ההולך לצטריונין¹⁴, ורואה את הנחשים ואת החברים, מוליון, סגילאדין, סגילאדה¹⁵ - אסור משום מושב לצים, שנאמר (תהלים א): "ובמושב לצים לא ישב" - אלה מדות שמביאין את האדם לידי בטול תלמוד תורה. העולה לתרטיאות של עובדי כוכבים, אם צוח מפני צורך - מתור. ואם מתחשב - הרי זה אסור. היושב

רבי שמעון בן אלעזר אומר: אם יאמרו לך ילדים - בנה בית המקדש, אל תשמע להן! ואם יאמרו לך זקנים סתור בית המקדש, שמע להן! מפני שבגין ילדים סתירה וסתירת זקנים בגין. וראיה לדבר - רחבעם בן שלמה. שאלו את רבי יהושע: מהו שילמד אדם את בנו ספר יוני? אמר להן: ילמד בשעה שאינה לא יום ולא לילה, שנאמר (יהושע א): "והיגית בו יומם ולילה".

אד, מכלם היה מוכר להם חבילה, וכמה היא חבילה? רבי יהודה בן בתירה אומר: בלבונה, אין פחות משלשה מנין. מוכר לתגר או מוכר לבעל הבית, אם היה תגר חשוד - אסור למכור לו.

מוכר לו חזירין, ואינו חושש שמא מוכר לעבודת כוכבים. מוכר לו זין ואינו חושש שמא מנסכו לעבודת כוכבים. ואם פרש לו אפלו מים ומלח - אסור למכור לו.

מוכר לו תרנגול לכן בין התרנגולין. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שאמר לו: מכר לי תרנגול סתם, אבל אם פרש לו מפני שהוא חולה, או למשהו בנו - הרי זה מתור.

מסכת עבודה זרה פרק שני

בא, לוקחין מהן בהמה לנסיון, ומחזירין להן כל אותו היום. וכשם שלוקחים מהן בהמה לנסיון, ומחזירין להן כל אותו היום - כך לוקחין מהן עבדים ושפחות לנסיון, ומחזירין להן כל אותו היום. כל זמן שאתה רשאי להחזיר לישראל - אתה רשאי להחזיר לעובדי כוכבים. אי אתה רשאי להחזיר לישראל - אי אתה רשאי להחזיר לעובדי כוכבים. מוכר ישראל בעהמתו לעובד כוכבים על מנת לשחוט. ישראל עומד על גביו והעובד כוכבים שוחט. לוקחין מהן בהמה לקרבן, ואינו חושש משום רובע,

¹⁴ כל אלו מיני לצנים.

¹⁵ איצטדיון שבו היו נלקחים שורים זה בזה.

בְּאֶסְטֵרִין¹⁶ - הָרִי זֶה שׁוֹפֵף דְּמִים. רַבִּי נִתָּן מַחִיר מִשׁוּם שְׁנֵי דְבָרִים, מִפְּנֵי שְׁצוּחַ וּמִצִּיל אֶת הַנְּפֻשׁוֹת, וּמַעֲיֵד עַל הָאִשָּׁה שֶׁתִּנְשָׂא. הוֹלְכִין לְצִטְרִינִין - מִפְּנֵי שְׁצוּחַ וּמִצִּיל אֶת הַנְּפֻשׁוֹת. וְלִכְרַקְמִים¹⁷ - מִפְּנֵי יָשׁוּב מְדִינָה. וְאִם מִתְחַשֵּׁב - הָרִי זֶה אֶסוּר.

בג, אֵין מִשְׁפִּירִין לָהֶם בְּתִים שְׂדוֹת וְכַרְמִים, וְאֵין נוֹתְנִין לָהֶן אַרְסוֹת וְקַבּוּלַת בְּהֵמָה. [אֶחָד הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים וְאֶחָד הַכּוֹתִין]. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וּבְסוּרְיָא מִשְׁפִּירִין בְּתִים אֲכַל לֹא שְׂדוֹת, כָּאֵן וְכָאֵן, לֹא יִשְׁכִּיר אָדָם שְׂדָהוּ לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִף בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל מִשְׁפִּירִין בְּתִים, וּבְסוּרְיָא מוֹכְרִין בְּתִים וּמִשְׁפִּירִין שְׂדוֹת. וּבְחוּצָה לְאַרְץ מוֹכְרִין אֵלּוּ וְאֵלּוּ. כָּאֵן וְכָאֵן לֹא יִשְׁכִּיר יִשְׂרָאֵל אֶת בֵּיתוֹ לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים, שְׁבִידוּעַ שְׁמַכְנִיס לְתוֹכוֹ עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים, אֲבָל מִשְׁפִּירִין לָהֶם אוּרְיָאוֹת¹⁸, אוֹצְרוֹת וּפּוֹנְדְקוֹת, אִף עַל פִּי שְׁבִידוּעַ שְׁמַכְנִיס לְתוֹכוֹ עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים. מִשְׁכִּיר יִשְׂרָאֵל בֵּיתוֹ לְכוֹתֵי וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שְׁמַכְנִיס בְּתוֹכוֹ עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּכָל מְקוֹם, לֹא יִשְׁכִּיר יִשְׂרָאֵל מְרֻחָץ לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים מִפְּנֵי שְׁנִקְרָאֵת עַל שֵׁם יִשְׂרָאֵל, וְרוֹחֲצִין בּוֹ בְּשַׁבָּת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: בְּכָל מְקוֹם, לֹא יִשְׁכִּיר יִשְׂרָאֵל שְׂדָהוּ לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים, מִפְּנֵי שְׁנִקְרָאֵת עַל שֵׁם יִשְׂרָאֵל, וְעוֹשִׂין בָּהּ בְּיוֹם טוֹב.

מִסְכַּת עֲבוֹדָה זָרָה פָּרָק שְׁלִישִׁי

גא, מִעֲמִידִין בְּהֵמָה בְּפּוֹנְדְקוֹת שֶׁל כּוֹתִים, אֶפְלוּ זְכָרִים אֲצֵל נְקֻבוֹת, וְנִקְבוֹת אֲצֵל זְכָרִים. וְאֵין צְרִיף לומר: זְכָרִים אֲצֵל זְכָרִים, וְנִקְבוֹת אֲצֵל נְקֻבוֹת. וּמוֹסְרִים בְּהֵמָה לְרוּעָה שְׁלָהֶן, וּמוֹסְרִין לוֹ תִינוּק לְלַמְדוֹ סֵפֶר וְלַלְמָדוֹ אֲמֻנוֹת, וְלִהְתִּיחַד עִמוֹ. בֵּת יִשְׂרָאֵל

מִלְדַת וּמְנִיקָה בְּנֵה שֶׁל כּוֹתִית. וְכוֹתִית מִלְדַת וּמְנִיקָה בְּנֵה שֶׁל בֵּת יִשְׂרָאֵל. אֵין מִעֲמִידִין בְּהֵמָה בְּפּוֹנְדְקָאוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, אֶפְלוּ זְכָרִים אֲצֵל זְכָרִים, וְנִקְבוֹת אֲצֵל נְקֻבוֹת, שֶׁהַזְכָּר מְבִיא זָכָר, וְהַנְּקֵבָה מְבִיאָה נְקֵבָה. וְאֵין צְרִיף לומר: זְכָרִים אֲצֵל נְקֻבוֹת, וְנִקְבוֹת אֲצֵל זְכָרִים. וְאֵין מוֹסְרִין בְּהֵמָה לְרוּעָה שְׁלָהֶן, וְלֹא תִינוּק לְלַמְדוֹ סֵפֶר, וְלַלְמָדוֹ אֲמֻנוֹת, וְלִהְתִּיחַד עִמוֹ.

בֵּת יִשְׂרָאֵל לֹא תִנִּיק בְּנֵה שֶׁל עוֹבְדַת כּוֹכְבִים, מִפְּנֵי שְׁמַגְדִּלְתוֹ לְעַבּוֹדַת כּוֹכְבִים. אֲבָל עוֹבְדַת כּוֹכְבִים מְנִיקָה אֶת בְּנֵה שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּרִשׁוּתָהּ. בֵּת יִשְׂרָאֵל לֹא תִלְדַּת אֶת הָעוֹבְדַת כּוֹכְבִים, מִפְּנֵי שְׁמִילְדַת לְעַבּוֹדַת כּוֹכְבִים. וְעוֹבְדַת כּוֹכְבִים לֹא תִלְדַּת אֶת בֵּת יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי שְׁחִשׁוּדִין עַל הַנְּפֻשׁוֹת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: עוֹבְדַת כּוֹכְבִים מִלְדַת אֶת בֵּת יִשְׂרָאֵל, בְּזִמְן שְׁאַחֲרִים עוֹמְדִים עַל גְּבֵה, בִּינָה לְבִינָה - אֶסוּר, מִפְּנֵי שְׁחִשׁוּדִין עַל הַנְּפֻשׁוֹת. מִתְרַפְּאִין מִהֵן רְפוּי מְמוֹן, אֲבָל לֹא רְפוּי נְפֻשׁוֹת. לֹא תִתְחַדֵּף עוֹבְדַת כּוֹכְבִים אֶת הָעֶבֶר בְּמַעֲיָה שֶׁל אִשָּׁה בֵּת יִשְׂרָאֵל. וְלֹא תִשְׁקֵנָה כּוֹס עֶקְרִין - שְׁחִשׁוּדִין עַל הַנְּפֻשׁוֹת.

לֹא יִתִּיחַד יִשְׂרָאֵל עִם הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים, לֹא בְּמְרֻחָץ וְלֹא בְּבֵית הַמַּיִם. נִדְבַק יִשְׂרָאֵל עִם הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים בְּדֶרֶךְ - נוֹתְנוֹ לִימִין וְאֵין נוֹתְנוֹ לְשְׂמָאלוֹ. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: כְּסִיף מִימִינוֹ, וּבְמַקְל מִשְׂמָאלוֹ. שְׁנִינְהוֹן עוֹלִין לְמַעְלָה וְיורִדִין בִּירִידָה. יִשְׂרָאֵל עוֹלָה לְמַעְלָה וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים לְמַטָּה. לֹא יִשַׁח, שְׂמָא יְרוּץ אֶת גְּלִגְלָתוֹ וְיַרְחִיב לוֹ דְּרֶךְ. שְׂאָלוֹ: "לְהִיכֵן אַתָּה הוֹלֵךְ?" מִפְּלִיגוֹ, כְּדֶרֶךְ שְׂאָמֵר יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹ (בְּרֵאשִׁית ל"ג): "עַד אֲשֶׁר אָבֵא אֶל אֲדָנִי שְׁעִירָה" - וְהִלֵּךְ לוֹ לְסוֹכּוֹת!

¹⁶ רַפְתָּ שֶׁל סוּסִים.

¹⁶ מְקוֹם שְׂדָנִים שֶׁם דִּינֵי נְפֻשׁוֹת.

¹⁷ מְצוּרִים סְכִיב חוֹמַת הָעִיר וְעוֹשִׂים שֵׁם כָּל מִינֵי צְדוּק.

ישראל המסתפר מן העובד כוכבים - רואה במראה. מן הכותי - אין רואה במראה. התירו לבית רבן גמליאל להיות רואין במראה, מפני שהן זקוקין למלכות. ישראל המספר את העובד כוכבים, כיון שהגיע לבלוריתו - שומט את ידו.

ג, לוקחין מן העובדי כוכבים ספרים ותפלין ומזוזות, ובלבד שהיו כתובין עליהן כתקנן. מעשה בעובד כוכבים אחד, שהיה כותב ספרים בצידון, ובא מעשה לפני חכמים, ואמרו: מתר לקח ממנו. מוכרין לעם הארץ ספרים תפלין ומזוזות, ואין לוקחין תפלין אלא מן הממחה. ואם לקח ממי שאינו ממחה, ומצא בידו שתי כריכות של תפלין - בודק ממנו תפלה אחת של יד או של ראש, בצבת הראשון, וכן בשני, וכן בשלישי, וכן ברביעי.

ג, לוקחין מעם הארץ עבדים ושפחות, בין גדולים בין קטנים. ומוכרין לעם הארץ עבדים ושפחות, בין קטנים בין גדולים. ולוקחין מהן בנות קטנות אבל לא גדולות; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: גדולות, ומקבלות עליהן. אין נותנין להן בנות, לא קטנות ולא גדולות; דברי רבי. וחכמים אומרים: נותן לו גדולה, ופוסק עמו על מנת שלא תעשה טהרות על גביו. ומעשה ברבן גמליאל הזקן שהשיא את בתו לשמעון בן נתנאל הכהן, ופסק עמו על מנת שלא תעשה עמו טהרות על גביו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אינו צריך, שאין כופין את החבר שיעשה טהרות על גבי עם הארץ, ואיזה הוא עם הארץ? כל שאינו אוכל חוליו בטהרה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: כל שאינו מעשר.

ג, הלוקח עבדים ערלים מן העובד כוכבים, ומלן ולא הטבילן, וכן בני השפחות שלא טבלו, בין מלין בין ערלין - הרי אלו עובדי כוכבים. מדרסן - טמא. וינים, בגדולים - אסור. בקטנים - מתר. ואיזהו גדול? כל שהוא זוכר ומזכיר עבודת כוכבים ומשמייה. ואיזהו קטן? כל שאינו

מזכיר עבודת כוכבים ומשמייה. רבי יוסי אומר: חזקת עבד ישראל, אפלו ערלים - הרי אלו כנענים, עד שיודע בהן שהן בני שפחות שלא טבלו. חזקת עבדי כותים מלין - הרי אלו כותים. ערלים - הרי אלו עובדי כוכבים, עד שיודע שהן בני שפחות כנעניות. חזקת עבדי עובד כוכבים, אפלו מלין - הרי אלו עובדי כוכבים.

ג, לעולם מלין את העובד כוכבים לשם גר, ועובד כוכבים לא ימול את ישראל, מפני שחשודים על הנפשות; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עובד כוכבים מל את ישראל בזמן שאחרים עומדין על גביו, בינו לבינו - אסור; מפני שחשודין על הנפשות. ישראל מל את הכותי, וכותי לא ימול את ישראל, מפני שהן מלין לשם הר גריזים; דברי רבי יהודה. אמר לו רבי יוסי: היכן מציינו מילה בתורה שאינה לשם ברית? אלא ימול לשם הר גריזים עד שתצא נפשו. ומוכרין להם, ונותנין להם מתנת חנם. במה דברים אמורים? בזמן שאינו מכירו, או שהיה עובר ממקום למקום, אבל אם היה שכנו או אוהבו - הרי זה מתר, שאינו אלא כמוכרו לו. כתוב אומר: "לא תכרת להם ברית ולא תחנם", אם ללמד על הברית - הרי ברית אמור, אלא למה נאמר "לא תחנם"? מלמד שאין נותנין להם מתנת חנם.

בשורה טובה!

די שטארק אייפגעכאפטע ווענטליכע קונטרסים

עצתו אמונה

איז שוין יעצט
דא צו
באקומען
אפגעשיקט

יעדע
וואך
צו אייער
טיר
אויף די
פאסט

פאר די ביליגע
פרייה פון בלויה

\$2.99

מער וואך



הערליכע
בריוו, שאלות
ותשובות אין
אלע אקטועלע
נושאים אין טאג
טעגליכן לעבן,
געשריבן דורכן
ראש ישיבה
הרה"ג ר'
זיאל ראטה
שליט"א

צו סובסקרייבן קענט איר רופן אדער שיקן א טעקסט

718.387.2691

קור
הדפסה
היכל
הקודש

אדער שיקט א אימעיל צו: subscription@kerenhadfusa.org

פילע אידן זענען שוין אויפגעראכטן
געווארן פון די געשמאקע בריוו,
מול מיט עצות און חיזוק פאר יעדן
מראבלעם, זייט אויך פון די גליקליכע!

<p>13</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כז 27</p>	<p>3rd Day of Chanukah גלילות השחר 7:12 _____ 5:59 _____ סו"ז קר"ש - מג"א 8:55 _____ 9:31 _____ 7:13 _____ סו"ז תפלה - מג"א 9:53 _____ 10:17 _____ 10:18 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 4:29 _____ 5:42 _____ בבלי: פסחים כב • ירושלמי: מועד קטן י • תוספתא: שבועות ו נ"ך: דברי הימים ב יג-ד • רמב"ם: שביתת יום טוב ח</p>
<p>14</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כח 28</p>	<p>4th Day of Chanukah גלילות השחר 7:13 _____ 6:00 _____ סו"ז קר"ש - מג"א 8:55 _____ 9:31 _____ 7:13 _____ סו"ז תפלה - מג"א 9:54 _____ 10:18 _____ 10:18 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 4:29 _____ 5:42 _____ בבלי: פסחים כג • ירושלמי: מועד קטן יא • תוספתא: עדיות א נ"ך: דברי הימים ב טו-טז • רמב"ם: חמץ ומצה א</p>
<p>15</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כט 29</p>	<p>5th Day of Chanukah גלילות השחר 7:14 _____ 6:01 _____ סו"ז קר"ש - מג"א 8:56 _____ 9:32 _____ 7:14 _____ סו"ז תפלה - מג"א 9:54 _____ 10:18 _____ 10:18 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 4:29 _____ 5:42 _____ בבלי: פסחים כד • ירושלמי: מועד קטן יב • תוספתא: עדיות ב נ"ך: דברי הימים ב יז-יח • רמב"ם: חמץ ומצה ב</p>
<p>16</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>א 1</p>	<p>6th Day of Chanukah גלילות השחר 7:14 _____ 6:01 _____ סו"ז קר"ש - מג"א 8:56 _____ 9:32 _____ 7:14 _____ סו"ז תפלה - מג"א 9:55 _____ 10:19 _____ 10:19 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 4:29 _____ 5:42 _____ בבלי: פסחים כה • ירושלמי: מועד קטן יג • תוספתא: עדיות ג נ"ך: דברי הימים ב יט-כ • רמב"ם: חמץ ומצה ג</p>
<p>17</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>ב 2</p>	<p>7th Day of Chanukah גלילות השחר 7:15 _____ 6:02 _____ סו"ז קר"ש - מג"א 8:57 _____ 9:33 _____ 7:15 _____ סו"ז תפלה - מג"א 9:55 _____ 10:19 _____ 10:19 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 4:30 _____ 5:43 _____ בבלי: פסחים כו • ירושלמי: מועד קטן יד • תוספתא: עבודה זרה א נ"ך: דברי הימים ב כא-כב • רמב"ם: חמץ ומצה ד</p>
<p>18</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>ג 3</p>	<p>8th Day of Chanukah גלילות השחר 7:16 _____ 6:03 _____ סו"ז קר"ש - מג"א 8:58 _____ 9:34 _____ 7:16 _____ סו"ז תפלה - מג"א 9:56 _____ 10:20 _____ 10:20 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 4:30 _____ 5:43 _____ בבלי: פסחים כז • ירושלמי: מועד קטן טו • תוספתא: עבודה זרה ב נ"ך: דברי הימים ב כג-כד • רמב"ם: חמץ ומצה ה</p>
<p>19</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ד 4</p>	<p>מקץ גלילות השחר 7:16 _____ 6:03 _____ סו"ז קר"ש - מג"א 8:58 _____ 9:34 _____ 7:16 _____ סו"ז תפלה - מג"א 9:56 _____ 10:20 _____ 10:20 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 4:31 _____ 5:44 _____ בבלי: פסחים כח • ירושלמי: מועד קטן טז • תוספתא: ע"ז ג נ"ך: דברי הימים ב כה-כו • רמב"ם: חמץ ומצה ו</p>

Candle Lighting 4:13 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 5:44 זמן מוצש"ק

די קדושה פון חנוכה קומט פון דעם וואס דער אייבערשטער האט אינגז מוזיל געווען יום כיפור.

(ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ו')